

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER BİLİMDALI

**HBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK SERVİSİNDEN
BEKLENTİLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

87322

Danışman
Yrd.Doç.Dr. Hasan YILMAZ

Hazırlayan
Kasım TATLİLIOĞLU

T 87322

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

KONYA-1999

ÖNSÖZ

Bu araştırma ile Konya ilinde değişik okullarda okuyan öğrenciler ile bu okullarda gören yapan öğretmen ve idarecilerin Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinden beklentileri ve bu beklentilerin okullara, alanlara, cinsiyetlere, yaş ve mesleklere göre dağılımı incelenmiştir.

Okullarında öğrenim gören öğrenciler ile eğitimcilerin in Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisine ne derece kaynaklık yapabileceği konusu açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır.

21. Y.Y. girerken Sanayi Devrimi'nin getirdiği monotonluk, hayatın tek düzeliği, sosyo-politik faktörler gibi sebepler kişisel sorunları artırmış ve ruhsal yapısı bozuk bireyler, danışacakları, konuşacakları ve kendilerine yardım elini uzatacak birilerine ihtiyaç duymaktadırlar.

Gelişmiş ülkelerde Psikolojik Danışmanlık servislerinin fonksiyonları oldukça yaygındır. Ama ülkemizde buna yeterince önem verilmemektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar yetersizdir. Bu durum sonucunda da doğal olarak ruh sağlığı bozuk bireylerin çoğaldığı bir toplumda da toplumsal bunalımlar ve şiddet olayları yaygınlaşacaktır.

Bu araştırma ile amacımız, okul rehberlik hizmetlerinden hangilerine daha çok ihtiyaç duyulmaktadır, bunların tespit etmektir. Çünkü rehberliğin amacı, bireye yardım etmektir. Sağlıklı yetişen fertler; insan ilişkilerinin önemini bilen, eğitim sistemimize olumlu katkı yapan, mesleğine saygı duyuracak, şahsına saygınlığını artıracak, kişisel özelliklerine uygun davranışlar sergileyeceklerdir. Böylece iyi bir eş anne-baba, öğretmen, idareci, öğrenci v.s. olacaktır.

Bu ve buna benzer çalışmalardan hareketle Milli Eğitimimizde bu sorunu çözme ve eksikliği tamamlama yoluna gidilebilir. A.B.D.'deki ve Avrupa'daki uygulamalar dikkate alınarak rehberliğe gereken önem verilir.

Sağlıklı bir toplum ancak sağlıklı fertlerle meydana getirilir. Sağlıklı fertlerin yetişmesi içinde okul rehberlik servislerine büyük görevler düşmekte ve rehberlik faaliyetlerinin daha işlevsel hale getirilmesi gerekir.

Bu alanda henüz yeterince fazla araştırma yapılmamış olması ve sadece yapılan çalışmaların teorik planda kalması bizim için bir dezavantaj sayılabilir.

Fakat yaptığımız çalışmada mümkün olduğu kadar yeni ve orijinal kaynaklara ulaşmaya çalıştık. Değişik okul türlerine anketi uygulayarak çok sayıda öğrenci ve idarecinin görüşlerine baş vurarak anketin bilimselliğini artırmayı hedefledik.

Umuyoruz ki, okulda eğitim-öğretimi olumsuz yönde etkileyen faktörler üzerinde daha fazla durarak, rehberlik hizmetlerinden azami derecede yararlanılması sağlanır.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde yardımlarını esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hasan YILMAZ'a ve araştırmayı gerçekleştirmeme katkıları olan bütün öğretim elemanlarına sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

KONYA 1999

Kasım TATLILIOĞLU

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
PROBLEM	1
1. REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK	3
1.1. Rehberliğin Tanımı ve Önemi	3
1.2. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinin Fonksiyonları	7
1.3. Rehberlik Danışma Kurulunun Görevleri	8
1.4. Okul Danışmanı	8
2. EĞİTİM – ÖĞRETİM VE REHBERLİK	9
2.1. Eğitimin Tanımı	9
2.2. Eğitimin Amaçları	10
2.2.1. Topluma Yönelik Amaçları	11
2.2.2. Ferde Yönelik Amaçları	11
2.3. Örgün Eğitim ve Yaygın Eğitim	11
2.4. Öğretim ve Rehberlik	12
2.5. Eğitim İle Rehberlik Arasındaki Farklar	12
3. REHBERLİĞİN TARİHİ GELİŞİMİ	14
3.1. A.B.D.'deki Gelişmeler	14
3.2. ABD'de Geliştirilen Rehberlik Modelleri	15
3.2.1. Mesleki Yardım Süreci Olarak Rehberlik	15
3.2.2. Eğitimle Kaynaştırılmış Bir Süreç Olarak Rehberlik	15

3.2.3. Kilinik Yaklaşım Süreci Olarak Rehberlik.....	15
3.2.4. Gelişimsel Yaklaşım Süreci Olarak Rehberlik	16
3.2.5. Karar Vermeye yardım Süreci Olarak Rehberlik.....	16
3.2.6. Eğitim Hizmetlerinin Bir Parçası Olarak Rehberlik.....	16
3.2.7. Bir Psikolojik Yardım Hizmeti Olarak Rehberlik	17
3.3. Avrupa'daki Gelişmeler	17
3.4. Türkiye'de İlk Rehberlik Yaklaşımı.....	18
3.5. Türkiye'deki Gelişmeler	19
4. REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİN TEMEL İLKELERİ.....	23
5. PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ	27
5.1. Psikolojik Danışma Hizmetleri.....	30
5.1.1. Psikolojik Danışma Hizmetlerinde Uyulması Gereken İlkeler	30
5.1.2. Psikolojik Danışma Uygulamalarının Kapsadığı Alanlar	32
5.1.3. Psikolojik Danışma Hizmetinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	32
5.1.4. Psikolojik Danışma Hizmetleri Verilirken Uyulması Gereken Etik Kurallar	33
5.2. Bireyi Tanıma Hizmetleri	34
5.2.1. Bireyi Tanıma Servisinin Amaçları	34
5.2.2. Bireyi Tanıma İle İlgili Temel Anlayışlar	35
5.2.3. Bireyi Tanımda Gerekli Bilgiler	36
5.2.4. Bireyi Tanımda Kullanılan Özel Teknikler	37
5.3. Bilgi Toplama ve Yayma Hizmeti	41
5.3.1. Bilgi Toplama ve Yayma Hizmetinin Sağladığı Bilgiler.....	41
5.3.2. Eğitsel Bilgi.....	42
5.3.3. Meslekler Hakkında Bilgi	42
5.3.4. Kişisel-Sosyal Bilgi.....	43
5.4. Yerleştirme Hizmeti	44

5.4.1. Yerleştirme Hizmetleri ile Gerçekleştirilmek İstenen Amaçlar	45
5.4.2. Yerleştirme Hizmetlerinin Çeşitleri.....	45
5.5. İzleme Hizmetleri	46
5.5.1. İzleme Hizmetlerinin Yararları	46
5.6. Alıştırma-Oryantasyon Hizmetleri.....	47
5.6. Alıştırma-Oryantasyon Servisinin Görevleri.....	47
5.6.2. Alıştırma-Oryantasyon Hizmetlerinin Kapsadığı Alanlar	48
5.7. Müşavirlik (Konsültasyon) Hizmetleri	48
5.7.1. Okul Müşavirlik Hizmetlerinin Kapsamı.....	49
5.8. Araştırma-Değerlendirme Hizmeti	50
5.8.1. Araştırma-Değerlendirme Hizmetinin Görevleri	51
5.9. Çevre ve Velilerle İlişkiler	51
5.9.1. Bu Alanda Verilen Hizmetler	52
ARAŞTIRMANIN AMACI	53
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	54
VARSAYIMLAR (SAYILTIRLAR).....	54
SINIRLILIKLAR	55
TANIMLAR VE KISALTMALAR.....	55
KISALTMALAR.....	58
BÖLÜM II	
BU ALANDA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	59
BÖLÜM III	
YÖNTEM	75
Araştırmanın Modeli	75
Araştırmanın Evreni	75
Araştırmanın Örnekleme	77
Verilerin Toplanması	78
Verilerin Analizi ve Yorumu	79

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR.....	80
---------------------------	----

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER	189
ÖNERİLER	198

BÖLÜM VI

ÖZET	201
KAYNAKÇA	203
EKLER	205

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Araştırma Evrenine Giren Öğrenci, Öğretmen ve İdarecilerin Sayısal Dağılımı	76
Tablo 2: Araştırma Örneklemine Giren Öğrenci, Öğretmen ve İdarecilerin Sayısal Dağılım	77
Tablo 3: Okul Türlerine Göre Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	83
Tablo 3a: Öğrencilerin Okudukları Okullara Göre Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	83
Tablo 4: Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	96
Tablo 5: Öğrenim Gördükleri Alanlara Göre Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	100
Tablo 5a: Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Alanlara Göre Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	100
Tablo 6: Okulda Rehberlik Servisi Bulunup Bulunmaması Değişkenine Göre Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	109
Tablo 6a: Okulda Rehberlik Servisinin Bulunup Bulunmamasına Göre Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi ...	109
Tablo 7: En Uzun Süre Yaşadıkları Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	116
Tablo 7a: Yaşadıkları Yer Değişkenine Göre Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	116
Tablo 8: Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular Tablosu	121
Tablo 9: Yaş Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular Tablosu	125
Tablo 9a: Yaş Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	126

Tablo 10: Babalarının Mesleği Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	131
Tablo10a: Baba Mesleği Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	132
Tablo 11: Annelerinin Mesleği Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	146
Tablo 11a: Anne Mesleği Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	146
Tablo 11b: Öğrenci ve Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	154
Tablo 12: Okulda Yürütülen Görev Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	157
Tablo 12a: Okulda Yürütülen Görev Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	158
Tablo 13: Branş Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	164
Tablo 13a: Branş Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	165
Tablo 14: Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	174
Tablo 14a: Mezun Olunan Kurum Açısından Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	175
Tablo 15: Meslekî Kıdem Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular Tablosu	181
Tablo 15a: Meslekî Kıdem Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklenti Düzeyleri Arasındaki Farkların Varyans Analizi	182

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanın Dayandığı Temeller	7
Şekil 2: Eğitimin Organik Yapısı İçinde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanın Yeri.....	13
Şekil 3: Merkez, İl, Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Örgütü	23
Şekil 4: Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Bütünlüğü	28
Şekil 5: Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetlerinin Okul Düzeyinde Örgütlenme Modeli	30
Şekil 6: Bireyi Tanıma Teknik ve Araçları	37

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın konusunu oluşturan problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımları ve sınırlılıkları ile tanımlar ve kısaltmalar yer almaktadır.

PROBLEM

Eğitim sistemimizin, Türk milletinin çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline gelmesini sağlayacak yapı ve davranışlara kavuşturulması ve milletimizin 21. Y.Y.'da üretimde "Sanayi Toplumu", kültürde millî temellere dayalı "Bilgi Toplumu", davranışta "Bilim Toplumu" olmasını gerçekleştirecek düzeye getirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, Milli Eğitim'den 2000'li yılların insanını yetiştirmesini istemektedir. Bu insan; millî, demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşı; beden ve ruh sağlığı tam, hür ve bilimsel düşünme gücüne sahip, insan haklarına saygılı; üretici, girişimci, kişilikli, bilimsel ve çağdaş Türk insanıdır. Oysa, eğitim sistemimizin bugünkü girdileriyle bugünkü yapı ve süreçlerinden bugün yetişenden farklı bir insanın yetişmesi mümkün değildir. (Bilgin, 1993, s.11)

Eğitim sisteminin girdilerinde, yapı ve süreçlerinde ve buna bağlı olarak Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık hizmetlerinin daha aktif hale getirilmesi öncelik taşımaktadır.

Demokratik, çağdaş ve modern toplumların eğitim sistemlerinde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık çalışmalarının önemi daha iyi kavranmış ve bundan yararlanarak istifade edilmektedir. Sanayi devrimi ve bunun sonucunda gelişen teknoloji bireylerin değişik iş kollarında uzmanlaşmalarını sağlamış ve bunun sonucunda bireylerin ilgi ve yeteneklerine göre işlere yönlendirmelerinin önemi daha da artmıştır. Bundan dolayı gelişmiş toplumlar, Rehberlik araştırma ve geliştirme çalışmalarını hızlandırarak, Rehberlik hizmetlerini daha etkili hale getirerek, eğitim kurumları başta olmak üzere, diğer kurumlarında da uygulamaya başlamışlardır.

Her insan belki okul öncesi yıllardan itibaren ileride ne olacağını düşünür, geleceği hakkında bazı planlar kurar. Başlangıçta tamamen duygusal ve hayali olan meslek seçimi yaş ilerledikçe daha gerçekçi temellere dayandırılmaya başlanır. (Kuzgun, 1991, s.85)

Bireylerin iş, meslek ve eğitim öğretim hayatında başarılı olması, işten doyum sağlaması, işini severek yapabilmesi ve daha az emekle daha çok verim elde etmesi için rehberlik hizmetlerine büyük sorumluluklar düşmektedir.

İnsanların ilgi ve yeteneklerini ve toplumun insan gücü ihtiyacını dikkate almaksızın yaptıklarını hayal kırıklığına uğratmakta, hem de toplumun kalkınması bakımından ihtiyaç duyulan insan gücünün israfına yol açmaktadır.

Bireyler, çocukluktan ergenliğe, ergenlikten yetişkinliğe, yetişkinlikten yaşlılığa geçerken, kendi kendisiyle devamlı hesaplaşmakta ve çeşitli sorulara yanıt aramaktadırlar.

İnsanların ihtiyaçları çok çeşitli olup, bunların önem sırası da kişiden kişiye değişir. İnsanlar her faaliyette ihtiyaçlarının giderilmesini ve doyuma ulaşmasını isterler. Doğumlarından ölümlerine kadar bunun mücadelesini verirler.

Çağımızda hızla gelişen ve değişen bilim ve teknoloji bireylerin ve toplumların sosyal ve ekonomik yaşantısını, değişme ve gelişme yönünde ciddi bir şekilde etkilemekte, bunun paralelinde kurumların yapı ve fonksiyonlarını da değişikliğe zorlamakta, yeni durumlara uyum sağlayabilmesi için de rehberlik hizmetlerinin önemi daha da artmaktadır.

Eğitim kurumlarının hayatiyeti, değişimi ve gelişimini borçlu oldukları, eğitimin kalitesini ve verimini artıran bir sistem vardır ki, bu da rehberlik hizmetleridir. (Buluç, 1996, s. 220)

Başarının temelinde yatan en önemli etken insandır. Bu nedenle insan kaynakları ile bütünleşmiş olan örgüt, gelişme ve değişmelere daha kolay uyum sağlar ve amaçlarına daha kolay ulaşılır.

Sosyal bir sistem olan eğitim sisteminin girdi ve çıktısının insan olmasından dolayı, sağlıklı bir etkileşim ve örgüt amaçları doğrultusunda çalışmanın sağlanması için eğitim kurumlarında insan ilişkileri gittikçe önem kazanmaktadır. İnsan ilişkileri

merkezli yönetim kurumları, rehberlik ve yardıma yönelik denetimi gündeme getirmiştir. Demokratik insan, ilişkileri yanında işbirliği, rasyonel karar, ilişkilerde karşılıklık ve uyum konularının önem kazanması, bireysel gereksinimlerin de gözetilmesi önem kazanmıştır. (Bursalıoğlu, 1978, s.40)

Bireylerin davranışları, toplumsal (aile, grup, dernek v.b.), ekonomik (gelir dağılımı, ekonomik düzen v.b.) ve kültürel çevreyi oluşturan çeşitli nedenlerden çok yönlü olarak etkilenmektedir.

İnsanın giderek değer kazandığı dünyada ve ülkemizde modern tutum ve davranış günlük yaşamda insan ilişkilerinin bir parçası olmuştur. Bu tutum ve davranışlar, inceliği, içtenliği, dostluğu, uygunluğu, duyarlılığı ve disiplini içermektedir.

Dolayısıyla Rehberlik hizmetini yapacak ve bu görevleri yerine getirecek kişileri seçerken, saygı ve güven kazanma yeteneği, anlayış ve hassasiyet, gayret, yeterlilik duygusu, özgürlük, şakadan anlama, görelî değer anlayışı, samimiyet, beceriklilik gibi kişilik özelliklerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu tür olumlu özellikleri çoğaltmak mümkündür. Rehberlikçi giyimi ve kuşamıyla, insan ilişkilerindeki nezaketi ile örnek bir insan olmalıdır.

Tüm dünyada da benimsendiği gibi, toplumların varlıklarını sürdürebilmeleri ve gelecekleri, öncelikle eğitim sistemlerinin başarı düzeyi ile doğru orantılıdır. Eğitim sisteminin başarısı, temelde, sistemi işletecek unsurların niteliklerine bağlıdır.

Türk Milli Eğitim sisteminde önemli bir yeri ve fonksiyonu olan Rehberlik servislerinin ve Rehberlik uzmanlarının daha etkili hale getirilmesi, işlerlik kazandırılması, ihtiyaçlara cevap verecek şekilde yeniden düzenlenmesi, öğrencilerin, öğretmenlerin ve idarecilerin yararlandığı ve yararlanacağı bir kurum haline getirilmesi problemi oluşturmaktadır.

1. REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK

1.1. Rehberliğin Tanımı ve Önemi

Rehberlik ve Psikolojik danışma kavramları, modern eğitimin önemli birer parçası haline gelmiş faaliyetleri ifade eden terimlerdir. Özellikle Rehberlik sözü, daha 1938'lerde okul müfredat programlarımıza geçmiş olmakla beraber, daha çok 1950'lerden sonra sıkça konuşulup tartışılmaya başlanmıştır. Özellikle 1970'den bu yana Rehberlik ve Psikolojik danışma hizmetlerinin, "uzman" kişilerce yürütülen

ayrı bir “yardım” ve “ihtisas” faaliyeti olarak okul eğitim programlarımızda yer almış olduğu memnuniyetle görülmektedir. (Tan, 1986, s.10)

Çağdaş eğitimin bir parçası olan rehberlik, aslında “bilen bir kimsenin bilmeyen bir kimseye yardımı, yol göstermesi”, insan toplumları kadar eskidir. Yani danışma ve rehberlik kavramı, toplu yaşamın bünyesinde mevcuttur. İnsanoğlu öteden beri, yabancı olduğu bir durumla karşılaşınca veya bir sıkıntısı olunca, bir başkasının yardımını, öğütlerini ve avuntusunu aramıştır. Kişinin çözemediği bir problemle karşılaşınca veya bir derdi olunca, güvendiği birine derdini açması problem hakkında ondan fikirler alması, sosyal hayatta insan ilişkilerinin önemli bir yanını teşkil etmektedir. Ferdin derdini anlayış, onunla hemhal oluş ve ortaya kişinin “karar vermesine” yardım edebilecek bir çözüm yolu vardır. İşte bu, bir rehberliktir. Bu sistemli ve amaçlı yapılmış bir rehberlik ve danışma sayılamaz. Ama bu arada gene de bir psikolojik yardım cereyan etmiştir.

“Duyan ve düşünen bir varlık olan her insan, günlük yaşantısında bir çok problemlerle karşılaşır durmaktadır. Aile-içi, meslek-içi, toplumda kişiler arası ilişkilerde ya da kendi iç dünyasında bir çok sevinçleri, üzüntüleri, düşünceleri, kaygıları, heyecanları, stres ve sıkıntıları olup durmaktadır. Bazı tercihler yapmak, kararlar almak, yeni durumlara uyum sağlamak zorundadır. Sorunlarının bir çoğunu kendi imkânları ile uygun bir çözüme kavuşturabilir. Ama bazılarının karşısında da kendini köşeye kısılmış hissedebilir. Ya problemin çeşitleri, yönleri hakkında yeterli bir bilgiye, gerekli tecrübeye ve moral güce sahip değildir, ya da kendini iyi tanımamaktadır. Bu çabalarda kişinin, dışarıdan “bilen” birinin yardımına ihtiyacı olacaktır. İşte burada sistemli ve amaçlı yapılmış rehberlik ortaya çıkmaktadır.

Başlangıçta ve zaman zaman sonraları, Rehberlik, sadece gençlere iş bulmayı hedef tutan bir anlama gelmiştir. Bir bütün olan kişi çabucak anlaşılmıştır. Bu kez de rehberlik, bütün eğitim faaliyetlerinin, meslek seçme ve bir iş sahibi olabilmesi dahi psikolojik, sosyal, ekonomik ve ulusal bir çok yönleri kapsayan kompleks bir sorun olduğu çabucak anlaşılmıştır. Bu kez de rehberlik, bütün eğitim faaliyetlerini içine alacak kadar diğer bir aşırı uca kaymış, çok geniş, dolayısı ile belirsiz bir anlam kazanmıştır. Ama girişilen uygulamalar, denemeler, araştırmalar, Rehberlik kavramına zamanla daha ölçülülük, açıklık ve anlamlılık getirmiştir. Böylece rehberlik bir sisteme ve düzene oturtulmaya çalışılmıştır.

Rehberlik, iş bulmak şeklinde bir tanımlamaya tabi tutulursa modern eğitimdeki fonksiyonunu tam anlamıyla yansıtmaz. Rehberlik kişiyi hedef tutar. Ferdin yeteneklerini, ilgilerini, ihtiyaçlarını ve var olan imkânlarını anlamasına ve bu suretle bir “kişi” olarak imkân ve sınırları içinde onları âzâmi şekilde geliştirmesine yardım eder. Bireyin, etkili bir şekilde kendi başına hareket edebilen biri olmasına çalışılır. Günümüzde bir çok (103’den fazla) anlamâ gelen Rehberlik, genelde şu şekilde anlaşılmaktadır:

“Rehberlik, bireyin en verimli bir şekilde gelişmesi ve tatminkâr uyumlar sağlamanın gerekli olan seçmeleri (tercihleri), yorumlamaları, planları yapmasına ve kararları vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazanması ve ulaştığı bu seçme ve kararları uygulaması için kişiye yapılan sistemli, profesyonel (uzmansal) yardımdır. Daha kısa bir ifade ile Rehberlik, bireyin kendi başına yürüyebilen bir kimse haline gelmesine yardım etmektir. Ama, bu “yardım” hiçbir zaman bireyin yapamadığı bir işi ona “yapıvermek” değildir.

Çağdaş anlamda rehberliğin, tam anlamıyla anlaşılmış olduğunu söylemeyiz. Rehberlik denince öğrencilerin anladığı: “Koltuk değneği” gibi bir şey. Oysaki Rehberlik; kişiyi tanıma, sonra ferdin kendini tanımasını, yeteneklerini geliştirmeye gayret göstermesini, çevreye uyum sağlamanın, bir çok seçenek arasından en uygununda karar vermeyi kolaylaştıran bir uygulama alanıdır.

Rehberlik faaliyetinde “bir benzetme yapmak gerekirse – bir menzile ulaşmak isteyen, fakat o yerlerin yabancısı bir kimse (problemlili kimse) ile bu menzile noktasını ve oraya giden yolları iyi tanıyan ve bunların özellikleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olan bir kimse vardır. Yani birinci kimse Rehberlik edilecek olan, ikinci kimse de rehberlik eden kimsedir.

Rehberliğin görevi; ferdi iyi tanımak, her bir mesleğin özelliklerini bilmek, bir çok yol arasından ferde en uygununu göstermek ve yanlışa düşülmemesinde yardımcı olmaktır. Rehber, kesinlikle karşısındakilere empoze edici bir tutum takınmaz. Çünkü bu, ferdin seçme ve karar verme imkânını ortadan kaldırır ve rehberlik anlayışına zıddır.

Danışma ve rehberlik, ferdin gelişme ve sorunlarını çözümleyebilme konularında sistemli yardım gayretleri olarak, Amerika’da doğup gelişen bir harekettir. Her sosyal değişme ve gelişmenin ortaya çıkmasında o toplumun sosyal ortamı ve

şartları önemli rol oynar. Rehberliğin, esas itibariyle Amerika'da doğup gelişmesi, diğer toplumlardan farklıdır. Amerikan toplumunun kişiye büyük değer vermesi ve bunu sistemli olarak ele alması önemli bir sebeptir. Sosyal ortamda buna müsaitti. Çünkü "karma ve dinamik bir toplum olan Amerikan toplumunun sahip olduğu demokratik idealler ve "insan"a verdiği değer" rehberlik hareketinin gelişmesine imkan veren sosyal ortamı sağlamıştır. (Tan, 1986, s.15- 25)

A.B.D. toplumunda Rehberlik hareketinin doğup gelişmesinde şu faktörler de önemli bir role sahiptir:

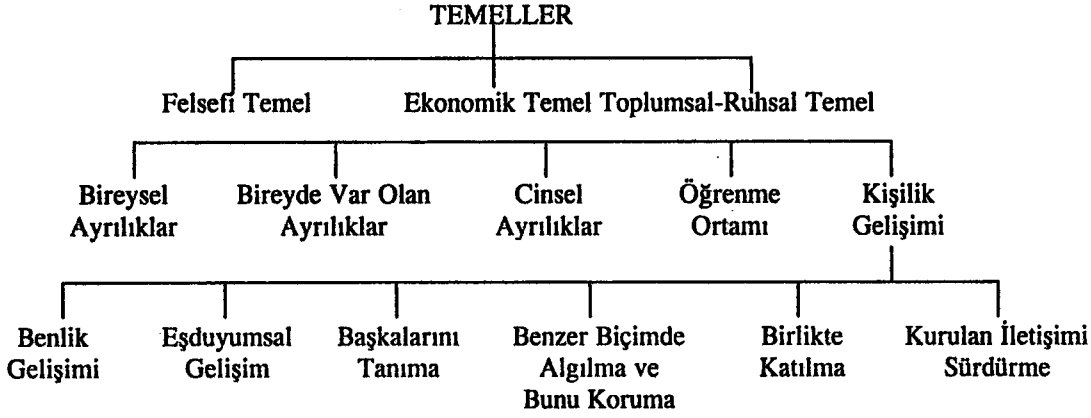
- Rehberlik Hareketi,
- Ruh Sağlığı Hareketi,
- Psikoanaliz Hareketi,
- Psikolojinin bir bilim olarak gelişmesi,
- I. ve II. Dünya Savaşları (Bkz. Tan, Hasan. Psik. Dan. Ve Reh.)

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanın Türkiye'de gelişmesi yeni bir olgu değildir. Gerçekte, Müslüman-Türk kültürü, Psikolojik yardım hizmetleri anlayışına ve uygulamasına yabancı bir kültür değildir. Ruhsal sıkıntıların psikolojik yollarla tedavisi yaklaşımı, Türk toplumunda çok eskilerden idrak edilmiş ve uygulanmıştır.

İçinde bulunulan toplumsal yapının özellikleri bu gelişmeleri farklı şekilde etkilemektedir. Rehberlik başlangıç itibariyle eğitimden ayrı bir olgu olarak düşünülürken bugün modern eğitimin bir parçası olarak algılanmaktadır.

Bireyin bedensel, duygusal, zihinsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve üyesi olduğu toplum için en uygun şekilde gelişmesi modern eğitimin bir amacıdır. İşte modern eğitimin bu amaçları, rehberliğin de ulaşmaya çalıştığı amaçlardır. "Rehberlik ve Psikolojik Danışma da, çocuğun "kişi" olarak bedensel, zihinsel ve sosyal, bütün yeteneklerini geliştirmesine, kendine en uygun bir meslek edinip orada ilerlemesine, tüm çevresiyle olumlu ve etkili ilişkiler içinde olan iyi bir sosyal varlık ve vatandaş olmasına yardım etmek için çalışır.

Rehberlik ve Psikolojik danışma sağlam bilgisel temellere dayanır. Bunlar; felsefî, ekonomik ve toplumsal-ruhsal temeller şeklinde sınıflandırılır. Bu şu şekilde gösterilebilir:

Şekil 1: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanın Dayandığı Temeller

(Bakırcıoğlu, 1994, s.62)

Her bireye eğitsel, mesleksi, kişisel rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin götürülmesi ile hem bireysel, hem de toplumsal mutluluğun oluşturulmasına katkıda bulunulacaktır.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, rehberliğin amaç ve ilkeleyle toplumun amaçlamış olduğu yaşama biçimi; dolayısıyla eğitim anlayışı, bir bütünlük göstermek durumundadır. Çünkü rehberlik ve psikolojik danışma, eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesine yardım eden bir hizmettir.

Öğretim, eğitim yönetimi, rehberlik ve psikolojik danışma görevlileri, ortak bir temele dayanmak ve genelde, ortak bir anlayış çerçevesinde etkinlik göstermek durumundadırlar.

Özetle denebilir ki rehberlik ve psikolojik danışmanın felsefi temellerin uygulandığı toplumun eğitim felsefesinden ayrı olarak düşünülemez. Toplumun eğitim felsefesini ise, seçmiş olduğu yaşam biçimi belirlemektedir. Toplumumuzun eğitim felsefesi ile rehberlik ve psikolojik danışmanın amaç ve ilkeleri arasında, herhangi bir uyumsuzluk bulunmamaktadır. Yeter ki her ikisini de amaç ve ilkelerine uygun olarak yaşama geçirebilelim. Rehberlik ve Psikolojik danışma hizmetleriyle bireyin gelişimine anlamlı bir yardımda bulunabilmek, bu hizmetlerin sağlam ve tutarlı temellere dayanmasına bağlıdır.

1.2. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinin Fonksiyonları

M.E.B.'e bağlı okullarda rehberlik hizmeti 1975 yılında düzenlenen Dokuzuncu Millî Eğitim Şurası'nda gündeme gelmiş ve şu şekilde belirtilmiştir:

“Rehberlik hizmeti vermeye başlayan her okulda, rehberlik çalışmalarına yardımcı olmak amacıyla, bir rehberlik danışma kurulu oluşturulur. Bu kurulu, okul müdürünün başkanlığında okul danışmanı, grup rehberi; sınıf öğretmenleri, okul aile birliği, okulu koruma derneği temsilcileri ve şayet varsa okul doktoru oluşturur.”

1.3. Rehberlik Danışma Kurulunun Görevleri

Danışma niteliğinde olmak üzere, öğretim yılı başında, ortasında ve sonunda toplanır. İlk toplantısında işbölümü yaptıktan sonra servislerden ve eğitsel kollardan gelen önerileri göz önünde tutarak, okulun “yıllık rehberlik ve eğitsel kollar çalışma programı taslağı”nı oluşturur. Okul müdürünce öğretmen, öğrenci ve okul aile birliği genel kurullarında görüşülüp kabul edilen “yıllık okul rehberlik ve eğitsel kollar çalışma programı” okul müdürünce görevli kişi ve servislere yazılı olarak iletildikten sonra uygulamaya konur. (Bkz. Rehberlikle İlgili Etkinlikler; Tebliğler Dergisi, 6 Mayıs 1974, s.123)

- Yıllık Okul Rehberlik ve Eğitsel Kol Çalışmaları Programının amaçlarına ulaşması için, öğretim programı ile uyum içinde olmasına özen gösterir.
- Başta öğrenci gözlem formu olmak üzere, sınıf öğretmenlerinin kullanacağı araçları geliştirir ve bunların ilgililerce en uygun biçimde kullanılmasını sağlar.
- Yıllık Okul Rehberlik ve Eğitsel Kol Çalışmaları Programı uygulamalarını gözden geçirir. İlgililerin işbirliği ilkelerini belirler. Rehberlik görevlerini değerlendirme raporlarının ışığında uygulamalarının geliştirilmesi, ilgililere yetiştirilmesi ve gerekli araç-gerecin sağlanması konularında öneriler hazırlar.
- Öğretim yılı sonunda, ilgili kişi ve servislerden gelen raporlardan da yararlanarak, yıllık rehberlik ve eğitsel kol çalışmalarının genel değerlendirilmesini yapar; gelecek öğretim yılında yararlanılacak sonuçları ortaya çıkarır.

1.4. Okul Danışmanı

Okul danışmanı şu görevleri yapar:

(Talim ve Terbiye Bşk; 1982)

- Gereksinimleri, beklentileri ve gizli güçleri konularında öğrencileri bilinçlendirir.

- Öğrencilerin iş ve eğitim imkânlarını öğrenmelerini sağlar.
- Kişisel beklentileri ve toplumun beklentileri doğrultusunda öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine ilişkin kararları vermelerine yardım eder.
- Çeşitli psikolojik ölçme araçlarını uygulayıp ölçme sonuçlarını yorumlayarak, öğrencilerin kişisel özelliklerini saptamaya çalışır.
- Öğrencilerin kendi sorunlarının kaynağını bulmalarına, sorunlarını uygun yollarla çözmelerine yardımcı olmak için bireysel ve grupça psikolojik danışma uygular.
- Eğitime ve iş imkanlarına ilişkin güncel, ayrıntılı bilgiler toplar ve bunları öğrencilere duyurur.
- Grup Rehberliklerinin, sınıf öğretmenlerinin, ders öğretmenlerinin ve velilerin öğrencilerle ilgili sorunlarını çözmelerine yardım eder.
- Her öğretim yılı sonunda, o yılki çalışmalarını ve gelecek yıla ilişkin önerilerini özetleyen bir rapor düzenleyerek, bunu okul müdürlüğüne verir.

Okul danışmanı, rehberlik ve eğitsel çalışmalar dışında diğer yönetim işlerinde görevlendirilemez. (Bakırcıoğlu, 1982, s.57- 60)

2. EĞİTİM - ÖĞRETİM VE REHBERLİK

2.1. Eğitimin Tanımı

Tarihsel gelişim sürecine baktığımızda, temel kurumlardan biri de eğitimidir. Her dönem ve düşünür için önemini korumuş ve korumaya devam etmektedir. Bu yönüyle eğitim, her çağ düşünürlerinin kafasında ayrı bir tanıma kavuşmuştur. Ortak bir tanım bulmak hemen hemen mümkün değildir. Bir kısım düşünür eğitim olgusunun dinî, siyasî, sosyal rolünü ele alırken; bir kısım düşünür ise psikolojik, ekonomik ve ahlâksal yönünü, diğer bir kısım düşünürde bu yönlerin ortak özelliklerini birleştirmişlerdir.

Eğitim, kavramının temelinde birleşmekle birlikte eğitimciler, eğitimi birbirinden biraz daha farklı biçimde tanımlamışlardır:

“Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istenilen değişikliği meydana getirme sürecidir” (Güven, 1986, s.1- 2)

- Eğitim bir süreçtir.
- Eğitim sürecinde bireyin davranışlarının istenilen yönde değiştirilmesi amaçlanmaktadır.
- Davranışlardaki değişme kasıtlı olarak gerçekleştirilmiştir.
- Eğitim sürecinde bireyin kendi yaşantıları esastır.

Eğitimin geniş bir çerçevesi içinde öğretim, öğretme ve bütün bunların ürünü olan öğrenme kavramı girmektedir.

Emile Durkheim, “Education and Sociology” adlı yapıtında eğitimin kapsamlı bir tanımını yapmıştır. “Eğitim; tabiatın, sosyal müesseselerin ve diğer insanların bizim zekâmız ve irademiz üzerinde icra etmeye muktedir oldukları tesirlerden ibarettir (Kurtkan, 1977, s.5- 6) .

E. Durkheim, eğitimde ferdî, toplumsal ve psikolojik faktörler yanında coğrafi koşulların da önemi üzerinde durmaktadır.

Günümüzde eğitim denince, hem ferdî farklılıkların dikkate alınıp geliştirildiği hem de toplumsal faydaların gözetilip, değiştirilmeye çalışıldığı bir alan anlaşılmaktadır. Bu düşünceden hareketle eğitimi “sosyalleşme süreci” olarak gören bir tanım da “Eğitim insanların diğer insanları belli bir maksatla kültürlemesi ya da kasıtlı kültürlenmesi süreci” şeklinde görülür.

Eğitim olgusunun ekonomik boyutunu öne çıkaran başka bir tanım ise, “eğitim, insanlara sosyal bir mevki, başarılı bir meslek hayatı ve yeterli bir gelir sağladığı için aranan bir hizmettir.” (Serin, 1979, s.60)

Eğitim, öğrenme ve öğretim kavramlarını kapsayan geniş bir kavramdır. Öğrenme, tekrar ve yaşantı sonucunda davranışlarda meydana gelen oldukça kalıcı değişikliklerdir. Öğretim ise “bilenlerin bilmeyenlere bir takım bilgi ve becerileri kazandırma çabasıdır”.

Eğitim, doğumdan ölüme kadar devam eder. Kültür naklini ve sosyal hayatın sürekliliğini sağlamaktadır. Bu özelliği ile toplumun bütünlüğünü koruyan önemli bir faktördür.

2.2 Eğitimin Amaçları

Bir süreç olan eğitimin bireye ve topluma yönelik amaçları vardır.

2.2.1. Topluma Yönelik Amaçları

- Toplumun sürekliliğini sağlamak.
- Ferdin sosyalleşmesini sağlamak.
- Toplumun yenileşmesine katkıda bulunmak.
- Kültürü zenginleştirmek, yeni kuşaklara aktarmak.
- İstenmeyen davranışları değiştirmek.
- Meslekî ve bilimsel bilgileri aktarmak.
- Ekonominin verimliliği artırmak,
- Emeğin niteliğini değiştirerek onun üretimdeki verimliliğini sağlamak,
- Sosyal hareketliliği artırmak,
- Hoşgörülü, yeniliklere açık nesiller yetiştirmek.

2.2.2. Ferde Yönelik Amaçları

- Bedenî, zihnî ve ruhî gelişimi sağlamak,
- Ferde akılcı düşünme alışkanlığı kazandırmak,
- Bireydeki istenilmeyen davranışları değiştirmek,
- Bireyleri sosyal çatışmalardan kurtarmak,
- Ferde, toplum içinde diğer insanlarla daha mükemmel işbirliği yollarını kavratmak,
- Daha iyi hayat şartlarına ulaşabilmek için bireyin sosyal hareketliliğini sağlamak.

Eğitim olgusu iki bölümde ele alınmaktadır:

2.3. Örgün Eğitim ve Yaygın Eğitim

- Örgün Eğitim: Okul öncesi eğitimi, ilk, orta, ve yüksek öğretim kurumlarını içine alır.
- Yaygın Eğitim: Örgün eğitim sisteminde hiç yer almamış kişilere eğitim sağlamaktadır. Amacı; okuma-yazma öğretmek, bireylere boş zamanlarını kullanma ve değerlendirme alışkanlığı kazandırmak ve geliştirmektir.

İnsanlar, zekâ seviyeleri, ilgileri, tutumları ve beden yapıları yönüyle birbirinin aynısı değildir. Demokratik toplumlarda önemli olan, her bireyin olumlu ve yapıcı güçlerini belirleyerek bunları olabildiğince geliştirmek ve bu yolla, her bireyin topluma katkıda bulunabilecek bir güce erişmesini sağlamaktır.

2.4. Öğretim ve Rehberlik

İnsanlar var oluşlarından beri kendi sahip oldukları bilgi ve becerileri yakın çevrelerine aktarmaya çalışmışlardır. Böylece öğretme kavramı ortaya çıkmıştır. Ancak, öğretme etkinliklerinin sistemleştirilmesi, öğretme ilke ve kavramlarının geliştirilmesi oldukça yenidir. Bu alanda en önemli adımlar ise öğrenme ve gelişim psikolojisindeki gelişmeler sonucu atılmıştır.

Genel olarak kişilerde öğrenmeyi sağlamak amacıyla düzenlenen tüm faaliyetlere “öğretme” denir. Öğretme faaliyetlerinin önceden belirlenen hedefler doğrultusunda planlı ve kontrollü olarak düzenlenmesi ve uygulanmasına “öğretim” denir. (Üre ve Yılmaz, 1997, s.41)

Çağdaş anlayışa göre, rehberlik, modern eğitim ve öğretim faaliyetlerinin önemli bir tamamlayıcısı ve yardımcısı sayılmaktadır. Bu da rehberliğin eğitim bakımından önemini ve değerini somut bir biçimde ortaya koymaktadır.

Günümüz eğitim anlayışında rehberlik hizmetleri için ayrı bir örgütlenmeye ihtiyaç vardır. Öğretmenler eğitim faaliyetleri yanında profesyonelce rehberlik yapacak bir formasyona sahip değildirlere. Bunun içinde modern eğitim anlayışı her öğretmenin rehberlik kavramını anlamasını ve benimsemesini bilimsel bir rehberlik görüşüne sahip olmasını ve yapacağı eğitim-öğretim çalışmalarını bu görüş açısından yürütmesini ister. (Kuzgun, 1991- 4, s.180)

Rehberlik ilerici eğitim anlayışının bir ürünüdür. Onun için, ilerici eğitim anlayışını benimseyen bir öğretmen, bu anlayışına uygun olarak yürüttüğü öğretim etkinlikleri ile rehberlik işlevini de yerine getirmiş olur.

2.5. Eğitim İle Rehberlik Arasındaki Farklar

Çağdaş eğitim, rehberliği merkeze alan bir anlayışı desteklemekte ve bütün çalışmalar bu anlayışla düzenlenmektedir. (Kepçeoğlu, 1988, s.29)

Rehberlik, eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır, fakat eğitimle eş anlamlı da değildir. Amaçlardaki beraberlik eğitim ve rehberliğin aynı şeyler olmasını da gerekli kılmaz.

Eğitim ve rehberlik arasında her iki alanın gerektirdiği uzman personel ve servisler yönünden çok önemli ve belirgin ayrılıklar vardır.

Bütün rehberlik çalışmaları aynı zamanda eğitimin bir parçasıdır. Ancak, eğitimin pek çok yönü rehberlikle ilgili değildir. Özetle söylersek rehberlik, eğitimin bir tamamlayıcısıdır. Ancak eğitimden farklı bir süreçtir.

Görülüyor ki eğitim ile rehberlik arasındaki ilişkilerin önemi ve derecesi, eğitim kavramının dar veya geniş anlamda kullanılmasına göre değişmektedir. Dar anlamı ile eğitim okul denen kurumlarda öğrenci gruplarına yapılan öğretimdir. Eğitim bireye değil, gruplara yapılmaktadır. Halbuki rehberlik bireyseldir. Konudan çok bireyin gelişmesi, olgunlaşması ve onun kendine en uygun kararları alması, seçmeleri ve planları yapması önemlidir. Rehberlik yapan danışman lider değildir. Model olmaz ve bir otoriteyi temsil etmez. (Üre ve Yılmaz, 1997, s.44)

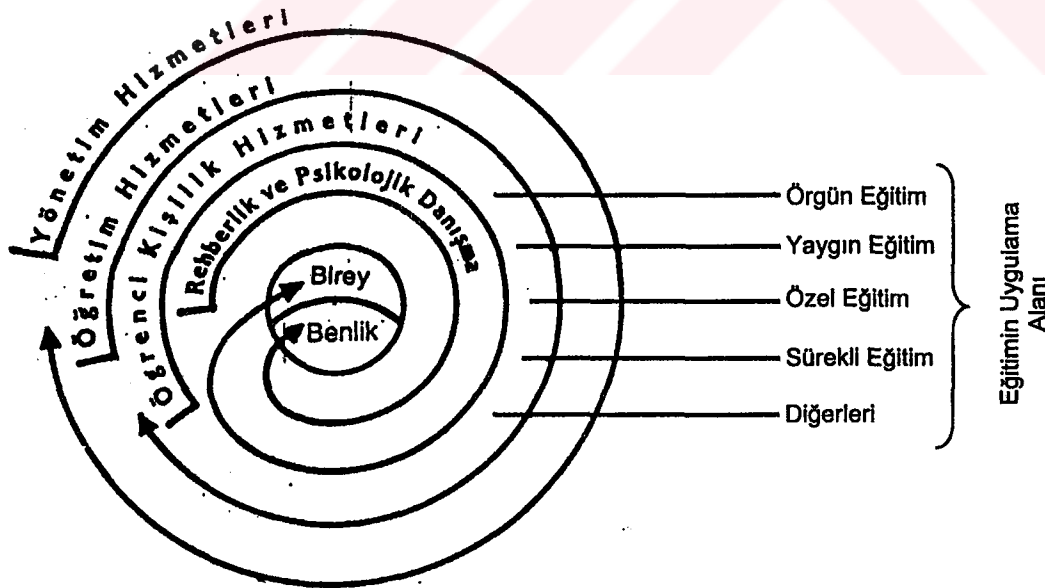
Eğitimde Rehberlik, amaçlara ulaşmada eğitime yardımcı olmakla birlikte amaçlara ulaşmayı engelleyen faktörlere karşı da koruyucu bir önlem olarak ortaya çıkmıştır.

Rehberlikle eğitim iç içedir. Rehberlik eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.

Hem eğitim hem rehberlik bireyin bir "bütün" olarak gelişmesini amaç edinmektedir.

Rehberlik ise, eğitimin belirlediği temel amaçlara yönelmiş ve yine eğitimin, niteliğini kısmen değiştirmiş, özel tekniklerle ve örgütlenmiş olarak yapılan bir eğitim biçimidir. (Fidan ve Erdem, 1993, s.178)

Eğitim ve Rehberlik arasındaki ilişkiyi şekille gösterildiğinde olursak şu tablo karşımıza çıkar:

Şekil 2: Eğitimin Organik Yapısı İçinde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanın Yeri

Son yıllarda, psikolojik danışmadan hız ve destek almayan rehberlik hizmetinin pek etkili olmadığı anlaşılmış ve bunun sonucu olarak da psikolojik danışmanın önemi artmıştır. Rehberlikte bilgi verme hizmetlerinin bile, tek yanlı bir etkileme işlevi durumundan çıkarılıp, duygusal bir ilişki içinde yürütülmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu gelişmelerin bir sonucu olarak, geleneksel adıyla “rehberlik” diye bilinen alanın günümüzdeki adına bir de “psikolojik danışma” eklenmiştir.

Bugün “rehberlik” sözüyle daha çok, kişiye çevresini anlamasına yardım için sunulan “bilgi verme” hizmetleri anlatılmak istenmektedir. “Psikolojik danışma” ile de “kişinin kendini anlamasına ve öğrenmesi için gerçekleştirilmeye çalışılan özel etkileşim süreci” anlatılmaktadır.

Bugün “psikolojik olmayan hizmetlerin, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden sayılmayacağını ileri sürenler bile vardır. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin mutlaka” psikolojik yardım süreci içinde ele alınıp sunulmasının gerekliliği, özellikle vurgulanmaktadır. (Kepçeoğlu, 1981, s.128)

3. REHBERLİĞİN TARİHİ GELİŞİMİ

Rehberlik, 20. y.y.’ın başlarında A.B.D.’de ortaya çıkmış ve en çok da bu ülkede gelişme göstermiştir. Avrupa ülkelerinde bu alanda ileri düzeyde bir gelişme görülmemektedir. Rehberliğe ilişkin çalışmaların bu ülkelerde daha çok, meslek rehberliği biçiminde sürdürüldüğü gözlenmektedir. Ülkemizde ise, özellikle ikinci Dünya Savaşı’ndan sonra, ABD’den etkilenecek rehberlikten söz edilmeye başlanmıştır. Bu görünümünden yola çıkılmak üzere, rehberlik alanındaki gelişmeler; ABD’deki, Avrupa’daki ve Türkiye’deki gelişmeler olarak ele alınacaktır.

3.1. A.B.D.’deki Gelişmeler

ABD’de geleneksel kültürün aktarılmasını amaçlayan eğitim programları, 20. y.y. başlarında hızla gelişen endüstri, beklentilere karşılık veremez duruma düşmüştü. Bunun üzerine, işveren kuruluşlarından işçi sendikaları ve kimi eğitimcilere değin birçok kişi ve kuruluşlar, bireyleri bu yeni iş ve meslek yaşamının koşullarına hazırlamaya giriştiler. Bu yeni insan gücünü yetiştirmek amacıyla başlatılan çalışmalar, daha sonra alanını genişleterek bir çok rehberlik modellerinin oluşmasına yol açtı. Önce meslek rehberliği, sonra eğitsel rehberlik, daha sonra da kişisel rehberlik ve psikolojik danışma gelişti.

3.2. ABD’de Geliştirilen Rehberlik Modelleri

Bu konuda kimi yazarlarımızın, ABD’de ortaya konmuş olup, “ilk rehberlik modelleri”, “ara rehberlik modelleri” ve “çağdaş rehberlik modelleri” olarak belirlenen sınıflandırmayı benimsedikleri görülmektedir. (Ülkü, 1976; Özoğlu 1982). Ancak, daha anlaşılır ve anlamlı bulunması dolayısıyla, ABD’deki gelişmeler sonucu ortaya çıkan rehberlik modelleri burada, aşağıdaki biçimde yedi başlık altında incelenecektir. (Kuzgun, 1981).

3.2.1. Mesleksel Yardım Süreci Olarak Rehberlik

1985 yılında George Merrill, öğrencilere iş dünyasını tanıtmayı ve onların iş bulmalarına yardımcı olmayı amaçlayan bir çalışmayı başlattı. Bu çalışma 1898-1907 yılları arasında, Jesse Davis’in bir okuldaki meslek danışmanlığı girişimiyle sürdürüldü. Yine 1907’de, amacı, öğrencilerin kişilik gelişmelerine yardım etmek ve öğrencilere mesleksel bilgi vermek olan bir rehberlik programı, Grand Rapids-teki okullarda uygulamaya kondu.

1908 yılında ise Boston’da Frank Parsons, bir meslek bürosu kurarak benzer çalışmalara başladı. Parsons bu çalışmaları ile, iş arayan niteliksiz göçmenlerin, kısa bir eğitimden geçirilerek endüstri bölgelerinde işe yerleşmelerine yardımcı olmayı amaçlamıştı.

3.2.2. Eğitimle Kaynaştırılmış Bir Süreç Olarak Rehberlik

Rehberlik alanında atılan ilk adımdan bir süre sonra kişiye, bir işe yerleşme yaşına gelince yardım etmenin, “gecikmiş bir yardım” olacağı görüşü oluşmaya başladı. Ona, okul sıralarından başlayarak yardım etmenin daha yararlı olacağı ileri sürülüyor ve bu amaçla kimi okullarda, iş yaşamının gereklerinin açıklanmasına yer veriliyordu. Giderek yaygınlaştırılan bu uygulamanın sonucu olarak, rehberlikle eğitim kaynaştırılmaya çalışılıyordu.

3.2.3. Klinik Yaklaşım Süreci Olarak Rehberlik

Eğitim kurumlarına rehberlik hizmetlerinin girmesini gerekli kılan önemli nedenlerden biri de bireysel ayrılıkların varlığının anlaşılması olmuştur. Bireysel eğitim yapılabilmesinin ise; kişisel ilgilerin, yeteneklerin çözümlenmesine ve kişisel

gereksinimleri karşılayacak olan öğrenme yöntemlerinin geliştirilmesine bağlı olduğu görülmüştür.

Minnesota Üniversitesi'nde geliştirilen klinik yaklaşımda, önce, bireyin ayrıntılı olarak incelenmesi; sonra da istediği kararları vermesine yardım edilmesi gerektiği ileri sürüyordu.

Klinik yaklaşımda danışman, kendisine önerilen yollardan birini seçmede özgür olan danışana, içgörü geliştirici yaşantılar kazandırmayı amaçlıyordu.

3.2.4. Gelişimsel Yaklaşım Süreci Olarak Rehberlik

Rehberlik ve Psikolojik danışma hizmetlerinde 1950'lerden önce, bireyleri dışsal ölçme araçlarıyla tanıma ve kendi çevre imkanları konusunda bilgilendirme, önem taşıyordu. 1950'lerden sonra ise bu eğilimden vazgeçildi. Buna bağlı olarak, "kişiyi tanıma" amacı da "kişinin kendini tanıması" amacıyla yer değiştirmiş oldu.

Bu görüşe göre, rehberlik ve psikolojik danışmadan yararlanan kişi kendini ve çevresini doğru ve gerçekçi bir biçimde algılama ve gizil güçlerini geliştirme imkânını elde edecektir.

3.2.5. Karar Vermeye yardım Süreci Olarak Rehberlik

Rehberliği, "karar vermeye yardım süreci" olarak algılayanlara göre kişi, karar vermede güçlük çektiği zaman, rehberliğe gereksinim duyacaktır. Bir sorunu çözme sırasında zorlukla karşılaşılnca, kişiye rehberlik yapılmalıdır. Bu görüşe göre, kişiye, karar verme teknikleri bir ders gibi öğretilmelidir.

3.2.6. Eğitim Hizmetlerinin Bir Parçası Olarak Rehberlik

Günümüze değin denenmiş olan rehberlik modelleri amaç, yöntem, örgüt yapısı ve görevlilerin eğitimi açılarından incelendiklerinde, iki temel anlayış ortaya çıkmaktadır.

Bunlardan birine göre rehberlik, "eğitim hizmetlerinin bir parçası"dır. Bu yaklaşımda amaç, öğrencilerin, öğretimden, en üst düzeyde yararlanmalarını sağlayacak koşulları hazırlamaktadır.

Bu modeli savunanlara göre, okul rehberlik örgütünde çalışacak olan danışmanların, öğretmenlik yetişimine (Formasyonuna) ve deneyimine sahip olması gerekir.

3.2.7. Bir Psikolojik Yardım Hizmeti Olarak Rehberlik

Bu yaklaşıma göre rehberliğin amacı, “bireyin kendini ve çevresini tanımasına, sorunlarının kaynağını görebilmesine, içsel çatışmalarını çözerek doğru ve yerinde karar vermesine yardım etmektir. (Kuzgun, 1981, s.14). Amacından da anlaşıldığı gibi, bu anlayışta okul danışmanlarının temel işlevi, Psikolojik danışmadır.

Rehberlik, eğitimin ayrılmaz bir parçası olmakla birlikte, kendine özgü özellikleri olan bir hizmet alanıdır.

3.3. Avrupa’daki Gelişmeler

Rehberlikte etken olan bilimler; özellikle Psikolojik ölçme ve değerlendirme ile bireysel ayrılıklar psikolojisi, önce Avrupa ülkelerinde gelişmeye başladı. Buna karşın rehberlik, bu ülkelerdeki okullara çok sonra girebildi. Buna neden olarak söz konusu ülkelerin eğitim felsefeleri ile eğitim uygulamalarına egemen olan ve gelişmeyi etkileyen geleneksel tutum gösterilmektedir. (Özoğlu, 1982).

İkinci Dünya Savaşı sırasında Avrupa ülkelerinde, çocuk ve gençlere yönelik okul dışı birçok kurum oluşturuldu. Bu kurumlar, çocuk ve gençlere ilişkin sağlık, iş bulma, toplumsal hizmet, özel eğitim ve suçluluğu önleme gibi hizmetleri örgütlemeye çalıştılar. Daha sonra, okul bitiren gençlerin mesleklere yerleştirilmelerini sağlama çalışmalarına da yöneldiler. Ancak, bu kişilik hizmetleri, ABD’de kazandığı anlamıyla rehberlik ve psikolojik danışma uygulamaları olarak değerlendirilemez (Ülkü, 1976).

Çocuk ve gençleri okul döneminde yönlentmenin gerekliliği, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa’da benimsenmeye başlandı. 1959 yılında Fransa’da bir dizi eğitim yenileşmeleri gerçekleştirildi. Öğrencileri uygun okullara ve eğitim kurumlarına yönlentmek için gerekli gözlem ve değerlendirmelerin, ilkokuldan başlatılarak sürdürülmesi benimsendi. 15- 18 yaşlar arasında ise, öğrencinin ileride tutacağı işe yakın bir alana yönlentilmesine ağırlık verildi. (Reuchlin, 1970).

Bugünkü anlayışla rehberlik ve Psikolojik danışma, Almanya, Fransa ve Avusturya’da 1959’da; İtalya ve İngiltere’de de 1963’te başlatıldı. Ancak, bu işte çok az uzman kullanılmaktadır. Bu iş daha çok, öğretmenlerce yürütülmektedir. Teste önem verilmemekte; rehberlik, daha çok, öğretmenlerin gözlemlerine dayandırılmaktadır (Ülkü, 1976).

ABD'ye göre, Avrupa'da rehberlik ve psikolojik danışma, geride kalmıştır.

3.4. Türkiye'de İlk Rehberlik Yaklaşımı

Selim Sabit, 1824 (hicri 1290) yılında yayımladığı Rehnüma-i Mualimîn (Öğretmenler kılavuzu) adlı kitabının 28. Sayfasında şu satırlara yer vermiştir:

Sıbyan mekteplerinde (Erkek okullarında) üç defter bulunup, birine, mevcut olan kitaplar ve alat-ı ilmiye (bilimsel aletler), mefruşatın (okulu döşemek için kullanılan eşya) ve eşya-yı saire (diğer eşyalar) kaydolunur.

Birine dahi de öğrencilerin isimleriyle dolu (giriş) tarihleri ve peder (baba) ve velilerin isim ve şöretleri (unvanları) ile sakin oldukları (oturdukları) mahalle ve sokağın ismi yazılır.

Diğetine dahi öğrencilerin ahlâk ve adâbı (davranışları) ile jurnal (olay kaydı) ve imtihanların hühsası (özeti) dercedilir (kaydedilir).

Bu satırlar, ülkemizdeki ilk rehberlik yaklaşımını çağrıştırmaktadır.

Türkiye'de rehberlikle ilgili kapsamlı ilk düşünsel yaklaşım ise, Maarif Vekâleti Mecmuası (1 Mayıs 1926, sayı:7)'ında imzasız olarak yayımlanan; ancak, başka kaynaktan (Gündüzalp, 1961, s.144), Sadrettin Celal Antel'in kaleminden çıktığı anlaşılan "Maarif Teşkilatı Hakkında Bir Layiha'da yer almıştır. Söz konusu Lahiya'nın (tasarımın) Yüksek Terbiye Enstitüsü'ne ilişkin son bölümünde bu görüş, mesleğe yöneltme çerçevesinde, şöyle belirtilmiştir: (s.245- 246)

Terbiye Enstitüsünde bulunmasını zaruri gördüğüm diğer bir kısım da "Meslekî istikamet ve istifa" meseleleri ile meşgul olacak bir şubedir. Malum olduğu üzere, bir insanın hangi meslek için azami müsait (yetenekli) bulunduğunu, diğer cihetten muayyen bir meslek için ne gibi malumat ve kabiliyetlere ihtiyaç olduğunu tayin eylemek meselesi, zamanımızı pek farklı bir surette meşgul etmektedir.

Son senelere gelinceye kadar muallimler ve aileler çocukların zihnî kabiliyetleriyle, onların hazırladıkları, meslekler arasındaki rabıta ve münasebetleri düşünmüyorlardı. Meslek intihabı (seçimi) umumiyetle tesâdüfi ve gayr-i ilmi (bilimsel olmayan) bir surette oluyordu. Bunun neticesi, birçok insanlar müstait olmadıkları, mesleklere giriyorlar ve binnetice (sonunda) kendilerinden beklenen hizmetleri ya-

pamadıklarından maada (başka) bu yüzden birçok kazalara da sebebiyet veriyorlardı. Aynı zamanda, mesleklerinde muvaffak olamadıklarını gören gençlerin cesaretleri kırılıyor ve tabiatıyla iştahsız ve şevksiz surette çalışıyorlar.

İşte bunun içindir ki, bir taraftan bir gencin hangi sanat veya mesleğe müsait olduğunu, muayyen bir mesleğin ne gibi bilgiler ve kabiliyetler istediğini ilmî bir surette tayin ve tespit etmek, bir kelime ile herkesi azami müsmir (verimli) kılmak için, yerli yerine koymak için çalışılıyor. Amerika’da başlayan ve memleketlerin iktisadi inkişafı ve âtileriyle (gelecekleriyle) alâkadar olan bu hareket, eski Avrupa memleketlerine kadar sirayet etmiştir. Artık her yerde “Meslekî İstikamet Yurtları” tesis ediliyor. Bu yurtlar bir meslek arayan veya sanat değiştiren gençlere meccani (ücretsiz) olarak istedikleri malumatı veriyorlar, onların mesleki kabiliyetlerini tetkik ve muayene ediyorlar.

Tasarımın devamında mesleğe yöneltmenin okullar kadar, endüstriyi de ilgilendirdiği belirtilmekte; bu nedenle meslek rehberliğinin yaygınlaştırılması için Yüksek Terbiye Enstitüsünde bir “Mesleğe Yönelme Bürosu”nun kurulması önerilmektedir.

3.5. Türkiye’deki Gelişmeler

Ülkemizde rehberlik ve Psikolojik danışmaya yönelik ilginin başlangıcı, en çok İkinci Dünya Savaşı’nı izleyen yıllara kadar götürülmekte ve 1948 tarihli Ortaokul Programı’nda yer alan bir cümle de buna kanıt olarak gösterilmektedir. 1948 tarihli Ortaokul Programı’ndaki “Okul, öğrenciyi kendi yetenekleri sınırı içinde en yüksek başarıya götürecektir kılavuzluğu yapmalıdır”; cümlesinin öğretmenlerin rehberlik görevine işaret ettiği belirtilmektedir. (Kuzgun, 1981, s.15) Eğitime yardımcı ayrı bir hizmet alanı olarak rehberlik girişimlerinin ise, 1950’li yıllarda başlatılabildiği vurgulanmaktadır. (Kuzgun, 1981; Özoğlu, 1982).

Oysa, Türkiye’de rehberliğe yönelik ilginin, çok daha gerilere; 1926 yılına; hatta, 1824 yılına uzandığı görülmektedir. Bu nedenle aşağıda ülkemizde rehberlik alanındaki gelişmelerin başlangıcı, “İlk Rehberlik Yaklaşımı” başlığı altında verildikten sonra ABD’den yararlanılarak yapılan girişimler belirtilecektir. Daha sonra sırasıyla, rehberlik ve araştırma merkezlerinin kurulması; rehberliğin yasa, plan ve

programlarımızda yer alışı, Milli Eğitim Şurası kararlarına dayalı uygulamalar, okul rehberlik bürolarının kurulması, rehberlik hizmetlerinin merkez örgütüne kavuşturulması konusundaki gelişmeler incelenecektir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD ile ilişkilerimiz sıklaşmış askerî, ekonomik ve eğitim alanında başlatılan yardımlar, sözü edilen alanlarda ABD'ye gönderilirken, ABD'li uzmanlar da Türk Eğitim sistemini incelemeye başladılar.

Bunlardan J. Rufi, E. Tompkins, L. Beals, O. Mathiasen adlı eğitimciler bir yandan Türk eğitimcilerine yeni eğitim anlayışı ve rehberlik konusunda konferanslar verirken, öte yandan eğitim sistemimizin aksayan yönleri ve bunları düzeltme çareleri konusunda MEB'e raporlar sunmuşlardır.

ABD'li eğitimciler Türk Eğitim sisteminin bireysel farklılıklara yer vermeyen tek tip programlara dayalı yapısını eleştirmişler, hem toplumun hem de bireylerin gereksinimlerini karşılayacak esnek programlar yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Otto Mathiasen, MEB'e vermiş olduğu raporda "Bugün oldukça dar akademik görüş yerine daha geniş ve daha pratik bir görüşe yer verilmeli. Böyle bir programla öğrencileri daha sonraki eğitime ve işe hazırlamalı... Lise programında, herkes için gerekli olan temel konuları ve sonra bunların dışında her öğrencinin kendi meslek ve yaşam amaçlarına göre seçecekleri konuları kapsayan program hazırlanmalıdır" demiştir.

Lester Beals (1955), Adana, Samsun, Ankara, İstanbul, Konya ve İzmir'de olmak üzere 6 ilimizde bir yıla yakın süre deneme niteliğinde rehberlik hizmetleri düzenlemiş ve ülkemizde rehberlik çalışmalarının durumunu ve bu alanda yapılması gereken işleri "Rehberliğin Gereği Hakkında Rapor" adlı yazısında özetlemiştir.

Bu sıralarda ABD'de eğitim görmekte olan eğitimciler yavaş yavaş yurda dönmeye ve yeni eğitim ve rehberlik anlayışını işlemeye başlamışlardır. Bunlardan Prof. Dr. Feriha Baymur ve Prof. Dr. Hasan Tan gerek yüksek öğretimde rehberlik ve Psikolojik danışma eğitimini başlatmaları, gerekse temel araştırma ve yayınları ile bu alanın ülkemizde tanınmasına ve gelişmesine önemli katkılar sağlamışlardır.

Artık üniversitelerin Pedagoji bölümlerinde rehberlik ve sosyal hizmetlerden söz edildiği görülmektedir. İlk defa 1953- 54 ders yılında Gazi Eğitim Enstitüsü

Pedagoji ve Özel Eğitim bölümlerinde rehberlik, bağımsız bir ders olarak programda yer almıştır.

ABD’li eğitim uzmanlarından Prof. Kuaraceus ve Dr. Prescott’un girişimi ile 1953 yılında eğitimde kullanılacak ölçme araçlarını geliştirmek üzere Talim ve Terbiye Dairesi’ne bağlı Test ve Araştırma Bürosu kurulmuştur.

1955 yılında İstanbul’da Atatürk Kız Lisesi’nin, 1956 yılında Ankara’da Deneme Lisesi’nin ders programları, rehberliği esas alan bir eğitim anlayışı ile hazırlanmış ve uygulamaya geçilmiştir.

Okul programlarını bireysel gereksinimlere göre düzenlemek ve rehberliğin örgüt, amaç ve personel yönünden gereklerini sağlamak için çalışmalar sürdürülürken 1955 yılında Ankara’da Demirlibahçe İlkokulu’nda “Psikolojik Servis” merkezi adı ile ilk rehberlik merkezi açılmıştır. 1959’da İstanbul ve İzmir’de daha sonra artarak bugün 59 ilimizde açılmış olan bu merkezlerin halen adı Rehberlik Araştırma Merkezleridir. Özel Eğitimcilerimizin gayretleri ile açılan bu merkezler ABD’de okul sağlığını koruma hareketi ile okullardan bağımsız olarak kurulmuş olan Çocuk Rehberlik Merkezleri (Child Guidance Cilincs)’ne benzerler.

Amaçları daha çok ilkokul çağında özel eğitime muhtaç çocukları saptamak ve bu çocuklara özel eğitim imkânları sağlamak olan bu merkezlerin “düzeltici, çare bulucu rehberlik anlayışı” ile çalıştıkları söylenebilir.

1958–1959 yıllarında dünyayı dolaşan ve çeşitli eğitim sistemlerini inceleyen Eğitim Millî Komisyonu, raporunda eğitimin bireyselleştirilmesine, yöneltme ve rehberlik anlayışına önemle yer vermiştir.

1960’dan sonra ülkemizde planlı kalkınma dönemi başlamıştır. Kalkınma planları eğitimi insan gücü üreten kurumlar olarak görmektedir.

Rehberlik konusu ilk olarak VII. Milli Eğitim Şûrası’nda ele alınmıştır. Ancak bu Şûra’da liselerin çok amaçlı olması fikri benimsenmemiş, üniversitelere hazırlayan kurumlar olarak kalmalarında yarar görülmüştür.

Ortaöğretim programlarının çeşitlendirilmesi ve rehberlik konusu VIII. M.E. Şûrası’nın ana temasını oluşturmuştur.

IX. M.E. Şurası da aynı görüşü benimsemiş ve ortaöğretimin birinci sınıfının (9. Sınıf) “Yönelme Sınıfı” olması, bu sınıfın sonunda öğrencilerin isteklerine, kabiliyetlerine ve derslerdeki başarı derecelerine göre yukarıda sayılan programlardan birine yöneltilebileceği, programlar arasında yatay ve dikey geçişlere imkân verilmesi gereği kabul edilmiştir.

Ayrıca IX. M.E. Şurası’nda, rehberlik dersinin öğretmenlik formasyonunun zorunlu dersi olması da kabul edilmiştir.

5.8.1970 tarihinde MEB Talim ve Terbiye Dairesi orta dereceli okullarımızda rehberlik servislerinin kuruluşu ve görevleri ile ilgili esasları hazırlayıp 24 okulda uygulamaya geçmiştir. Rehberlik hizmetlerinin bu alana yatkın ve hizmet-içi eğitim görmüş öğretmenlerce yürütülmesi kararlaştırılmıştır.

1974 yılında toplanan IX. M.E. Şurası’nda rehberlik çalışmalarını amaç ve tekniklerini ayrıntılı olarak belirten bir rapor tartışılmış ve bu raporda sözü edilen görevlerin yürütülebilmesi için programlarda 2 saatin rehberliğe ayrılmasına karar verilmiştir.

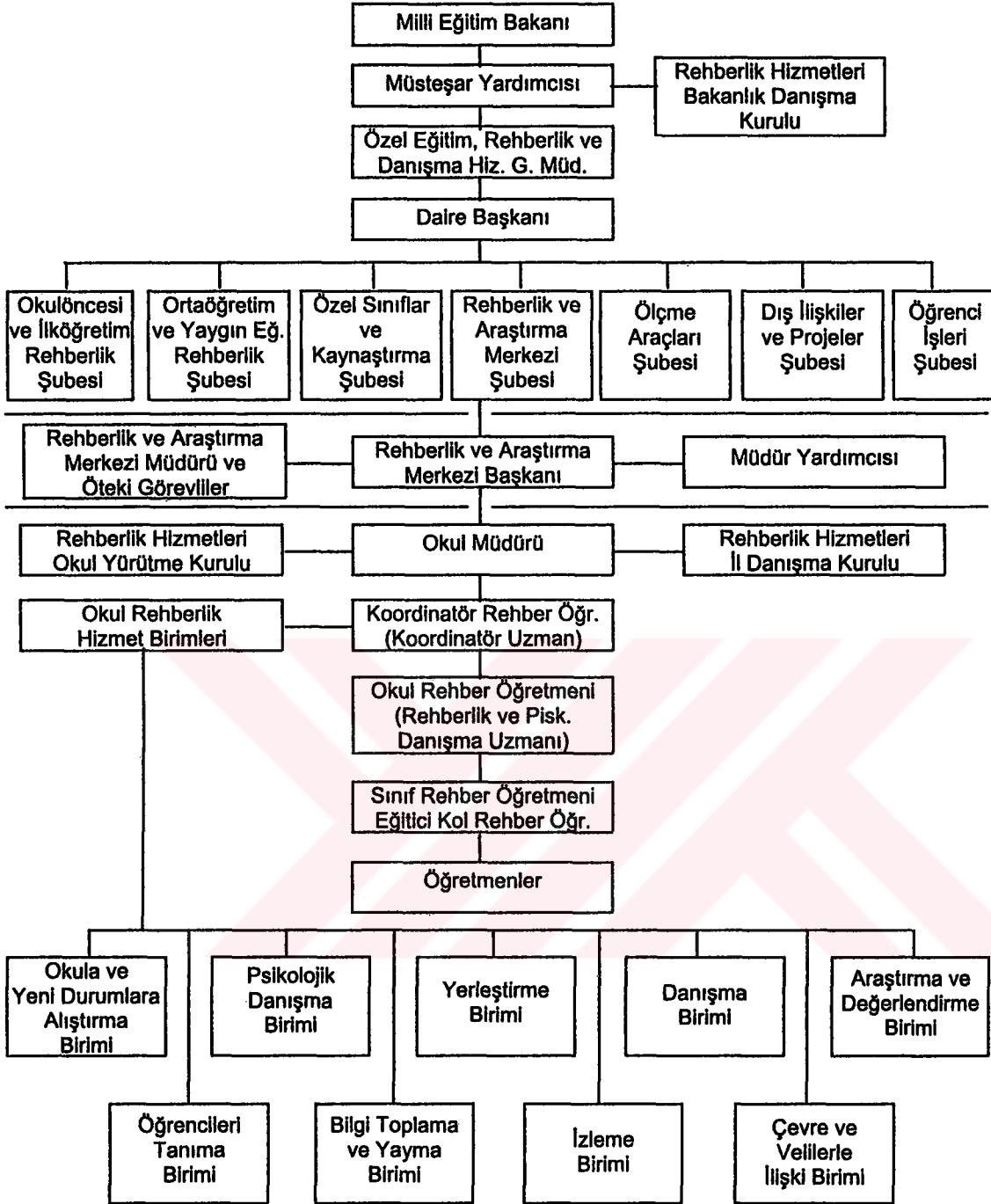
Halen bazı okullarımızda ve liselerimizde rehberlik örgütleri vardır ve buralarda üniversite ve eğitim enstitüsü çıkışlı okul danışmanları “rehber öğretmen” ünvanı ile çalışmaktadır.

Rehberlik X. Milli Eğitim Şurası (1981)’ında görüşülüp karara bağlanan, yeni Türk Millî Eğitim sistemi içinde de eğitimimizin amaçlarına ulaşması için vazgeçilmez bir yardımcı hizmet olarak yerini aldı.

XI. M.E. Şurası (1982)’nda ise, ülkemizde, eğitimde rehberlik için gerekli uzmanların (okul danışmanlarının) sayısı, görevleri, yetiştirilme ve çalıştırılma koşulları, öbür eğitim uzmanlarının eğitimiyle birlikte, ilk kez ayrıntılı biçimde ele alınmış oldu. (MEB Tebliğler Dergisi, 2145, 15.8.1983, s.321- 322)

Ülkemizde rehberlik ve psikolojik danışma örgütü ve örgüt işgörenlerinin görevleri en son olarak “Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği” ile yürürlüğe kondu (Bkz. MEGSB Tebliğler Dergisi, 2201, 16.12.1985, s. 527- 532).

1987-1988 Öğretim Yılı’nda rehberlik ve psikolojik danışma uygulamalarına yer verilen okul sayısı 250 dolayına ulaştı. Günümüzde artık 200 öğrencisi olan tüm kurum ve kuruluşlara bir rehber bulundurma zorunluluğu getirilmiştir. Ülkemizde Rehberlik sisteminin merkez, il ve okullara göre örgütlenişi şu şekildedir:

Şekil 3: Merkez, İl, Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Örgütü
(Bakırcıoğlu, 1994, s. 209).

4. REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNİN TEMEL İLKELERİ

Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde göz önünde bulundurulmuş bazı ilkeler vardır. Bu ilkeler genellikle rehberlik uygulamalarının yürütüldüğü toplumlarda ge-

çerli olan insan anlayışından ve eğitim felsefesinden etkilenmektedir. Bu ilkeler temelinde insan anlayışındaki evrensel değerlerden etkilenmektedir.

Rehberlik ve Psikolojik danışmanlık hizmetleri yürütülürken temel alınması gereken ilkeler şunlardır:

İnsan Kayıtsız-Şartsız Saygı Değer Bir Varlıktır

İnsan, kendi varlığının, ne yapmakta olduğunun bilincindedir. Bunun sonucu olarak, kendisine ve çevresindeki olaylara ilişkin kararlar verme ve kendi sorumluluğunu üstlenme yeteneğine sahiptir.

İslâm dini’de insanı “eşref-i mahlukat” (kâinatın en şerefli varlığı) olarak nitelenmektedir. Yunus Emre “yaratılanları sevelim yaratandan ötürü” felsefesiyle; Mevlâna “Gel ne olursan ol yine gel” anlayışıyla, Hac-ı Bektaş-ı Velî “Eline, beline ve diline sahip ol” felsefî anlayışlarıyla insana olan saygıyı eserlerinde işlemişlerdir. İnsan yeryüzünde Allah’ın halifesidir. Allah insanı en güzel şekilde yaratmış ve yaratılanların en şerefli kılmasıdır. (Ergün, 1993, s.19)

Her Birey Seçme ve Karar Verme Özgürlüğüne Sahiptir

Her şeyden önce bireyin seçme özgürlüğünü kullanabilmesi için seçeneklerin bulunması gerekir. Ne yazık ki, seçeneklerin sınırsız olmadığı, bireyin belli bir andaki durumunun, doğuştan sahip olduğu gizil güçleri, içinde bulunduğu toplumsal ve ekonomik koşullar tarafından belirlendiği bilinen bir gerçektir.

Kepçeoğlu Rehberliğin temelinde insan hak ve sorumlulukları ile yakından ilgili olarak demokratik ve insancıl bir anlayış vardır demektedir. Ona göre psikolojik danışma, demokratik, insancıl kuralların işlediği bir ortamda gerçekleştirilmelidir. (Kepçeoğlu, 1997, s.19)

Eğitimin amaçları dikkate alınır, öğrencinin başarılı olması ve istendik davranışlar kazanması onun bilgilerini, yeteneklerini, psikolojik problemlerini özete bütün özelliklerini dikkate almak gerekecektir. Eğitimin bir parçası olan rehberlik, verimli eğitim ve öğretim için, bireyin engellerini kaldırmaya onu diğer öğrencilerle denk düzeye getirmeye çalışmaktadır. Bu bütüncül anlayış bireye büyük bir sorumluluk yüklemektedir.

Bu durum Anayasa'da da teminat altına alınmıştır. "Herkes eğitim hakkına sahiptir. Hiç kimse hiçbir sebeple eğitim hakkından yoksun bırakılamaz." (T.C. Anayasası, 1982, Madde: 42)

Rehberlik Hizmetlerinden Yararlanmak İsteğe Bağlıdır

Rehberlik hizmetleri, birinci derecede, kişiye verilen ve onun iç dünyasını daha iyi anlaması amacını güden hizmetler olduğundan, bundan yararlanmak kişinin isteğine bırakılmalıdır. Aksi halde etkili bir sonuç elde etmek mümkün olmaz. Grup rehberliği yapılırken, bu durum istisna olabilir.

Rehberlik hizmetlerinin temelinde gönüllülük ilkesi yatar. Rehber, "senin yardıma ihtiyacın var" diye hareket etmemelidir. Birey kendi sorunlarını çözmeye gönüllü değilse, ne yapılırsa yapılsın, problemler çözülmeyecektir.

Rehberlik Hayat Boyu Yararlanılabilecek Bir Hizmettir

Rehberliğin fonksiyonu kişilik gelişimi gerçekleştirmekse, o zaman bu hizmetlerin kişiye bütün hayat basamaklarında verilmesi gerekir. Sadece kriz durumlarında ya da okul veya meslek seçme anlarında kişiye yardım etmek, rehberliğin alanını dar tutmak demektir.

Rehberlik ilk çocukluk döneminden yetişkinliğe, yetişkinlikten yaşlılığa devam eden bir süreç olup, bunda süreklilik esastır.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinde Gizlilik Esastır

Rehberlik ve Psikolojik danışma hizmetlerinin verilmesi sırasında danışanın mahremiyetine saygı duyulmalı ve onun sırlarını saklamaya özen gösterilmelidir. Aksi halde danışman, danışanın güvenini kaybeder, bu da bütün diğer danışanları kaybetmesi demektir. (Kuzgun, 1995, s.30)

Kişinin görüşmeyle güvenerek verdiği bir cevap, gizli tutulmaz, kişi cevabından dolayı zarar görür veya sıkıntıya düşerse, bu bireyin genel tutumunu etkiler ve bundan tüm araştırmacılar zarar görür. (Özgüven, 1980, s.122).

Rehberlik Tüm Öğrencilere Açık Bir Hizmettir

Rehberlik ve Psikolojik danışma hizmetlerini sadece normalden ayrılanlara, özrürlü ya da uyumsuz kimselere verilen bir hizmet olarak görmek, bu hizmetlerin sınırlarını çok dar tutmak anlamına gelir. O halde bu hizmetlerden herkes yararlanmalıdır.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Okulda Öğrenci İle İlgili Bütün Bireylerin İşbirliği İle Gerçekleşebilir

Rehberlik hizmetleri bu alanda yetişmiş uzmanların liderliğinde, öğretmen, yönetici ve diğer okul personelinin ortak bir amacı gerçekleştirmek için el birliği ile çalışmalarını gerektirir (Kuzgun, 1995, s.31).

Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile yakından ilgili olan herkesin anlayış ve işbirliği içinde olması gerekir (Üre ve Yılmaz, 1997, s.57).

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetlerinde Bireysel Farklara Saygı Esastır

Bireysel farklara duyarlı olan bir eğitim, programlarda çeşitlilik ve öğrencilere seçme özgürlüğü sağlayan, bir eğitimidir. Rehberlik böyle bir eğitim ortamında var olabileceği için rehberlik uzmanları bireysel farklara saygılı eğitim ortamlarının sağlanması hususunda çaba göstermelidir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Hem Bireye Hem de Topluma Karşı Sorumludur

Birey kişisel ihtiyaçları ile toplumun beklentileri arasında gerekli dengeyi kuramadığı zaman birey kaygıya düşer ve danışmana başvurur. Danışmanın görevi, bireyi toplum kurallarına uymaya zorlamak ya da topluma isyan ettirmek değildir. Burada psikolojik danışmanın amacı, bireyin, dinamik bir uyum gösterebilmesi için gerekli duyarlılığı ve beceriyi kazanmasına yardımcı olmaktır (Kuzgun, 1995, s.31).

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Eğitimin Ayrılmaz Bir Parçasıdır

Rehberlik, bir eğitim hizmeti olarak düşünülmeli, eğitimden ayrı ama eğitim için yürütülen bir hizmet olarak anlaşılmamalıdır.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri Bireyin Kendini Anlamasına ve Tanınmasına Yardımcı Olmaktır

Bireyi dışarıdan birinin gözlemleyip değerlendirmesi yerine onun kendini tanıyıp incelemesine ve kabul etmesine yardımcı olunmalıdır.

“Göz kendini görmez derler.” Birey kendisi hakkındaki bilgileri diğer insanların tepkilerinden (övgü, eleştiri, açıklama, kınama v.b.) edinir.

Öğrencilere Rehberlik Yardımı Verilirken Onları Bütün Yönleriyle Tanımak Gerekir

Her öğrencinin gelişim özellikleri (büyüme, genetik, beslenme v.s) kültürel, ekonomik, sosyal ve psikolojik özellikleri birbirinden farklıdır. Öğrenciye rehberlik hizmeti verirken onu bütün yönleriyle dikkate almalıyız (Üre ve Yılmaz, 1997, s.50-55).

Okulun “özel bir çevre” olarak görevi, öğrencilere, olanaklar ölçüsünde geniş bir alanda eğitim hizmeti sunmaktır. Bu hizmetten yararlanıp, yararlanmamak veya dilediğince yararlanmak, öğrencinin hakkıdır. Çünkü öğrenci genelde öğretmenin anlattığını, gösterdiğini veya yaptığını değil, kendi algıladığını öğrenmektedir.

İnsan biyolojik varlığı dışında geçmiş yaşantılarının ürünüdür. Herkes potansiyeli oranında başarılı olabilir. Her öğrencinin her programda aynı ölçüde başarılı olması beklenemez. İnsanlar arasında doğuştan gelen farklar vardır. Bu farklar insanlar arasında;

- a) Bilişsel alanda (cognitive domain): Algılama, öğrenme, düşünme ve hayal etme konularında,
- b) Duyuşsal alanda (affective domain): Hissizlik, acı kategorilerinde duyarlılık ve haz kategorilerinde duyarlılık.
- c) Psikomotor alanda: Organizmanın çeşitli davranışları yapabilmesi konularında farklar vardır.

Bu farklar, öğrencinin, eğitim ortamında yer alan uyaranlarla etkileşiminin nitelik ve niceliğini kişiye özgü hale getirir.

Rehberlik hizmetlerini uygulamak bir uzmanlık işidir. Rehberlik hizmetleri belli bir plan ve program dahilinde yürütülür. Bu işi yürüten kişiler ise sahasında yeterli eğitim almış uzman kişilerdir. (Bakırcıoğlu, 1994, s.104- 105)

5. PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ

Bir okuldaki rehberlik çalışmaları, okulun amaç ve ihtiyaçlarının gerek duyduğu alanlarda yoğunlaştırılabilir. Rehberlik servisleri, rehberlik programının hizmet içi birimleridir. Bu servisler 9 temel birimden oluşur. Ortaokullarda öğrencilerin, bedenî, zihnî, ahlâkî ve sosyal yollardan Türk Milli Eğitiminin amaçlarına uygun bir şekilde gelişebilmeleri, kendi problemlerini çözebilmeleri, çeşitli alanlarda beklenen uyumları sağlayabilmeleri, ilgi ve yetenekleri yönünde bir öğrenim göre-

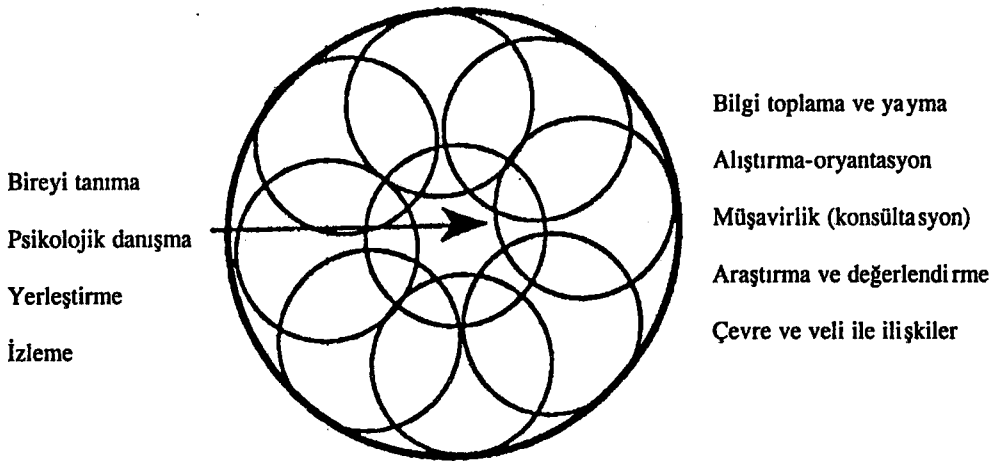
bilmeleri, bir mesleğe ve işe yönelebilmeleri hususlarında kendilerine sistemli, sürekli bir yardım sağlamak amacıyla rehberlik çalışmaları düzenlenir (M.E.B. Tebliğler Dergisi, No:1788, s.121).

Psikolojik danışma ve rehberlik hizmet alanları bir arada incelendiğinde bunların önemli bir bölümünün doğrudan doğruya bireylerle ilgili olduğu görülmektedir. Örneğin, psikolojik danışma, bireyi tanıma, yerleştirme ve izleme gibi hizmetler bunlar arasındadır. Hizmet alanlarının bir kısmı ise doğrudan doğruya bireylerle ilgili olmayan, örneğin; psikolojik danışma ve rehberlikte müşavirlik, araştırma ve değerlendirme hizmetleri gibi hizmet alanları bunlar arasındadır. Bu alanlardaki hizmetlerin amacı da bireyin ihtiyaçları ile sunulan hizmetler arasında daha iyi bir ilişkinin kurulması ve böylece bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmaktır.

Okul rehberlik hizmetlerinin vereceği hizmetlerden yararlanan öğrenciler, şunları başaracak düzeye ulaşmaktadır:

- Kendilerini, okul içi ve okul dışı eğitim imkânlarını, meslekleri ve toplumun değerlerini tanımış olmaktadır.
- Yeteneklerine uygun bir eğitim programı seçmektedirler.
- Sağlıklı ve topluma yararlı bir kişi olarak yetişmektedirler.

Okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmet birimlerinin her biri, aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Şekil 4: Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Bütünlüğü

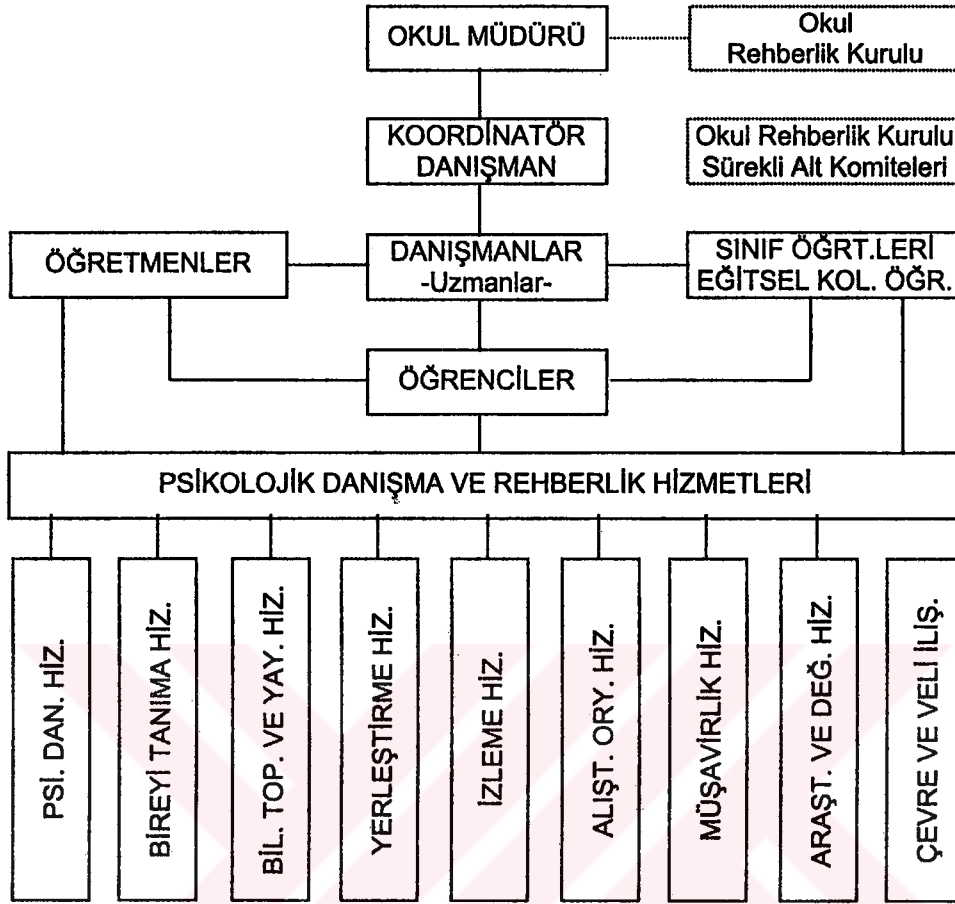
(Kepçeoğlu, 1997, s. 78).

- 1) Psikolojik Danışma Hizmetleri
- 2) Bireyi Tanıma Hizmetleri
- 3) Bilgi Toplama Hizmetleri
- 4) Yerleştirme Hizmetleri
- 5) İzleme Hizmetleri
- 6) Alıştırma - Oryantasyon Hizmetleri
- 7) Müşavirlik (Konsültasyon) Hizmetleri
- 8) Araştırma ve Değerlendirme Hizmetleri
- 9) Çevre ve Veli ile ilişkiler olmak üzere 9 hizmet alanı vardır.

Okulların özellikleri, imkân ve ihtiyaçları dikkate alınarak her okulda düzenlenmesi kararlaştırılan rehberlik çalışmalarının bütünüyle bir programa uygun olarak yıllık uygulamaların planlanması gerekir. Her program hazırlandığı okulun özelliklerine uymalıdır. Okula has gerçekçi program ise ancak okuldaki bütün yönetici, danışman ve öğretmenlerin ortak gayreti ve yakın işbirliği ile geliştirilebilir.

Okul rehber öğretmenlerinin görev alanlarını oluşturan bu hizmetler, okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık örgütü içinde ayrı bürolarca yürütülebileceği gibi, bir büroda da toplanabilmektedir. Ayrı bürolarda da yürütülseler, bu hizmetler, birbirinden bağımsız olarak düşünülmemelidir. Bunlar, bir bütündür. "Rehberlik ve Psikolojik danışma", bu hizmetlerin ortak adıdır. Onun için, bu 9 hizmet alanına, rehberlik ve psikolojik danışma programlarının 9 ana bölümü; rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin ayrıntılanması ile ortaya çıkan birimler olarak bakmak gerekmektedir.

Şimdi de rehberlik hizmetlerinin okul düzeyinde örgütlenmesini önce şekil halinde inceleyelim ve sonra açıklamalarına geçelim:

Şekil 5: Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinin Okul Düzeyinde Örgütlenme Modeli-Önerisi (Kepçeoğlu, 1997, s. 230).

Okul düzeyinde en etkin bir şekilde doğrudan doğruya öğrencilere hizmet vermeyi sağlayacak bir örgütlenme gerekir.

5.1. Psikolojik Danışma Hizmetleri

Danışma servisi, rehberliğin daha çok “kişisel sorunlar” alanını kapsar. Bu servisi, rehberlik hizmetlerinin bir eksenini gibi kabul edebiliriz.

Danışma, öğrenci ya da öğrencilerle danışmanın yüz yüze gelerek çeşitli problemlere çözüm yolu aramak üzere kurdukları psikolojik bir ilişkidir.

5.1.1. Psikolojik Danışma Hizmetlerinde Uyulması Gereken İlkeler

Psikolojik danışma hizmetlerinde mutlaka uyulması gereken ilkelerden bazıları şöyle belirtilebilir:

- Psikolojik danışma hizmetleri demokratik bir ortamda hümanistik bir anlayışla sunulabilir.
- Psikolojik danışma hizmetleri bireylere açık olarak, bireylerin psikolojik yardıma ihtiyaç duyduğu ve bu yardımdan bir yarar sağlayacağına inandığı her konuda verilebilir.
- Hizmetler ister tek tek bireylere, ister gruplara verilsin danışmada danışman ile danışanlar yüz yüze gelerek karşılıklı bir psikolojik ilişkinin kurulması zorunludur.
- Psikolojik danışma hizmetlerinde danışman ile danışanlar arasında kurulan psikolojik ilişki karşılıklı saygı, güven, samimiyet, içtenlik ve gönüllülük esasına dayanmalıdır.
- Psikolojik danışma hizmetlerinde bireyleri eleştirme yargılama ve değerlendirmenin kesinlikle yeri yoktur.
- Psikolojik danışma ilişkisi gizli, özel ve profesyonel bir biçimde yapılmalıdır.
- Psikolojik danışma hizmeti sürekli olmalıdır.

Psikolojik danışma kişinin savunucu tutumunu bırakıp yeni yaşantılara açık hale gelmesi için yapılan yardımdır. Psikolojik danışma sırasında danışman'ın yaratacağı geliştirici atmosferde kişi kendini doğru bir biçimde algılamaya başlayacak, bu gelişme onun çevreyi de doğru bir biçimde algılamasına yol açacaktır.

Psikolojik danışma çeşitli nedenlerle uyum sıkıntısı çeken, kendini yalnız hisseden başarısız ve değersiz gören kimselere, sorunlarının kaynağını ve çözüm yollarını görmede yardımcı olur. Ancak bu hizmetten kendini tanımak ve anlamak isteyen herkes yararlanabilir (Kuzgun, 1995, s.5- 7).

Psikolojik danışma aracılığı ile öğrenci, salt kendi kişilik yapısından kaynaklanan sorunlarını çözme ve gereksinimlerini giderme gücünü geliştirmekle kalmamakta; bunlarla birlikte, eğitsel ve mesleki sorunlarını görme ve çözme imkânını da elde etmektedir.

Psikolojik danışma hizmetleri hem bireysel, hem de grupla psikolojik danışma çalışmaları olarak dengeli bir biçimde ve birlikte sunulmalıdır.

5.1.2. Psikolojik Danışma Uygulamalarının Kapsadığı Alanlar

Okullardaki psikolojik danışma uygulamaları özellikle şu problem alanlarında yoğunlaştırılabilir.

- Öğrencilerin başarısızlık ve öğrenme güçlükleri,
- Geleceğe dönük öğrenim ve meslek seçme planları,
- Kişisel ve sosyal problemler,
- Okulla ilgili problemler,
- Aile ile ilgili problemler,
- Başkaları ile ilişki kurabilme ve arkadaşlık konusundaki problemler v.b. gibi alanları kapsar.

Psikolojik danışma teknik özellikleri olan profesyonel bir hizmet alanıdır. Bu bakımdan, danışmanların bu alanda iyi yetişmiş olmaları gerekir. Psikolojik danışma uygulamalarında değişik problemlerin çözümü için bireylere psikolojik yardım verilirken, danışmanların her şeyden önce insancıl ilişkiler ortamını sağlamaya ve sürdürmeye çaba göstermeleri gerekir.

Psikolojik danışma hizmetlerinde bireylerle kurulan ilişkinin önemli niteliklerinden bir de duyulan saygıdan dolayı bu ilişkinin özel ve gizli ilişki olmasıdır. Okullarda rehberlik psikolojik danışma hizmetlerinden yararlanmak isteyen öğrencilerin, gerektiğinde çevrede bulunan ve psikolojik yardım veren diğer kurumların hizmetlerinden de yararlanmaları teşvik edilmelidir.

Psikolojik danışma servisi, rehberlik servisleri içinde en önemli yeri teşkil etmekte ve merkezini oluşturmaktadır.

5.1.3. Psikolojik Danışma Hizmetinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Bütün programı, okul yönetiminin fikren ve maddeten desteklemesi lazımdır.
- Okuldaki psikolojik hizmetler programının başına, güçlü ve bu alanda yetişmiş bir liderin konması gereklidir.
- Öğretmenlerin işbirliği, desteği ve çalışmalara katılmaları sağlanmalıdır.
- Danışma çalışmaları için maddî imkân ve kolaylıklar sağlanmış olmalıdır (Tan, 1992, s. 157- 159).

5.1.4. Psikolojik Danışma Hizmetleri Verilirken Uyulması Gereken Etik Kurallar

Bu konuda uyulması gereken başlıca etik kuralları şöyle sıralayabiliriz:

- Psikolojik danışma hizmetleri ile ilgilenen ve bu konuda sorumluluk alan uzmanların sürekli olarak verdikleri hizmetin kalitesini yükseltmeye çalışması gerekir.
- Uzmanlar, psikolojik danışma hizmetlerinin bireyin özgürlük ve bütünlüğüne dayanan bir felsefesi ve bu hizmetlerin kendine özgü etik kuralları bulunduğunu kabul etmek; meslekî uygulamalarında her zaman bu felsefe ve etik kurallar doğrultusunda davranmak zorundadır.
- Psikolojik danışma hizmetlerinde uygulamalarda bulunan uzmanlar bu hizmetlerin toplumda benimsenmesi ve yaygınlaşması ve böylece bir meslek olarak gelişmesi için bu hizmetlerin çevrede tanıtılması ve böylece bu hizmetler hakkında olumlu bir kamuoyu gelişmesine çaba göstermelidir.
- Psikolojik danışma uzmanları kendi meslekdaşlarından her zaman etik kurallara uygun davranışlar beklemelidir.
- Uzmanlar görevli buldukları kurumun amaç ve ilkeleri ile genel bir uyum içinde, psikolojik danışma hizmetlerinin dayandığı temel felsefe ve etik anlayışların kurumun diğer üyeleri tarafından da benimsenmesi yolunda çaba gösterilmelidir.
- Uzmanlar kendi çalışmalarını hakkında gerektiğinde arkadaşlarına, diğer kişilere, üst yöneticilere ya da kamuya bilgi verirken meslekî etik kuralları içinde kalmalıdır.
- Psikolojik danışma hizmeti veren uzmanlar, psikolojik yardım isteyen danışmanların sahip olduğu tüm seçme ve karar verme haklarına saygılı olmak ve bu hakların devamını sağlamak zorundadır.
- Psikolojik danışma uzmanları kurduğu psikolojik danışma ilişkisini ve bu ilişki süresinde danışanlar hakkında edindiği bilgileri gizli tutmak zorundadır.
- Psikolojik danışma hizmetlerinde bireylere verilen psikolojik yardımın etkililiği, kuşkusuz, çeşitli etmenlere bağlıdır. Bu durumda uzman, danışanı başka uzman bir kişi veya kuruluşa yöneltmelidir.

- Psikolojik danışma ilişkisi sırasında başka kişiler için açık ve yakın bir tehlikenin bulunduğu anlaşıldığında, danışman, danışan kişinin kimliğini açığa vurmaksızın durumu ilgili sorumlulara bildirmeli ve durumun gerektirdiği önlemleri almalıdır.
- Psikolojik danışma hizmetlerinde değişik düzeylerdeki çalışmalara girerken ve danışanlara çeşitli psikolojik ölçme araçları uygulayıp sonuçlandırırken uzmanlar kendi mesleki hazırlık ve ehliyetini aşan görevlerden ve uygulamalardan kaçınmalıdır.
- Psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili çalışmaların gerektiğinde rapor edilmesi ve çeşitli yayın organlarında yayınlanmasında, uzmanlar meslekî ve bilimsel değerliliği ön planda tutmak ve etik kurallara mutlaka uymak zorundadır (Ethical standarts, Washington. D.C. American Personel and Guidance Association, 1963).

5.2. Bireyi Tanıma Hizmetleri

Bir kimseye yardımcı olabilmek için, her şeyden önce, onun ne istediğini, neler beklediğini ve neler yapabileceğini bilmek gerekir. Öğrencinin öğrenme gücünü, eğitime verdiği önemi ve çeşitli konulara karşı ilgisini bilmek gerekir. Bireyi tanıma çalışmaları, gözlem, test gibi, bireyi dıştan değerlendirci ve görüşme, psikolojik danışma, envanter, otobiyografi gibi, onu kendi anladığı şekli ile tanıtıcı verilerin çözümlenmesi ve sonuçların bireye iletilmesi ile ilgili işlemleri içerir. Birey hakkında toplanan bilgilerin dosyasına işlenmesi ve gizliliğinin korunması da bu servisin işlevleri arasındadır.

Bireyi tanıma çalışmalarının asıl amacı, bireyin kendini tanımasına yardımcı olmaktır.

Bireyi tanıma servisi danışman, rehber, rehber öğretmen, sınıf öğretmenleri temsilcisi, varsa doktor ve veli temsilcisinden oluşur.

Rehberliğin etkin şekilde yapılabilmesi bireyin problemlerini her yönü ile objektif olarak tanımaya bağlıdır.

5.2.1. Bireyi Tanıma Servisinin Amaçları

Bireyi tanıma servisinin amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Öğrencilerin bedenî, zihnî, sosyal ve duygusal yönlerden gelişimini izleme, bilgiler toplama, inceleme ve araştırma yapma.
- Toplanan bilgileri öğrenci kişisel dosyasına işleme ve saklamak için sınıf öğretmenlerine, grup rehberlerine yardım etme.
- Çevredeki rehberlik hizmetleri, okul rehberlik servisleri ve uzmanlarla işbirliği yaparak problem tarama listeleri, sosyometri, genel kabiliyet ve başarı testleri ve diğer rehberlik tekniklerinin uygulanmasını sağlama.
- Kişisel problemi olan öğrencilere ait düzenli bilgileri ilgili servislere ve kişilere verme.

5.2.2. Bireyi Tanıma İle İlgili Temel Anlayışlar

Bireyi tanıma hizmetleri ile ilgili olarak şu ilkeler ve anlayışlar her yerde ve her zaman önemle benimsenmelidir:

- Bireyi tanımanın tek amacı ve gereği onların kendilerini tanımalarına yardımcı olmaktır.
- Okullarda tanıma hizmetleri tüm öğrencileri kapsamalıdır.
- Öğrencileri tanıma hizmetleri mutlaka takım halinde birlikte çalışmayı gerektirir.
- Öğrencileri tanıma hizmetleri süreklidir.
- Bireyi tanıma hizmetleri ile bireyler hakkında toplanan bilgiler objektif, geçerli ve güvenilir olmalıdır.
- Bireyi tanıma hizmetlerinde kullanılan psikolojik ölçme araçlarından elde edilen sonuçları çok dikkatli kullanmak gerekir.
- Okullarda öğrenciler hakkında çeşitli teknik ve araçlarla parça parça toplanan bilgiler, bir bütünlük içinde sınıflandırılmalı, özetlenmeli; öğrencilerle paylaşmak ve gerektiğinde diğer ilgililere sunmak üzere dosyalanmalıdır.

Genel olarak psikolojik danışma ve rehberlikte, sonradan başkaları tarafından elde edildiğinde ya da öğrenildiğinde bireyin mutluluğunu ve gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek nitelikteki her bilgi özel ve gizli bilgi sayılır.

- Okullarda öğrenciler hakkında toplanan özel ve gizli olmayan genel bilgilerden öğrencilerin yanı sıra öğretmenlerin, yöneticilerin ve hatta velilerin de yararlanması sağlanmalıdır.

- Bireyleri tanıma hizmetleri sürdürülürken meslekî etik kurallara mutlaka uyulmalıdır.
- Tanıma hizmetlerinde bireylerin bütün yönleri ile tanınması bir ilke olarak benimsenmelidir.

5.2.3. Bireyi Tanımda Gerekli Bilgiler

Birey hakkında sistemli olarak toplanıp kaydedilmesi gereken bilgiler çok geniş bir alana yayılır. Ama amaç hepsinde aynıdır. Her okul, kendi amaç ve imkânlarına göre, toplu dosya için toplayacağı bilgilerin çeşit ve derinliğini kendi ayarlayabilir.

Bu bilgileri: (Tan, 1992, s.152)

Birey ve Ailesi İle İlgili Bilgiler:

Bu bilgiler çocuğun bir aile üyesi olarak kimliğini belirtir. Bu gruptaki bilgiler şunlardır:

- Öğrencinin adı ve soyadı
 - Cinsiyeti
 - Doğum yeri ve tarihi
 - Ailede çocuk sayısı
 - Din
 - Anne ve babanın adları, iş ve ev adresleri
 - Anne ve babanın doğum yerleri ve tarihleri
 - Anne ve babanın meslekleri ve ailenin ekonomik durumu
 - Anne ve babanın öğrenim durumu
 - Ailenin yapısı ve anne ve babanın evlilik durumu
 - Evde konuşulan dil, birey ve ailesi ile ilgili temel bilgileri oluşturmaktadır.
- Okul Başarısı
 - Sağlık
 - Devam edilmiş diğer okullar
 - Test sonuçları
 - Sınıf-dışı faaliyetler
 - Bireyin planları ve ilgileri

- h) İş tecrübesi
- i) Vak'a (olay) Kayıtları
- j) Otobiyografi
- k) Çevre faaliyetlerinde Katılma
- l) Danışma görüşmeleri özeti
- m) Kişilik
- n) Sonucu izleme v.s.

5.2.4. Bireyi Tanımda Kullanılan Özel Teknikler

Kişilerin öznel yargılarını yansıtan ve bir kısmı bireyi tanımda geleneksel olarak kullanılan bu teknikler şunlardır:

Bu teknikleri önce şekilde gösterelim:

Şekil 6: Bireyi Tanıma Teknik ve Araçları (Bakırcıoğlu, 1994, s.142).

a) Gözlem: Genel olarak ampirik yolla bilgi edinme metodudur. Yani bir kimsenin, diğer bir kimse hakkında, duyu organları ile bilgi edinme yoludur. İki tür gözlem vardır:

a) Gelişi güzel gözlem: Bu gözlemin özelliği bireyi tanımak için belirli bir amacın ve planın önceden saptanmamış olması ve bilgilerin, sadece rastlantısal ilişkilerden elde edilmiş olmasıdır.

b) Sistemli (Kontrollü) gözlem: Bireylerin, belirli davranışlarının, doğal yaşamları içinde, kasıtlı olarak gözlenmesidir.

Gözlem verileri, geçerlilik ve güvenilirliği oldukça zayıf verilerdir.

Aşağıdaki hususları dikkate alarak gözlem verilerinin geçerlik ve güvenilirliğini artırabiliriz:

- Gözlem yapmadan önce neyin gözleneceği çok açık bir şekilde saptanmalıdır.
- Belli bir zaman süreci içinde sadece bir öğrenci gözlenmelidir.
- İnceleme konusu olan özellik için “kritik” sayılabilecek davranışlar gözlenmelidir.
- Öğrenciyi bir gün boyunca farklı zamanlarda ve farklı durumlarda gözlemelidir.
- Gözlemci gözlem verilerini kaydederken, yalnız, “gözlenen davranışları”, zaman ve yer belirterek ve mümkün olduğu kadar ayrıntılı bir biçimde yazmalı, öznel genellemeleri gözlemi verileri ile karıştırmamalıdır.

b) Olay Kaydı (Anekdöt):

Olay kaydı, öğrencinin manidar bir davranışının ayrıntılı bir tablosu, gözlemcinin bir anlık olayı fotoğrafla yakalamasıdır. Doğal koşullarda ortaya çıkan gerçek davranışı yansıttığı için olay kaydı, öğretmen ve danışmanlara, diğer yöntemlerle elde ettikleri bilgileri anlamlı bir bütün halinde birleştirme imkanı verir.

Olay kayıtları, objektif araçlarla ölçme sonucunda elde edilen sayısal değerleri anlamlı hale getirmeye ve öğrenciyi daha etraflı anlamaya yardım eder.

Bir olay kayıt formunda şu kısımlar bulunmalıdır:

- Gözlenen öğrencinin adı, soyadı, numarası, sınıfı, şubesi,
- Gözleyenin adı, soyadı, ünvanı,
- Olayın geçtiği yer ve zaman,
- Olayın belirlenmesi,
- Gözleyenin yorumu,
- Gözleyenin tavsiyesi.

İyi bir olay kaydında, davranışın betimlenmesi, gözleyenin yorumundan ve önerilerinden kesin bir biçimde ayrılmalıdır. Davranış betimlemesi, kısa, öz, önemli kısımları yansıtan bir rapor olmalıdır. Bunun içinde her olay kaydı tek bir olayı anlatmalıdır.

c) Dereceleme Ölçekleri

Bir kimsenin bir başka kimse hakkında sistemli ya da sistemsiz gözlem sonucunda edindiği kanılarını bildirmesinin bir yolu da dereceleme ölçekleridir. Öğrenciler hakkında öğretmenlerin, işçiler hakkında usta başlarının, askerlikte, memuriyette, astlar hakkında üstlerin kanıları bu yolla elde edilir.

Dereceleme ölçeği formu bir tür betimleyici sözcükler ya da ifadeler listesi olup, dereceleyecek kimse, gözlediği kişiye uygun bulduklarına işaret koyar.

Örneğin: çok, az, biraz, hiç v.s. gibi.

Dereceleme ölçeklerinin başlıca çeşitleri şunlardan ibarettir:

- Sayısal Ölçekler
- Grafik Ölçekleri
- Standart Ölçekler
- İşaretleme Listesi
- Zorunlu Seçmeli Dereceleme

d) Otobiyografi

Otobiyografi, bir kimsenin şimdiki ve geçmiş yaşamını yazılı olarak anlatmasıdır. Genellikle kişi yaşam öyküsünü anlatırken önemli gördüğü özelliklerini ve bu özelliklere karşı tutumunu, bunların oluşmasında rol oynayan geçmiş olaylara ve kişilere verdiği önemi yansıtır.

Otobiyografi, kişinin kendini nasıl gördüğünü anlamaya imkân veren tekniklerin başında gelir. Ayrıca, kişinin halen gözlenen özelliklerinin geçmiş olaylardan kaynaklandığı sayılı otobiyografinin temelini oluşturur. Bireyin başkaları tarafından nasıl görüldüğünden çok onun kendini nasıl gördüğünün, önemli olduğunu, bireyin davranışlarının, onun kendini ve çevresini algılama biçimini belirlediği görüşünü benimseyen kimseler için otobiyografi uygun bir "Bireyi tanıma yöntemi" dir.

Hayt Kenneth (1959, s:344)'e göre, otobiyografinin asıl yararı, öğrencinin kendini daha ciddi ve sistemli olarak incelemesini sağlamasıdır.

Danielson ve Rothney (1954) serbest ve konuya bağlı olarak yazdırılan otobiyografileri karşılaştırmak için yaptıkları araştırmada serbest otobiyografilerde aile ilişkileri alanında daha çok problem ifade edildiğini saptamışlardır.

Mueller, Schieding ve Shutz (1964) bir grup lise öğrencisine serbest ve konuya bağlı otobiyografi yazdırmış ancak gruplardan birinde birinci tekil şahıs, diğerinde ise üçüncü tekil şahıs kullanmanın otobiyografilerde kendini içtenlikle açıklama bakımından bir fark yaratmadığını, ama konuya bağlı otobiyografilerin serbest otobiyografilere göre daha zengin bilgi sağladığını göstermiştir.

e) Sosyometri (Sosyal Ölçüm)

Bir grubun üyeleri arasındaki etkileşim örüntüsünü saptamak amacı ile kullanılan tekniğe “Sosyometrik Test” adı verilir. Sosyometrik test için önce guruba belli bir konuda bireylerin sosyal ilişkilerini ifade edebilecekleri bir “Sosyometrik Anket” uygulanır ve elde edilen cevaplar “sosyogram” adı verilen bir tabloda gösterilir.

Okul ortamında ilişkileri belirleyen belli bazı faktörler vardır. Bunlardan en sık görülen ve sosyometri ölçümlerinde ele alınan faktörler sosyal kabul, liderlik ve akademik yardımdır. Sosyometrik testi uygulamaya başlamadan önce hangi amaçla ya da hangi tür bilgi edinmek istendiğine karar verilmelidir.

Sosyogramda saptanan kişilik tipleri şunlardır:

- Liderler
- Terkedilmişler
- Reddedilenler
- Karşılıklı çekenler
- Klikler gibi gruplar tespit edilir.

Burada danışmanın grupta yalnız kalan ve özellikle grup tarafından reddedilmiş olan öğrencilerle özel olarak ilgilenmesi, arkadaş edinmemesinin nedenlerini araştırması gerekir.

f) Kimdir Bu Tekniği

Öğrencilerin birbirleri hakkındaki kanaatlerini öğrenmenin bir yolu da “Kimdir Bu” tekniğidir. Bu teknikte bir dizi kişilik özelliği veya davranış tarzı yazı-

lır ve öğrencilerden her bir özelliğın karşısına, bunu en iyi temsil eden arkadaşlarının adını yazması istenir. Örneğın, “Derse sık sık geç kalan kimdir” gibi sorular sorulur.

Bu teknik her bir öğrencinin arkadaşları tarafından nasıl görüldüğünü anlamasına yardımcı olan bir tekniktir.

g) Toplu Dosya

Öğrenciye daha iyi yardım verebilmek için toplanmış olan önemli bilgilerin sistemli bir şekilde özetlenerek kaydedildiğı dosyadır.

5.3. Bilgi Toplama ve Yayma Hizmeti

Bilgi toplama servisi, bir okuldaki rehberlik programının en önemli yanını teşkil eder. Öğrenciler, öğrenim hayatlarının hemen her düzeyinde bir takım sorunlarla karşı karşıya kalırlar ve zaman zaman, kendileri için hayati önemi olan kararlar verme durumunda kalırlar. İnsan, hayatının her döneminde zaman zaman bazı seçimler yapsa da meslek seçimi hayatta verilen en önemli kararlardan biridir.

Bugün, endüstrileşmekte olan ve durmadan yeni bazı mesleklerin ortaya çıktığı ve geleneksel bazı mesleklerin ortadan kalkmakta olduğı toplumumuzda, meslekler ve eğitim kurumları hakkında doğru ve ayrıntılı bilgi sahibi olmak gittikçe güçleşmektedir. Bu nedenle öğrencileri çevrelerinde kendileri için hazırlanmış imkânlardan haberdar etmek rehberlik örgütünün başlıca görevi olmalıdır.

Ayrıca öğrenciler gelişim yönünden zaman zaman kritik dönemden geçerler. Bu dönemlerde bedensel ve duygusal gelişimin ilkeleri hakkında onları aydınlatmak, kişilerarası ilişkilerde ortaya çıkabilecek sorunlar ve çevreye iyi bir uyum sağlamanın başlıca ilkeleri konusunda bilgi vermek de rehberlik örgütünün esas fonksiyonları arasındadır.

5.3.1. Bilgi Toplama ve Yayma Hizmetinin Sağladığı Bilgiler

Bir okuldaki rehberlik örgütünün bilgi verme servisinin öğrencilere sağladığı bilgiyi şu üç başlıkta inceleyebiliriz (Kuzgun, 1995, s. 80-88):

1. Eğitsel Bilgi
2. Mesleki Bilgi
3. Kişisel-Sosyal Bilgi

5.3.2. Eğitsel Bilgi

Bireyin yetenek ve ilgilerine uygun bir eğitim dalını seçmesinde ve bu yolda başarılı olmasında kendisine yapılan yardımlara “Eğitsel rehberlik” denir. Eğitim imkânları konusunda bilgi verme eğitsel rehberliğin en önemli yanını teşkil eder.

Öğrencilere bir ders yılı boyunca verilecek eğitsel bilgi türlerini şöyle özetleyebiliriz:

Okul ve Çevresi Hakkında Bilgi

Okul binasını tanıtmak, okulun yönetimi ve kurallarını tanıtmak ve ders dışı etkinlikleri tanıtmak v.s.

Verimli Çalışma Yolları Hakkında Bilgi

Rehberlik saatlerinde öğrencileri eğitim psikolojisinin öğrenme alanındaki genel ilkeleri hakkında aydınlatmak, verimli çalışma metodlarını tartışmak öğrenciye yapılacak en yararlı eğitsel yardımlardan biridir.

Üst Eğitim Kurumları Hakkında Bilgi

Rehberlik örgütüncü öğrencilere sağlanabilecek bir diğer eğitsel bilgi türü de onların okulu bitirdikten sonra gidebilecekleri okulları tanıtıcı bilgilerdir.

5.3.3. Meslekler Hakkında Bilgi

Her insan belki okul öncesi yıllardan itibaren ileride ne olacağını düşünür, geleceği hakkında bazı planlar kurar. Başlangıçta tamamen duygusal ve hayali olan meslek seçimi yaş ilerledikçe daha gerçekçi temellere dayandırılmaya başlanır.

Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ve toplumun insan gücü ihtiyacını dikkate almaksızın yaptıkları seçimler hem kendilerini hayal kırıklığına uğratmak da hem de toplum kalkınması bakımından ihtiyaç duyulan insan gücünün israfına yol açmaktadır.

Doğru ve yerinde bir meslek seçimi yapılabilmesi için bireyin kendi yetenekleri ile ilgili duyduğu meslekler hakkında objektif ve etraflıca yapılmış incelemeler sonunda edinilmiş bilgilere sahip olması gerekir.

Bir meslek hakkında bilinmesi gereken hususları şöyle sıralayabiliriz:

- Meslek mensuplarının yaptığı başlıca faaliyetler

- Çalışma şartları
- Çalışanlarda aranan nitelikler (Yaş, boy, ağırlık, özel yetenekler v.s.)
- Mesleğe hazırlama
- İlk işe giriş
- Meslekte ilerleme
- Kazanç
- İş bulma imkânı ve mesleğin geleceği
- Meslek mensuplarının bağlı oldukları oda ve sendikalar.

Meslekler Hakkında Bilgi Toplama Yolları:

Okul dışından eğitsel ve meslekî bilgilerin toplanmasında başvurulabilecek bilgi toplama yollarından bazıları şöyle sıralanabilir:

- Mektuplar göndererek doğrudan doğruya ilgili okul kurumlarından yazılı dökümanlar isteme.
- Anket, soru listesi, envanterler v.b. formları göndererek tanıtıcı bilgiler toplamak,
- Yaynevleri, kamu kuruluşları, endüstriyel kurumlar ve diğer özel kuruluşların tanıtıcı broşürlerinden yararlanma,
- İlgili gazete ve dergi sayfalarını toplama,
- Burs, kredi, yarışma sınavı ve açık işlerle ilgili ilanlardan yararlanma,
- Radyo ve Televizyon programlarından yararlanma,
- Kalkınma Planı, Resmi Gazete ve Tebliğler dergisi gibi resmi dokümanları inceleme ve buralarda yer alan yasa, yönetmelik, genelge, kararname ve yeni düzenlemelerden yararlanma,
- Okulları, iş yerlerini ve çevredeki çeşitli kurumları ziyaret ederek bilgi toplama,
- Çevrede yapılan türlü incelemelerden ve istatistiksel bilgilerden yararlanma,
- Çevredeki diğer ilgili kişilerden yararlanma.

5.3.4. Kişisel-Sosyal Bilgi

Öğrenciler erinlik ve ergenlik dönemleri dediğimiz, yaklaşık olarak 11- 19 yaşlar arasında çok önemli gelişim sorunları ile karşı karşıyadırlar. Bedensel, duy-

gusal ve cinsel yönden gelişim bu dönemlerde öylesine hızlıdır ki, delikanlı adeta her gün yeni bir kimliğe bürünür. Kimliğini bulma, kendini ve çevresindeki insanları tanıma, anlama ve topluma iyi bir uyum sağlama çabasında olan gence, bedensel ve duygusal gelişim ilkeleri toplumda geçerli olan görgü kuralları, insanlarla daha etkili ilişkiler kurabilme yolları vb. konularda bilgi vermek ve bu konular üzerinde düşündürmek yoluyla yardımcı olunursa ileride ortaya çıkabilecek bazı uyum sorunlarının vaktiyle önüne geçilmiş olur.

Genç yetişkinlikte önemli bir gelişim boyutu da, aile ve iş ilişkileri yanısıra ortaya çıkan toplumsal ilişkiler ağıdır. Toplumsal ilişkiler ağı, bireylerin ve ailelerin koşullarına göre değişiklik gösterir. Örneğin, Amerikalı yetişkinler cinsiyetlerine, yaşlarına, evlilik durumlarına ve sosyo-ekonomik düzeylerine göre geniş toplumsal etkinliklere girerler. Çocukların küçük olduğu yaşlarda çocuk merkezli etkinlikler öncelik taşır. Orta yaşlarda ise kadının etkinlikleri aile merkezli olurken, erkeğinki ise iş merkezli olma eğilimindedir. Bu değişim, fiziksel güç etkinliklerinden kişiler arası ilişkiye ağırlık veren etkinliklere doğru olmaktadır (Onur, 1991, s.101).

5.4. Yerleştirme Hizmeti

Bu servisin amacı, öğrencilerin belli bir eğitim programına bir eğitici kola, sürekli ya da geçici bir işe yerleşmesine yardımcı olmaktır. Bir okulda çeşitli programlar varsa öğrencilerin yetenek ve ilgilerine uygun bir programa yerleştirilmesinde rehberlik servisinin yerini çok iyi belirlenmesinde yarar vardır.

Ancak ülkemizde programlara öğrencilerin yerleştirilmesinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmakla birlikte, belli bir programa çok sayıda öğrencinin başvurması halinde yönetim, yerleştirme işlemini bazı esaslara dayandırma gereğini duyabilmektedir.

A.B.D.'de bazı rehberlik servisleri öğrencilere yarım ya da tam zamanlı iş bulmak görevini de yürütmektedir.

Yerleştirme servisi, bundan önceki üç bahiste incelenen servislerin mantıksal bir sonucudur. Bireyi tanıma, onun ihtiyaç duyduğu bilgileri toplayıp kullanışa hazır bulundurma ve danışma ilişkilerine girşerek onun gelişme ve uyumuna yardım gayretlerinden sonra danışanın bir sonraki basamağa geçmesini sağlamak gelir.

Miller (1963, s.211), yerleştirme servisini, bilgi servisinin bir devamı olarak düşünmektedir. Bu hizmetler, kişiyi meslek kararından sonra bir mesleğe yerleştirme, bir okula yerleştirme olabileceği gibi, psikolojik bir problem üzerinde girilen danışma ilişkilerinden sonra danışanın erişeceği anlayış ve olgunluğun gerektirdiği bir sosyal basamak da olabilir.

5.4.1. Yerleştirme Hizmetleri ile Gerçekleştirilmek İstenen Amaçlar

Okuldaki yönetici, uzman ve öğretmenlerin işbirliği içinde verecekleri yerleştirme hizmetleri ile şunlar gerçekleştirilmeye çalışılıyor:

- Öğrencilerin edindikleri eğitsel ve mesleki bilgilerin ışığında, okul içinde yetenek ve ilgilerine uygun bir programa, bölüme, derslere, eğitsel ve kültürel çalışmalara, bir üst okula ve bunlara bağlı olarak da bir mesleğe yerleşmelerine yardımcı olunuyor.
- Öğrencilerin gerek bir programa ve bir üst okula; gerekse bir mesleğe yerleşmelerine yardım edilirken, ikinci bir nokta olarak da seçilen mesleğin, bireyin kişisel-toplumsal özelliklerine uygun olması göz önünde tutuluyor.
- Hem çalışmak, hem de okumak zorunda olan öğrencilere yardım ediliyor. Bu amaçla, çevredeki iş yerleriyle, sıcak ilişkiler kuruluyor.

5.4.2. Yerleştirme Hizmetlerinin Çeşitleri

a. Yerleştirme Hizmetleri Verildiği Yere Göre:

- Okul-İç yerleştirme
- Okul-dışı yerleştirme

b. Hizmetlerin Niteliğine Göre:

- Eğitsel Yerleştirme

Türk okullarında eğitsel yerleştirme şu gruplarda toplanabilir: Bir okula, sanat, edebiyat ya da uygun bir fen branşına yerleştirme.

- Sosyal Yerleştirme

Çeşitli sosyal, kültürel ve eğitsel kol ve etkinliklere yerleştirilmesi sosyal yerleştirmedir.

- Meslekî Yerleştirme

Öğrencilerin bir iş ya da mesleğe yerleştirilmesidir. Öğrencilerin daha önceki iş tecrübeleri tespit edilerek, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun işlere yerleştirilmeye çalışılır. İş ve işçi bulma kurumuyla temasa geçilmelidir.

Eğitsel, meslekî ve kişisel bilgilerin toplanması ve incelenmesi, böylece yerleştirme hizmetleri ile ilgili ihtiyaçların, belirlenmesi amacı ile çeşitli psikolojik danışma ve rehberlik tekniklerinden yararlanmak gerekir (Kepçeoğlu, 1997, s.104).

5.5. İzleme Hizmetleri

İzleme servisinin amacı, bir programa veya işe yerleşen öğrencinin ne ölçüde uyum sağladığını, nasıl bir gelişme gösterdiğini saptamak ve bu yolla alınan kararın isabet derecesini sınamaktır. Rehberliğin bu servisi, yeni bir programa kaydolun veya bir işe yeni giren öğrenciye, karşılaştığı güçlükleri yenmede, içinde bulunduğu koşulların gereklerini algılamada yardımcı olur. İzleme servisi aynı zamanda, üst eğitim kurumlarında veya çalışma hayatında öğrencilerden ne gibi davranışlar, bilgi ve beceriler arandığı hakkında okul yönetimine program geliştiricilere veri sağlar.

Bazı yazarlar (Örneğin Peters ve Shertzer, 1969) yerleştirme ve izleme hizmetlerini aynı başlık altında incelemekte, hatta bunları bilgi verme servisi ile de birleştirmektedirler. Çünkü, yerleştirme hizmeti, eğitim programı veya meslek seçimi sorunlarında yapılan yardımın bir devamı olup, izleme, yapılan işin değerlendirilmesinden başka bir şey değildir.

Psikolojik danışma ve rehberlikteki izleme hizmetleri tüm öğrencilere dönük olmalıdır. Sadece okula devam eden öğrencileri değil, okul bitirerek bir başka okula ya da işe giren öğrencileri de kapsamalıdır.

Öğrenci daha okuldayken, danışman, belli sürelerde görüşme programlayarak, öğrencinin;

- Karar verdiği planları ne dereceye kadar yürütmekte olduğunu,
- Hali hazırda nasıl bir intibak sağlamakta olduğunu,
- Yeni gelişmeler karşısında eski plânlarında düzeltmeler yapmaya ihtiyacı olup olmadığını tespiti çalışır (Üre ve Yılmaz, 1997, s.95- 96).

5.5.1. İzleme Hizmetlerinin Yararları

İzleme hizmetlerinin önemli yararlarını şöyle sıralayabiliriz:

- Okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin ne ölçüde etkili olduğu ve hatta genel olarak okul programlarının yeterli ve yetersiz yanları hakkında değerlendirmeye dönük bilgiler sağlamasıdır.
- Öğrencilerin genel olarak, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden ve özellikle psikolojik danışma yardımlarından ne ölçüde yararlandıkları ortaya konulabilir.
- Bu hizmetlerle okuldaki programları, program dışı etkinliklerin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını ne ölçüde karşıladığı anlaşılabilir.
- İzleme hizmetleri ile, öğrencilerin ne ölçüde bir üst programa ya da bir üst okula hazır duruma geldikleri belirlenebilir.
- İzleme hizmetleri ile öğrencilerin yeni iş ve meslek ortamlarında karşılaştıkları uyum güçlükleri incelenebilir.

Görülüyor ki, izleme hizmetleri yeni çalışmalarını başlatmak ve yapılan çalışmalarını yenilemek ve geliştirmek bakımından psikolojik danışma ve rehberlikte vazgeçilmez bir öneme sahiptir.

5.6. Alıştırma-Oryantasyon Hizmetleri

Yeni kaydolmuş öğrenciler, okula kimi korku ve kaygılarla ya da umut ve beklentilerle gelmektedirler. Bu yeni çevre, onlar için bilinmezliklerle doludur. Okula ilk gelen öğrencilerle öteki öğrencilerin kaygı ve korkularını dağıtmak; gerçekçi umut ve beklentilerini boşa çıkarmamak ve çevrelerinin imkanlarından olabildiğince yararlanmalarına yardımcı olmak, okula ve yeni durumlara alıştırmaya biriminin hizmet alanını oluşturmaktadır.

Öğrencilerin, okula başladıkları ilk haftalarda, yardıma daha çok gereksinimleri vardır. Okula alıştıkça, öğrenciler, önyargıların ve yabancılığın yarattığı tedirginlikten kurtulacak; okulda bulunmaktan mutluluk duymaya başlayacaklardır. Bunun sonucu olarak da, okulun verdiği hizmetlerden daha çok yararlanacaklardır.

5.6. Alıştırma-Oryantasyon Servisinin Görevleri

- Kayıt ve kabul işlemleri için bir "Danışma" kuru.
- Kayıt ve kabul formu hazırlar, formun doldurulmasında yol gösterir.
- Öğretmen ve velilerin tanıştırılmasını sağlar.

- Okula yeni kaydedilen öğrencilerin ilk günlerde karşılaşacakları sorunların çözümünde yardımcı olur.
- Öğretmen, öğrenci ve okul personelinin tanışmasını sağlar.
- Okuldaki çeşitli hizmet servislerini tanıtır; öğrencinin bu servislerden yararlanmasını sağlar.
- Günlük çalışma programlarını ve okul yasalarını tanıtır, öğrencilerin okula uyumunu sağlamak için gerekli gördüğü önlemleri alır (Öztürk, 1982, s.31).

Okula ve yeni durumlara alıştırma hizmetlerini, başta, okulun ilk sınıflarında olmak üzere, sınıf rehber öğretmenleri vermektedir. Sınıf rehber öğretmenlerinin, bu hizmetlerin plânlanması ve yerine getirilişinde, rehber öğretmenden yararlanmaları gerekmektedir.

5.6.2. Alıştırma-Oryantasyon Hizmetlerinin Kapsadığı Alanlar

Okullarda alıştırma-oryantasyon hizmetleri içinde düşünölebilecek çalışmaları ve uygulamaları şöyle sıralayabiliriz (Kepçeoğlu, 1997, s.119- 120):

- Okulun kısa bir tarihçesi ile tanıtılması,
- Okulun bina ve diğeri fiziksel imkânları ile tanıtılması,
- Okulun bulunduğı yakın çevrenin tanıtılması,
- Okulda uygulanan eğitim programının tanıtılması,
- Program-dışı eğitsel, sosyal ve kültürel etkinliklerin tanıtılması,
- Okuldaki Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini ve diğeri öğrenci kişilik hizmetlerinin tanıtılması,
- Okulda uygulanan kuralların tanıtılması.

5.7. Müşavirlik (Konsültasyon) Hizmetleri

Psikolojik danışma ve rehberlikte müşavirlik hizmetlerinin amacı, okuldaki yönetici ve öğretmenlerin daha yeterli ve ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmasını ve böylece okuldaki çalışmalarda bu anlayışın esas alınmasını ve tüm imkânların bu anlayışa uygun bir biçimde kullanılmasını sağlamaktır. Buna göre müşavirlik hizmetleri doğrudan doğruya öğrenciye dönük olmayan, ancak, öğrencilere verilen Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleridir.

Ülkemizde okullarda rehberlik ve psikolojik danışma anlayış ve uygulamalarının çok uzun bir geçmişi ve geleneği bulunmadığından müşavirlik hizmetlerine duyulan ihtiyaç daha fazladır (Üre ve Yılmaz, 1997, s.99).

Okullarda yöneticilere ve öğretmenlere dönük olarak düzenlenecek müşavirlik hizmetlerinde en başta uzman personelin etkin olması ve bu hizmetler için gereken meslekî yeterliliğe sahip bulunması beklenir.

Okullarda genellikle uzman personelden beklenen ortak ve yeterli bir anlayış kazandırmayı amaçlayan müşavirlik hizmetleri çeşitli çalışmaları içerir. Bunlar, hizmetlerin programlanmasından sunuluşuna, sunulan hizmetlerin değerlendirilmesinden yeni programları hazırlanmasına kadar, her aşamada ortaya çıkacak çeşitli yetiştirme fırsatları olarak da görülmelidir.

5.7.1. Okul Müşavirlik Hizmetlerinin Kapsamı

Okul müşavirlik hizmetleri içinde sayılabilecek çalışmalardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

- Sınıfların öğrenme ve psikolojik sağlığa daha uygun ortamlar haline getirilmesi ve öğretmenlerle yardımlaşma,
- Öğretmenlerden beklenen sınıf-içi rehberlik uygulamalarında öğretmenlerle yardımlaşma.
- Öğrencilerini daha çok tanımak isteyen ve bu amaçla bazı psikolojik danışma ve rehberlik araçları geliştirip uygulamak isteyen öğretmenlere yardım etme.
- Öğrenme ve çalışma güçlükleri, özel ihtiyaçları ve problemleri olan öğrencileri tanımak ve bunlara yardım etmek isteyen öğretmenlerle işbirliği yapma.
- Eğitsel kol çalışmalarını programlama ve sürdürmede kol sorumlusu öğretmenlerle yardımlaşma.
- Sınıf - öğretmenleri ile işbirliği yapma.
- Okulda rehberlik saatlerinde uygulanacak rehberlik programını hazırlamada ve uygulamada yönetici, sınıf öğretmeni ve diğer öğretmenlerle yardımlaşma.
- Okulda düzenlenecek çeşitli toplantılarda okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri hakkında tanıtıcı bilgiler verme ve bu hizmetlerden yararlanma yollarını açıklama.

- Okulda düzenlenecek çeşitli toplantılarda okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri hakkında tanıtıcı bilgiler verme ve bu hizmetlerden yararlanma yollarını açıklama.
- Okuldaki tüm olanakların psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine daha uygun olarak kullanılmasında okul müdürü ve diğer yöneticilerle anlayış ve işbirliği sağlama.
- Okul eğitim programının günlük çalışma planlarının öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve gelişmelerine daha uygun hale getirilmesi için müdür ve diğer yöneticilerle yardımlaşma.
- Okul içindeki ve çevredeki yerel eğitim programı geliştirme çalışmalarına yardım etme.
- Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri ile ilgili genel açıklama bülten, araştırma ve inceleme raporu, istatistiksel bilgi ve grafik gibi dokümanları hazırlama ve bunları uygun yaklaşımlar içinde yönetici ve öğretmenlerle paylaşma.
- Psikolojik danışma ve rehberlik ile ilgili elde bulunan kitap, dergi ve benzeri yazılı dokümanları incelemek ve okumak üzere yönetici, öğretmen ve diğer ilgili personelin yararına sunma v.b.

Bu işbirliğinde ortak anlayış, saygı, güven, inanç ve dürüstlüğün yanı sıra tüm psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde gerçek uygulamaların ortaya konulması ve bu hizmetlerle erişilebilecek sonuçların gerçekleştirilmesi en büyük desteği sağlayacaktır.

5.8. Araştırma-Değerlendirme Hizmeti

Danışma, kendi başına ya da başkaları ile işbirliği yaparak çeşitli konularda araştırmalar yapar. Bu araştırmaların bir kısmı, yürütülmekte olan rehberlik programının değerlendirilmesi olabilir. Bundan başka toplumdaki iş olanakları, meslek seçimini etkileyen faktörlerin araştırılması, yetenekleri ölçüsünde başarı gösteremeyen öğrencilerin saptanması ve sorunların kaynağının araştırılması, testlerin yerel normlarının çıkarılması danışmanlar tarafından incelenebilecek konulardan bazılarıdır (Kuzgun, 1995, s.170).

Gerek araştırma ve gerekse değerlendirme hizmetleri süreklilik isteyen hizmetlerdir. Bu hizmetler çok iyi planlanmalıdır.

Bu servisin hizmetleri, okul rehberlik ve psikolojik hizmetler programının gerçekçi ve etkili olmasını, hem de yıldan yıla daha çok gelişmesini sağlar.

5.8.1. Araştırma-Değerlendirme Servisinin Görevleri

Bu servisin görevlerini şöyle sıralayabiliriz (Üre ve Yılmaz, 1997, s. 101- 102):

- Öğrencilerin rehberlik ve psikolojik danışmaya olan ihtiyaçları öğrenci problemleri ve onların başarılarını etkileyen etmenler üzerinde inceleme ve araştırmalar yapmak.
- Okuldaki Rehberlik ve Psikolojik danışma programını ve uygulamalarını değerlendirmek.
- Rehberlik ve Psikolojik danışmada kullanılacak test, envanter, anket ve toplu dosya gibi araçları hazırlamak, geliştirmek ve sağlamaktır.
- Öğrencilerin okuldaki başarı durumlarını, bilgi, beceri ve uyum yönünden değerlendirmek ve başarısızlıkların nedenlerini araştırmaktır.

Değerlendirme sonunda elde edilen sonuçlara göre rehberlik programında gereken değişiklikler yapılır. Okullarda araştırma ve değerlendirme hizmetleri ile ilgili olarak yapılan çalışmaların ve hazırlanan raporların okuldaki yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve hatta velilerle paylaşılması gerekir.

5.9. Çevre ve Velilerle İlişkiler

Doğrudan öğrenciye yönelik olmayıp, rehberlik ve psikolojik danışmaya önemli katkıları bulunabilecek ikinci bir hizmet grubu da çevre ve velilerle ilişki hizmetleridir. Bu hizmetlerin verilmesi sırasında, çeşitli rehberlik ve psikolojik danışma tekniklerinden, toplantılarından yararlanılmaktadır. Okul müdürünün ilgi ve desteği, bu hizmetlerin başarısında önemli ölçüde etkili olmaktadır (Bakırcıoğlu, 1994, s.242).

Danışmanlar, okuldaki rehberlik hizmetlerinin etkinliğini artırmak için ayrıca çeşitli konferanslar vererek, radyo ve televizyon programları düzenleyerek rehberlik çalışmalarını çevrede tanıtmaya gayret ederler.

Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde ve bu hizmetlerin hemen hemen her aşamasında velilerle ilişki kurulması ve işbirliği sağlanmasının gereği ve önemi üzerinde sık sık durulmuştur.

Bir yandan çevre ile yakın ilişkiler ve işbirliği sürdürülürken, öte yandan da öğrencilere ve velilere çevrede psikolojik danışma ve rehberlik yardımı veren başka uzman ve kuruluşlar hakkında tanıtıcı bilgiler verilmeli; gerektiğinde buralardan psikolojik yardım almaları için veliler ve öğrenciler teşvik edilmelidir.

Okullardaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin etki alanının genişletilmesi amacı ile okul aile birliği, okul koruma ve yardım dernekleri gibi okul, veli ve çevre birliğini esas alan çeşitli birlik ve derneklerin çalışmalarından geniş ölçüde yararlanılabilir. Ayrıca, okuldaki yöneticiler, öğretmenler ve özellikle uzmanlar bu örgütlerin genel toplantılarına katılarak halka ve velilere psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri hakkında tanıtıcı bilgiler verebilirler.

5.9.1. Bu Alanda Verilen Hizmetler

Çevre ve velilerle ilişki konusunda rehber öğretmenler, sınıf rehber öğretmenleri ve okul yöneticilerinin ortak çabası ile şu hizmetler verilebiliyor:

- Rehberlik ve Psikolojik danışma ile ilgili olarak, çevrede yardım alınabilecek kurum ve kuruluşlar tanınıyor ve bunlarla yakın ilişki kuruluyor.
- Çevrede bulunan her düzeydeki okulların rehberlik ve psikolojik danışma çalışmaları inceleniyor; bunların uzman ve öteki iş görenleriyle işbirliği yapılıyor.
- Aile ziyaretlerinden, okul-aile birliği, okulu koruma ve yardım derneği gibi kuruluşların toplantılarından yararlanılarak velilere, çocukların gelişim, yetenek, başarı ve gereksinimlerine ilişkin bilgi veriliyor.
- Yayın organlarında, radyo ve televizyonda yayımlanmak üzere, rehberlik ve psikolojik danışma ile ilgili çeşitli yazılar hazırlanıyor ve bunların yayımlanmasına çalışılıyor.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın genel amacı, Rehberlik ve Psikolojik danışmanlık hizmetlerinden idarecilerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin beklentilerini tespit etmektir. Böylece okullarda uygulanan rehberlik hizmetlerinden hangisi ya da hangilerine öncelikle daha çok ihtiyaç olduğu belirlenecek ve bu alanlarda rehberlik hizmetlerine daha çok önem verilecektir. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servislerinden idarecilerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin beklentileri nelerdir? Bu beklentiler öğrenci ve eğitimcilere göre değişmekte midir?

2- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinden beklentiler öğrencilerin cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

3- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinden beklentiler değişik okullarda görev yapan idarecilere ve öğretmenlere göre değişmekte midir?

4- Eğitimcilerin okullarda yürüttükleri görevlerine (kıdemlerine) göre rehberlik servisinden beklentiler değişmekte midir?

5- Rehberlik ve Psikolojik danışmanlık servisinden beklentiler değişik okullarda okuyan öğrencilere göre değişmekte midir?

6- Okullarda rehberlik servisi var mı? Öğrenciler yeterince yararlanabiliyor mu? Yararlananların ve yararlanamayanların dağılımı ne şekildedir? Bunların, rehberlik servisinden beklentileri nelerdir?

7- Okul rehberlik servislerini gereksiz bulan öğrencilerin dağılımı nasıldır? Bunların, rehberlik servisinden beklentileri nelerdir?

8- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servislerinden beklentiler öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara ve alanlara göre değişmekte midir?

9- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinden beklentiler eğitimcilerin kıdemlerine, branşlarına, mezuniyetlerine, görev sürelerine ve medeni durumlara göre değişmekte midir?

5- Bilgi toplama aracının geçerliliğini tesbit etmek için başvuru uzman görüşleri yeterli ölçüdedir. Anketteki her maddenin istenen bilgileri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu uzman görüşü ile belirlenmiştir.

6- Yapılan istatistiki işlemlerin geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

7- Çalışma evreninin araştırma için yeterli olduğu varsayılmıştır.

8- Araştırmada kullanılan “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinden Beklentiler Anketi”nin yeterli olduğu varsayılmıştır.

SINIRLILIKLAR

1- Bu araştırma rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinden beklentiler anketi ile sınırlıdır.

2- Yapılacak araştırma, araştırmacının 4 yıllık yüksek öğretim bilgisi ile sınırlıdır.

3- Bu araştırma Konya ili Meram, Selçuklu ve Karatay bölgelerindeki okullara uyguladığımız anket ile sınırlıdır.

4- Sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda ele alınan insan faktöründen kaynaklanan sınırlılıklar bu araştırma için de söz konusudur.

5- Veriler, ölçekte bulunan soru boyutlarına göre alındığından araştırma bu yönden sınırlıdır.

6- Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü “Master Tez Yönetmeliği”nin belirlediği süre ile sınırlıdır.

7- Araştırma ankete katılan idareci, öğretmen ve öğrencilerle sınırlıdır.

8- Araştırma 128 öğrenci, 27 idareci, 102 öğretmen ile sınırlıdır. Bunlardan öğrencilerin 78’i erkek, 51’i bayandır.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

Rehberlik: Bireyin en verimli bir şekilde gelişmesi ve tatminkâr uyumlar sağlamanın gerekli olan seçmeleri (tercihleri), yorumları, plânları yapmasına ve kararları uygulaması için kişiye yapılan sistemli ve profesyonel (uzmansal) yardımdır (Tan, 1992, s.18).

Eğitim: Bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak isten-
dik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1984, s.12).

Öğretim: Öğrenmenin gerçekleşmesi ve fertte istenilen davranışların geliş-
mesi için uygulanan süreçlerin tümüdür (Varış, 1981, s.12).

Kişilik: Bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu, diğer bireylerden ayırt edici,
tutarlı, yapılaşmış ilişki biçimidir (Cüceoğlu, 1993, s.404).

Branş Öğretmeni: Orta öğrenim öncesi kurumlarda sadece branşı ile ilgili
dersleri ve yönetimle ilgili işlerde görevlendirilmiş öğretmen ya da yönetici sıfatı
kazanmış Milli Eğitim Bakanlığı Elemanı. Örneğin, Matematik, Fizik, Kimya, Bi-
yoloji öğretmeni gibi.

İş (Meslek): Belli bir eğitimle kazanılan, kuralları toplumca belirlenmiş ve
kazanç elde etmek için yürütölen sistemli faaliyetler bütünüdür.

Gereksinim (İhtiyaç): Organizman Fizyolojik-Psikolojik ve Sosyal yönler-
den ihtiyaç duyduğu giderilmemiş eksikliğidir.

Güdü (Motive): Bireyi, bir amaca ulaşmak için davranmaya iten, eyleme
geçiren, etkinleştiren, yönelten bir iç güctür (Başaran, 1991, s.145).

İlgi ve Yetenek: İlgi, bir nesne ya da bir faaliyete karşı kısıtlayıcı koşullara
karşın oldukça sürekli bir bağlanma durumudur. Örneğin müziğe, sanata ya da spo-
run herhangi bir dalına ilgi duymak.

Yetenek, eğitim yolu ile bilgi ve beceri kazanma gücünün karakteristik belir-
tisi sayılan özellikler bütünüdür.

Benlik Tasarımı: Bireyin kendini nasıl gördüğu yani kendi hakkındaki duy-
gu, düşünce ve değerlendirmeleridir.

Geçerlik ve Güvenirlik: Geçerlik, bir testin geçerliği, ölçmeyi hedef aldığı
özelliği ne ölçüde ölçtüğünü ifade eder.

Güvenirlik, bir testin ölçmeyi hedef aldığı özelliği ne ölçüde doğru ölçtüğünü
gösterir (Kuzgun, 1995, s. 33- 40).

Empati: Bir kimsenin, karşısındaki kişinin belli bir durumda ne düşündüğü-
nü ve ne hissettiğini anlama gücü olarak ifade edilir. Sosyal duyarlılık, sosyal algı
(Ünal, 1972, s.5).

Tutum: Bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir.

Kalıtım: İnsanın ana-babasından döllemeyle birlikte aldığı gizil güçtür.

Gelişim: İnsanın tüm yönleriyle belli bir oluşum içinde olduğunu anlatan bir kavramdır.

Büyüme: İnsanın biyolojik yönden değişimidir. Örneğin, boyun uzaması.

Olgunlaşma: İnsanın bir gelişim görevini yapabilecek düzeye gelmesidir (Kağıtçıbaşı, 1996, s.80-84).

Önyargı: İnsanın başka insana ya da topluma karşı koşullanmış duygusal tutumudur.

Bencillik (Egoism): Bir insanı, toplumun, örgütün ya da başkalarının yararını düşünmeden, kimi kez onlara zarar da vererek, davranışlarını yalnız kendi gereksinmelerini giderecek, kendine yarar, çıkar sağlayacak biçimde yönlendirmesidir.

Uzmanlaşma: Bir iş görenin görevini oluşturan eylemleri ve işlemleri, elverişli en kısa sürede, nitelikçe en yüksek derecede yapmasıdır.

İşten doyum: Bir iş görenin işini yada iş yaşamını değerlendirmesi sonucunda duyduğu haz ya da ulaştığı olumlu duygusal durumdur.

Gizilgüç: Bireyin doğuştan getirdiği, fakat çevre koşulları ya da engelleri nedeniyle ortaya çıkamayan zihinsel güçleridir.

Bireysel farklılık (ferdî farklar): Bireyler arasında yetenek, ilgi, erek ve gereksinimler yönünden görülen farklılıklardır.

Gelişimsel Rehberlik: Okuldaki eğitim sürecinin öğrenciler için bireyselleştirilmesini ve insancıl kılınmasını sağlayan örgütlenmiş çabalar, işlemlerdir.

İçgörü (insight): Belirli bir nesne ya da durumun önem, anlam ve biçiminin ya da kullanımının anlaşılır duruma gelmesidir.

Özel Eğitim: Genel eğitim önlemleri ve olağan öğretim programları ile eğitilemeyen kimseler için düzenlenen eğitim.

Uzman: Bir bilim dalında, belli bir teknik alanda yoğun bir öğrenim göreyek ya da türlü uygulamalara katılarak yüksek derecede yeterlik kazanmış olan kimse (mütehassıs).

Okul Öncesi Eğitim: Çocuğun doğumundan zorunlu okul yaşına kadar yapılan eğitimidir.

İlköğretim: 6- 14 yaşlarındaki çocukların eğitimini kapsayan, kız-erkek bütün vatandaşlara zorunlu ve devlet okullarında parasız olan bir eğitimidir.

Ortaöğretim: İlköğretime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar.

Yükseköğretim: Ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılık eğitimi kapsayan her kademedeki eğitim-öğretimin tümüdür.

Özel Eğitimde Rehberlik: Rehberlik eğitiminde yönetim ve öğretimle birlikte dengeyi sağlayan bir hizmet olarak görülmektedir (Yahya Özsoy ve Diğerleri, 1989, s. 225- 230).

KISALTMALAR

a.g.e : Adı geçen eser

Ön.ver: Önceden verildi

s : sayfa

Üni : Üniversite

Fak. : Fakülte

Bil. : Bilim

% : Yüzde

P. : Önem Seviyesi

Df : Serbestlik Derecesi

F. : Varyans

PDR. : Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

S.S. : Standart Sapma

BÖLÜM II

BU ALANDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Türkiye’de psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentiler konusunu doğrudan ve dolaylı olarak inceleyen araştırmalar aşağıda özetlenmiştir:

Liselerde psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentiler konusundaki bu araştırmanın ilgi alanına yakın olan araştırmalardan **KEPÇEOĞLU (1975)**’nin yapmış olduğu araştırmasında, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı orta dereceli okullarda görevli müdür, rehberlik uzmanı, rehber öğretmen ve öğretmenlerin rehberlik anlayışlarının belirlenip, karşılaştırılarak aralarındaki farkları aşağıdaki şekilde ortaya konmuştur:

1. Müdür, rehberlik uzmanı, rehber öğretmen ve öğretmenlerin rehberlik anlayışlarının uygulamalarda başarı sağlamak için, yeterli olmadığı görülmüştür.

2. Rehberlik uygulamaları yapılan okullar ile uygulama yapılmayan okullarda görevli müdürlerin rehberlik anlayışlarında farklar bulunmamış; bu okullarda görevli öğretmenlerin rehberlik anlayışlarının, başarılı uygulama yapılan okullardaki öğretmenler lehine, birbirinden farklı olduğu anlaşılmıştır.

3. Rehberlik uygulamaları yapılan okullarda aynı okul grubu içinde görevli müdür, rehberlik uzmanı, rehber öğretmen ve öğretmenlerin rehberlik anlayışları, uzmanlar ve rehber öğretmenler arasında genel olarak bulunan rehberlik anlayışı farklarının 0.05 düzeyinde manidar olmadığı görülmüştür.

4. Cinsiyete göre öğretmenler arasındaki rehberlik anlayışı farkları, kadın öğretmenlerin lehine, manidar bulunmuştur.

5. Öğretmenlik mesleğinden geçirilen yıllara göre öğretmenler arasında manidar rehberlik anlayışı farkları bulunmuş; meslekte çok az ve daha çok hizmet etmiş olan öğretmenlerin, daha yetersiz bir rehberlik anlayışına sahip oldukları anlaşılmıştır.

6. Okul türlerine göre öğretmenler arasındaki rehberlik anlayışı farkları manidar bulunmuştur. Liselerde görevli öğretmenlerin, rehberlik anlayışında daha yüksek ortalama tutturdıkları görülmüştür. Buna karşılık, okul türleri bakımından müdürlerin rehberlik anlayışında manidar farklar bulunmamıştır.

7. Üniversite ve Yüksek Öğretmen okullarını bitiren öğretmenlerin rehberlik anlayışı, diğer okulları bitirenlerinkinden daha yüksek bulunmuştur.

8. Esas branşları bakımından, öğretmenlerin farklı rehberlik anlayışlarına sahip oldukları anlaşılmıştır. Öğretmenlik meslek dersleri ve felsefe grubu branşındaki öğretmenlerin ortalamalar bakımından, daha yeterli bir rehberlik anlayışına sahip buldukları görülmüştür.

9. Rehberlikle ilgili hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitim görüp görmemelerine göre, öğretmenlerin rehberlik anlayışlarında görülen farklar manidar bir düzeyde bulunmuştur.

10. Okul gruplarına göre yapılan karşılaştırma sonuçlarından, başarılı uygulama yapılan okullarda görevli personelin rehberlik anlayışlarını, başarısız ve hiç rehberlik uygulaması yapılmayan okullardaki personele oranla, daha yeterli olduğu görülmüştür.

Okul Danışmanlarının Meslekî Problemleri konusunda araştırma yapan Kepçeoğlu (1976), örneklem grubuna 49 danışman seçmiştir. Okul danışmanlarının görevleriyle direk ilgisi olmamakla birlikte, danışmanların görevlerini ideal düzeyde yerine getirmelerini engelleyen nedenler arasından mesleki problemlerin önemli bir yer tutması bu araştırmadan da söz etmemizi zorunlu kılmıştır. Araştırmada, okul danışmanlarını en çok üzen problemlere ilişkin şu sonuçlar elde edilmiştir: (1) Okulda bir danışman odası bulunmaması (%79,59), (2) Okul programında rehberlik amacıyla kullanılabilir bir zamanın bulunmayışı (%75,51), (3) Kendi görevlerinin belirgin olmayışı (%78,47), (4) Okulda yeteri kadar test ve benzeri araç bulunmayışı (%63,27), (5) Daktilo ve sekreter yardımı sağlanamayışı (%51,02), (6) Hem okul müdürleri hem de öğretmenlerle işbirliği yapılamayışı (aynı önemde %48,98), (7) Rehberlik çalışmalarına karşı ilgisizlik (%44,90) olarak bulunmuştur.

KUZGUN (1981), Psikolojik danışma, bilgi verme, bireyi tanıma ve yerleştirme hizmetlerine ilişkin 40, rehberlik anlayışı ile bağdaşmayan 20 görev maddesinden oluşan envanteri 344 lise öğrencisine uygulamıştır. Uygulamada öğrencilerden her bir görev maddesinin danışman ve öğretmenlerden hakisine ait olduğunu belirtmeleri istenmiştir. Bir görev her ikisinin de görevi olarak algılanıyorsa ikisini

de, hiç birine ait olmadığı düşünülüyorsa hiçbiri şikkını işaretlemeleri istenmiştir. Sonuçlar analiz edildiğinde öğrencilerin çoğunluğunun, gerek rehberlik ve psikolojik danışmaya ilişkin görevlerin, gerekse rehberlik anlayışı ile bağdaşmayan görevlerin hemen hepsini birinci derecede sınıf öğretmenlerinden beklediklerini, ya da sınıf öğretmenlerinin görevi saydıklarını göstermektedir. Öğrenciler, okulları ve meslekleri tanıtmaya gibi bilgi verme hizmetlerini hayatta bir amaç belirleme ve yaşantıları bu amaç çerçevesinde bütünleştirmeye yardımcı olmak ve başarısızlığın nedenlerini anlamaya yardımcı olmak gibi psikolojik danışma görevlerini daha çok öğretmenlerin görevleri olarak algılamaktadırlar. Öğretmenlerden daha çok danışmanlara özgü sayılan tek görev, okula kaydolurken yapılacak işlemler konusunda yardımcı olmak, yol göstermek olmuştur. Öğrencilerin yaklaşık %15'i nasihat etmek, disiplin cezası vermek gibi danışmanlık rolleri ile bağdaşmayan görevleri, danışmanın asli görevi olarak algılamaktadırlar. Sayılan olumlu ve olumsuz danışmanlık görevlerini öğrencilerin %25'i "Hiçbiri" şikkında toplanmıştır. Demek ki her madde öğrencilerin yaklaşık 1/4'ü tarafından ne öğretmenin ne de danışmanın görevi olarak görülmektedir. Yeni gelen öğrencilere okulu tanıtmak ve cinsel gelişim hakkında bilgi vermek maddelerinde bu oran 1/2'ye çıkmaktadır.

Orta Derceli Okullarda Sınıf Öğretmenlerinin Görev Algıları konusunda araştırma yapan GÜLTEKİN (1984), Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı danışmanlı Ankara liseleriyle sınırlandırılmış, örnekleme 8 liseden toplam 171 sınıf öğretmeni dahil etmiştir. Araştırmada, danışmanı bulunan orta dereceli okullardaki sınıf öğretmenlerinin görev algıları saptanarak rehberlik alanında uzman üniversite öğretim üyelerinin bu konudaki görüşlerine göre değerlendirme yoluna gidilmiş; görev algılarında cinsiyet, meslek tecrübesi, bitirilen okul, branş, rehberlikle ilgili hizmet öncesi ilişkiler araştırılmıştır. Bu araştırmada danışmanı bulunan orta dereceli okullardaki sınıf öğretmenlerinin "Sınıf Öğretmenliği ve Rehberlik Görev Algıları"nın, yetkili uzmanlarca kabul edilen ölçütler bakımından yeterli olmadığı görülmüştür.

Orta öğretim düzeyindeki bir grup öğrencinin ve bu öğrencilerin velilerinin öğretmenlerden ne tür hizmetler beklediklerini ve bu beklediklerinden ne kadarını gördüklerini ortaya çıkarmayı amaçlayan CANPOLAT (1987), yapmış olduğu araştırmasında şu bulguları elde etmiştir: (1) Öğrencilerin, öğretmenlerin kendileri ile

ilişki kurması beklentisi, velilerin bu alana ilişkin beklentisinden yüksektir. (2) Velilerin, öğretmenleri “Branş Bilgisi”ne ilişkin beklentileri öğrencilerin bu alana ilişkin beklentilerinden daha yüksektir. (3) Öğrencilerin ve velilerin öğretmenlerden gördükleri hizmetler bekledikleri hizmetlere oranla daha düşüktür. (4) Kız ve erkek öğrencilerin öğretmenlerden bekledikleri hizmetler içinde “Öğrencilerle İlişkisi” alanına ilişkin bekledikleri, “Branş Bilgisi” alanına ilişkin beklediklerinden yüksektir. (5) Kız ve erkek öğrencilerin “Branş Bilgisi” alanına ilişkin beklediklerinin gerçekleşmesi, öğretmenlerin “Öğrencilerle İlişkisi” alanına ilişkin beklediklerinin gerçekleşmesinden yüksektir. (6) Öğrenci velilerinin öğretmenlerden her iki alana ilişkin hizmet beklentisi, gördüklerini belirttikleri hizmetlerden daha yüksektir. (7) Velilerin öğretmenlerden bekledikleri hizmetler içinde “Branş Bilgisi”, “Velilerle İlişkisi” hizmetlerinden önde geliyor. (8) Öğrenci velilerinin öğrenim düzeyleri yükseldikçe öğretmenlerden beklentileri içerisinde “Branş Bilgisi” alanına ilişkin beklentileri de yükselmektedir. (9) İlişkiler bölümünde velilerin beklediklerinin gerçekleşmesi, öğrencilerin bu alana ilişkin beklediklerinin karşılık görmesinden yüksektir. (10) “Velilerle İlişkisi” alanında velilerin öğretmenlerden olan beklediklerinin gerçekleşmesi “Branş Bilgisi” alanına ilişkin beklediklerinin gerçekleşmesinden daha yüksektir. (11) Velilerin öğretmenlerden “Branş Bilgisi”ne ilişkin bekledikleri, öğrencilerin bu alana ilişkin beklediklerinden daha yüksektir. (12) Her iki alana ilişkin olarak velilerin öğretmenlerden olan bekledikleri, öğrencilerin beklediklerinden daha yüksekçe karşılık görmektedir.

Orta dereceli okullarımızda görevli yönetici, öğretmen ve danışmanların ideal ve gerçek danışmanlık görevleri konusunda araştırma yapan PİŞKİN (1989), belirtilen grupların, danışmanlık görevlerine ilişkin ideal algıları genel olarak yetersiz bulunmuştur. Gruplar, almış oldukları puanlar yönünden incelendiğinde, en yüksek ortalama puan alan grubun danışmanlar, en düşük grubun ise öğretmenler olduğu görülmüştür. Danışmanların gerçekte yaptıkları görevlere ilişkin, grupların algıları incelendiğinde şu sonuçlar alınmıştır: Yönetici ve öğretmen grupların, danışmanların görevlerine ilişkin “gerçek algıları” tüm kategorilerde belirlenen kriter puanının altında, danışman grubun gerçek algıları ise sadece “okul rehberlik programını hazırlama geliştirme”, psikolojik danışma” ve “olumsuz görevler” kategorilerinde

belirlenen kriterin üzerinde bulunmuştur. Grupların, danışmanların görevlerine ilişkin ideal algıları ile gerçek algıları arasında da genel olarak farklar bulunmuştur.

Danışmanların görevlerini ideal düzeyde yerine getirmesini engelleyen nedenlerin ne olduğu konusunda, grupların görüşleri incelendiğinde şu sonuçlar bulunmuştur: (1) Danışmanların meslekî hazırlıkları ve yetişmelerinde eksikler vardır. (2) Danışmanlar kendi görev ve sorumluluklarını açık bir şekilde bilmemekte, bu nedenle başka görevler üstlendikleri için gerçek görevlerinden uzaklaşmaktadırlar. (3) Danışmanlar meslekî alanlarından genellikle hoşnut değildir. (4) Yönetici ve öğretmenler rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarını yeterince desteklemekte ve danışmanlarla işbirliğinden kaçınmaktadırlar. (5) Velilerin ve kamuoyunun bu tür hizmetlere ilişkin duyarlılığı yeterli değildir. (6) Rehberlik hizmetlerinde kullanılan psikolojik ölçme araçları yetersizdir. (7) Öğrenci başına düşen danışman sayısı nicelik olarak yetersizdir. Bulgular, danışmanların ideal görevlerinin ne olması gerektiği konusunda, grupların algılarının yetersiz olduğunu, ayrıca, danışmanlar tarafından gerçekleştirilen görevlerin de ideallerden uzak olduğunu göstermektedir.

ALP (1995) yılında, “Velilerin Orta Dereceli Okullardaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinden Beklentileri” konulu bir yüksek lisans araştırması yapmıştır.

Bu araştırmada lisede öğrenim gören öğrencilerin Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeylerini etkileyebileceği düşünülen bazı değişkenler açısından velilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeyleri incelenmiştir.

Araştırmada velilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeyleri araştırmacı tarafından hazırlanan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinden Beklentiler Anketi ile ölçülmüş, bağımsız değişkenlerle ilgili bilgiler ise yine araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ile elde edilmiştir.

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinden Beklentiler Anketi’nde velilerin beklenti düzeyini belirlemeye yönelik 38 madde vardır. Kişisel Bilgi Formu’nda araştırmacının bağımsız değişkenlerine ilişkin altı soru yer almıştır.

Araştırmanın örneklemini, 1993- 1994 öğretim yılında Samsun il merkezinde rehberlik servisi ile servise bağlı uzmanların bulunduğu genel, özel ve meslek lisele-

rinde okuyan öğrencilerin velilerinden tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 381 veliden oluşmaktadır.

Araştırmada denencelerle ilgili olarak elde edilen bulgular özetle aşağıda verilmiştir:

1. Velilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin çok yoğun ve yaygın beklentileri olduğu ortaya çıkmıştır.

2. Cinsiyete göre, velilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeyleri arasında önemli bir fark bulunamamıştır.

3. Öğrenim düzeyine göre, velilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeyleri arasında önemli bir bulunamamıştır.

4. Mesleklerine göre, velilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeyleri arasında, memur olan veliler lehine önemli bir farkın olduğu anlaşılmıştır.

5. Ekonomik düzeye göre, velilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeyleri arasında önemli bir fark bulunamamıştır.

6. Çocuklarına karşı tutumlarında “demokratik” davranan velilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeyleri, “otoriter” ve “ilgisiz”, davrananlara göre daha yüksek bulunmuş ancak, “demokratik” ve “koruyucu” davranan velilerin beklentileri arasında fark bulunamamıştır.

7. Çocukları genel liseye giden velilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeyleri, çocukları “özel” liseye giden velilerin beklenti düzeyleri arasında fark bulunamamıştır.

TUZCUOĞLU (1995) yılında, “İlkokullarda Rehberlik Servislerinden Beklentiler ve Rehberlik Servisinin Öğrenciler üzerindeki Etkisi” konusunda bir yüksek lisans araştırması yapmıştır.

Bu araştırma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yapılan çalışmaların amacı; ilkokullarda rehberlik servislerine ihtiyaç olup olmadığını ve ilkokul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve velilerin beklediği rehberlik hizmetlerini tespit etmektir.

Araştırmanın evreni İstanbul İl'i olarak belirlenmiştir. Araştırmanın 1. Bölümünü oluşturmak amacıyla tesadüfi örneklem yöntemiyle belirlenen okullardan seçilmiş 60 yönetici, 284 öğretmen ve 510 veli toplam 854 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmanın 2. Bölümündeki örneklem; 72 öğrenci velisi ve 213 öğrenci olmak üzere toplam 285 kişiden oluşmaktadır.

Yöneticilere, öğretmenlere ve velilere araştırmacı tarafından geliştirilen “İlkokul Rehberlik Hizmetlerinden Beklentiler Envanteri” ve “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmış ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

Araştırma verileri değerlendirildiğinde, örneklem oluşturan kişilerin rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin yüksek olduğu görülmüştür. Yönetici, öğretmen ve velilerin tümü ilkokullarda rehberlik servislerine ihtiyaç bulunduğunu belirtmiş, beklendikleri hizmetleri de önem sırasına koymuşlardır.

Yönetici ve öğretmenler öncelikle; öğrencilerin duygusal ve kişisel gelişimlerine yönelik çalışmaları tercih etmişlerdir. Bu çalışmaları başarısızlık nedenlerinin tespiti ve verimli ders çalışma yöntemleri ile ilgili çalışmalar izlemektedir.

Veliler ise; öncelikle başarısızlık nedenlerinin tespitine yönelik çalışmaları ve verimli ders çalışma yöntemleri ile ilgili çalışmaların verilmesini tercih etmişlerdir.

Araştırmanın 2. Bölümünde, pilot bir ilkokul seçilmiş ve bu ilkokulda rehberlik servisi kurulmuştur. Rehberlik Servisinin yaptığı çalışmaların öğrenciler ve veliler üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Rehberlik servisi tarafından öğrencilere sosyogram, problem tarama envanteri ve atılganlık envanteri uygulanmıştır. Öğrenci velilerine de aile hayatı ve çocuk yetiştirme tutumu ölçeği-PARI uygulanmıştır. Bu çalışmaların dışında öğrenci ve velilerle bireysel psikolojik danışma, bireysel görüşmeler, grupla psikolojik danışma ve atılganlık eğitimi verilmiştir. Öğrenci ve velilere belirli dönemlerde konferanslar verilmiştir.

Rehberlik servisinin yaptığı çalışmalara katılan öğrenci ve veliler deney grubunu oluşturmuştur. Çalışmalara katılmayan öğrenci ve veliler de kontrol grubunu oluşturmuştur. Tüm envanter ve ölçekler dönem başında ve sonunda aynı kişilere yeniden uygulanmış, deney grubu ve kontrol grubunun ön test-son test sonuçları test edilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre; deney grubunun problem tarama envanteri, atılganlık envanteri ve aile hayatı ve çocuk yetiştirme ölçeği ön test-son test sonuçları, kontrol grubuna göre anlamlı bulunmuş, bulgular yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar rehberlik servisinin yaptığı çalışmaların olumlu olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

BALCI (1990) yılında, “Meslek Liselerinden Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetlerinden beklentiler” adlı bir yüksek lisans araştırması yapmıştır.

Bu araştırmada, kız meslek ve endüstri meslek liselerinde görevli öğretmen, rehber öğretmen ve yöneticiler ile öğrenim gören öğrencilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentileri belirlenmiştir. Beklentileri, öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf seviyelerine göre, öğretmen, rehber-öğretmen ve yöneticilerin ise, cinsiyet, yaş, meslekî tecrübe, esas branş, bitirilen okul, hizmet-içi ve hizmet öncesi eğitimlerinde rehberlik dersi görüp görmedikleri yönünden, ayrıca öğretmenlerin, rehber öğretmenlerin ve yöneticiler ile öğrencilerin beklentileri arasında farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Ankara’da psikolojik danışma ve rehberlik servisi bulunan kız meslek ve endüstri meslek liselerinden 8 liseden, 240 öğrenci, 90 öğretmen 11 rehber öğretmen ve 35 yönetici örneklem olarak alınmıştır.

Bu araştırmada elde edilen bulgular maddeler halinde aşağıda özetlenmiştir:

1- Kız meslek ve endüstri meslek liselerine devam eden öğrencilerin cinsiyetlerine göre beklentileri arasında manidar bir fark olup olmadığı incelendiğinde manidar bir fark bulunamamıştır.

2- Öğrencilerin yaşlarına göre beklentileri arasındaki ilişki incelendiğinde, 19 ve yukarı yaş seviyesinde olan öğrencilerin beklentilerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

3- Yine öğrencilerin sınıf seviyelerine göre beklentileri incelendiğinde lise 2. Sınıf öğrencilerinin beklentilerinin Lise 1 ve Lise 3 öğrencilerine göre fazla olduğu görülmüştür.

4- Bu okullarda görevli öğretmenlerin cinsiyetlerine göre beklentileri incelendiğinde eşit beklentilerinin olduğu görülmüştür.

5- Öğretmenlerin yaşlarına göre beklentileri incelendiğinde, “ 45 ve yukarı” yaş grubunda bulunan öğretmenlerin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

6- Öğretmenlerin meslekteki yıllarına göre, beklentileri incelendiğinde “21 ve yukarı” yıllarda mesleki tecrübesi bulunan öğretmenlerin beklentilerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

7- Öğretmenlerin bitirdikleri okullara göre, beklentileri öncelendiğinde “Eğitim Enstitüsü” mezunu olan öğretmenlerin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

8- Öğretmenlerin branşlarına göre beklentileri incelendiğinde “Kültür Dersi” öğretmenlerinin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

9- Öğretmenlerin hizmet-öncesi eğitimlerinde rehberlik dersi okuyup okumadıklarına göre beklentileri incelendiğinde rehberlik dersi okuyan öğretmenlerin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

10- Öğretmenlerin hizmet-içi eğitimlerinde rehberlik kursu görüp-görmediklerine göre beklentileri incelendiğinde rehberlik kursu gören öğretmenlerin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

11- Bu okullarda görev yapan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, beklentileri incelendiğinde bayan rehber öğretmenlerin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

12- Rehber öğretmenlerin yaşlarına göre, beklentileri incelendiğinde “45 ve yukarı” yaş grubunda bulunan rehber öğretmenlerin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

13- Rehber öğretmenlerin, meslekteki yıllarına göre beklentileri incelendiğinde “6- 10” yıl arasında meslekî tecrübesi olan rehber öğretmenlerin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

14- Rehber öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre “Fakülte Mezunu” ve “Diğer Okul Mezunu” olan rehber öğretmenlerin beklentileri arasında manidar bir fark bulunamamıştır.

15- Rehber Öğretmenlerin branşlarına göre beklentileri incelendiğinde “Felsefe Grubu ile psikolojik danışma ve rehberlik” olan öğretmenlerin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

16- Rehber öğretmenlerin hizmet-öncesi ve hizmet-içi eğitimlerinde rehberlik dersi görüp görmediklerine göre, beklentilerinde manidar bir farklılık bulunamamıştır.

17- Bu okullarda görev yapan yöneticilerin cinsiyetlerine göre, beklentileri incelendiğinde, beklentilerinde manidar bir fark bulunamamıştır.

18- Yöneticilerin yaşlarına göre, beklentileri incelendiğinde manidar farklılık bulunamamıştır.

19- Yöneticilerin meslekteki yıllarına göre, beklentileri incelendiğinde “21-30” yılları arasında meslekî tecrübesi olan yöneticilerin beklentilerinin fazla olduğu görülmüştür.

ADA (1990), “Trabzon İli Ortaöğretim Okullarında Yürütülmekte Olan Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi” adlı Yüksek Lisans tezini yapmıştır.

Araştırma, Trabzon ili Akçaabat ilçesindeki orta dereceli okullarda rehberlik hizmetlerinin hali hazır durumunu tespit etmeyi amaçlamıştır.

Bu kapsamda, Trabzon ilinde 9, Akçaabat ilçesinde 7 adet orta dereceli okulda, toplam 650 öğretmen araştırma grubu teşkil etmiştir.

Öğretmen, yönetici ve rehber öğretmenlere verilmek üzere, okullarda rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi envanteri geliştirilmiş ve her birine ayrı ayrı verilerek doldurulması sağlanmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

Araştırma grubundaki öğretmenlerin sadece %5’i rehberlikle ilgili bir hizmet-içi eğitim kursuna katılmış ve bu kesim ilgili uygulamalardan yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma grubuna giren okullarda rehberlik servislerinin varlığı hakkında, %86’sı bulunduğunu, %14’lük kısmı da bu servisin bulunmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenler, okulda rehberlik hizmetlerini, rehberlik ve psikolojik danışma uzmanı tarafından yürütülmesi kanaatında birleşmişlerdir. Okullarda rehberlik hizmetlerinin %30 oranında sınıfların rehber öğretmenleri, %36 oranında rehber öğretmen ve %15 oranında diğer öğretmenlerin yürüttüğü görülmüştür.

DENİZ (1993) yılında Malatya İnönü Üniversitesinde, “Liselerdeki Yönetici, Sınıf Öğretmeni ve Ders Öğretmeninin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

Hizmetlerine İlişkin Beklentilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” konusunda bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır.

Bu araştırmada Malatya ilindeki ilköğretim okullarında görevli yöneticiler ile öğretmenlerin PDR hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri ortaya konmuş ve bu değerlendirmelerin bazı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Araştırmanın evrenini, Malatya il merkezinde bulunan ilköğretim okullarında görevli yönetici ve öğretmenler oluşturmuştur.

Araştırmanın örneklemini Malatya il merkezinde rehber öğretmeni olan 6 ilköğretim okulunda görevli 27 yönetici ve 150 öğretmen oluşturmuştur.

Grupların ilköğretim okullarındaki PDR hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “PDR Hizmetlerini Değerlendirme Anketi” kullanılmıştır. İlköğretim okullarında görevli yöneticiler ve öğretmenler için araştırmanın nedenini içeren “Kişisel Bilgi Formu” geliştirilmiştir. İlköğretim okullarında görevli yöneticiler ile öğretmenlerin değerlendirmeleri karşılaştırıldığında 27 yöneticinin de 20 anket sorusuna aynı cevabı verdiği görülmüştür ve karşılaştırma yapma ve istatistiksel analiz imkânı elde edilmemiştir. Öğretmenlerin değerlendirmeleri karşılaştırıldığında ortalamalar arasında anlamlı düzeyde fark olup olmadığını bulmak için bağımsız gruplarda uygulanan t-testi kullanılmıştır.

Bu araştırmadan;

1- İlköğretim okullarında görevli yöneticiler ile öğretmenlerin P.D.R. hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerinin yüksek düzeyde ve birbirine paralel olduğu ortaya çıkmıştır.

2- İlköğretim okullarında görevli yöneticiler ile öğretmenlerin P.D.R. hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerinden P.D.R. hizmetlerinin önemini ve gereğini kavranmış olduğu ortaya çıkmıştır.

3- Cinsiyetlerine göre ilköğretim okullarında görevli yöneticilerin P.D.R. hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri arasında bir fark bulunamamıştır.

4- Dallarına göre ilköğretim okullarında görevli yöneticilerin P.D.R. hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri arasında bir fark bulunamamıştır.

5- Meslekteki hizmet yılına göre ilköğretim okullarında görevli yöneticilerin P.D.R. hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri arasında bir fark bulunamamıştır.

6- İlköğretim okullarında görevli bayan öğretmenlerin P.D.R hizmetlerine ilişkin değerlendirme düzeyi, ilköğretim okullarında görevli erkek öğretmenlerin P.D.R. hizmetlerine ilişkin değerlendirme düzeyinden daha yüksek bulunmuştur.

ÖZDEMİR (1991) yılında, “Bazı Değişkenlerin Liselerdeki Öğrenci, Öğretmen, Danışman ve Yöneticilerin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri Beklentilerine Etkisi” konusunda bir araştırma yapmıştır.

Bu araştırmada, P.D.R. hizmeti veren resmî ve genel liselerdeki öğrenci, öğretmen, danışman ve yöneticilerin P.D.R. hizmetlerinden beklentileri ve bu beklentilerin bazı özlük niteliklerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Araştırmanın örneklemini, 1987- 1988 öğretim yılında Ankara merkez ilçelerinde P.D.R. hizmeti veren resmî ve genel liselerde 325 öğrenci, 97 öğretmen, 76 danışman ve 33 lise müdürü oluşturmuştur.

Grupların liselerdeki P.D.R. hizmetlerinden beklentilerini belirlemek için bu araştırma çerçevesinde araştırmacı tarafından gerçekleştirilen “Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinden Beklentiler Envanteri” kullanılmıştır. Grupların bazı özelliklerini saptamak amacıyla “Bilgi Formu” düzenlenmiştir. Grupların ortalamaları arasındaki farkların önemli olup olmadığı t testi ile kontrol edilmiştir. Araştırmada hata payı 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Bazı değişkenlerin liselerdeki öğrenci, öğretmen, danışman ve yöneticileri, P.D.R. hizmetlerinden beklentilerinin etkisine ilişkin bulgular, maddeler halinde aşağıda özetlenmiştir:

1. Kız öğrencileri, erkeklerden; yaşı küçük öğrencilerin, büyük olanlardan; sınıf düzeyi yüksek olan öğrencilerin sınıf düzeyi düşük olanlardan, kentte yaşayan öğrencilerin, köyde yaşayanlardan P.D.R. hizmetlerinden beklentilerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

2. Öğrenimleri sırasında eğitim formasyonu alan öğretmenlerin, almayanlardan; hizmet-öncesi ve hizmet-içi eğitimlerinde rehberlik dersi alan öğretmenlerin,

almayanlardan; meslek dersleri ve felsefe öğretmenlerinin diğer branş öğretmenlerinden; P.D.R. hizmetlerinden beklentilerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

3. Öğrenimleri sırasında rehberlik dersi okumayan danışmanların, okuyanlardan P.D.R. hizmetlerinden beklentilerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

4. Yaşı küçük olan yöneticilerin, yaşı büyük olanlardan; hizmet-içi eğitimlerinde rehberlik kursuna katılan yöneticilerin, katılmayanlardan P.D.R. hizmetlerinden beklentilerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

DUMAN (1985) yılında, "Lise Öğrencilerinin Rehberlik Uzmanlarından Görev Beklentileri ve Görev Beklentilerine Etki Eden Faktörler" konusunda bir çalışma yapmıştır.

Lise öğrencilerinin kendilerine yardım konusunda Rehberlik uzmanlarından görev beklentilerinin ve bu beklentilerine etki eden faktörlerin incelendiği bu araştırma; Ankara'da Tuzluçayır ve Mimar Kemal Lisesi öğrencilerinden tesadüfi yolla seçilen 120 kız, 120 erkek toplam 240 öğrenci üzerinde betimsel yöntem kullanılarak yapılmıştır.

Araştırmada bilgi toplama aracı, "Öğrencilerin Rehberlik Uzmanlarından Görev Beklentileri Envanteri" adını taşıyan ve Rehberlik uzmanının görevi olan ve olmayan konuları kapsayan 40 maddelik bir araç geliştirilmiştir. "Öğrencilerin Rehberlik Uzmanlarından Görev Beklentileri Envanteri" 1984- 1985 öğretim yılı başında örneklem olarak seçilen liselerin 1. 2. ve 3. sınıflarına uygulanmıştır.

Elde edilen bulgular şunlardır:

1. Öğrencilerin, Rehberlik Uzmanlarından, görevi olmayan konularda yanlış görev beklentileri vardır.
2. Farklı liselerde okuyan öğrencilerin görev beklentileri de farklıdır.
3. Sınıflar arasında anlamlı bir farkı olmadığı görülmüştür.
4. Cinsiyete göre kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha uygun ve olgun düzeyde görev beklentileri olduğu ortaya çıkmıştır.

GÖRKEM (1985) yılında, “Öğrencilerin Rehberlik Uzmanlarından Gördükleri Hizmetlerle, Bekledikleri Hizmetler Arasındaki Fark” konusunda bilim uzmanlığı çalışması yapmıştır.

Bu araştırmanın amacı, bir grup lise öğrencisinin rehberlik uzmanlarından ne gibi hizmetler beklediğini, beklenen hizmetlerle, görülen hizmetler arasında fark olup olmadığını ortaya çıkarmaktadır.

Bilgilerin analizinde t-testi tekniği kullanılmıştır. Sonuçlar aşağıda verilmiştir:

1. Orta dereceli okullarda okuyan öğrencilerin rehberlik uzmanlarından bekledikleri hizmetlerle, gördükleri hizmetler arasında manidar farklar bulunmuştur. Öğrencilerin uzmanlardan gördükleri hizmetler yetersizdir.

2. Hem kız, hem de erkek öğrencilerin, ayrı ayrı beklentileri ve gördükleri hizmetler arasında; beklentiler lehine manidar farklar bulunmuştur.

3. Öğrencilerin rehberlik uzmanlarından bekledikleri hizmetlerin kız ve erkek öğrenciler bakımından karşılaştırılmasında ise; bireyi tanıma, psikolojik danışma ve rehberlik, aile rehberliği ve yönetsel görevler alanında manidar fark bulunmuş bilgi verme alanında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4. Öğrenciler rehberlik uzmanlarından gördükleri hizmetlerin kız ve erkek öğrenciler bakımından karşılaştırılmasında bireyi tanıma, bilgi verme alanlarında farkı anlamlı bulunmuştur. Görülen hizmetler bakımından, psikolojik danışma ve rehberlik, aile rehberliği ve yönetsel görevler alanlarında ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

TÜMKAYA (1990) yılında, “Akademik Danışmanlar ve Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Görev Algıları ile Verilen Danışmanlık Hizmetlerini Değerlendirmeleri” konusunda bir araştırma yapmıştır.

Bu çalışmada akademik danışman ve öğrencilerin görev algıları ile verilen danışmanlık hizmetlerinin değerlendirilmesi ele alınmıştır. Ayrıca danışmanlık hizmetlerini engelleyen unsurların ortaya çıkarılmasına da çalışılmıştır.

Araştırmada görev maddelerine ilişkin olarak Kuzgun tarafından geliştirilen envanter kullanılmıştır. Bu envanter ile danışman ve öğrencilerin akademik danışmanlık görev algıları ile verilen hizmetlerin düzeyi belirlenmiştir. Danışmanlık hizmetlerini engelleyen unsurların ortaya çıkarılması için sorulan sorular Adana

Ç.Ü.'si öğretim şartları göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Araştırmaya Tıp Fakültesi dışındaki diğer fakültelere devam eden 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 519 öğrenci ile bu fakültelerde görevli 105 akademik danışman katılmıştır. Araştırma sonuçları frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t- testi ve Pearson Momentler çarpımı Korelasyon Katsayısı ile değerlendirilerek sonuçlar tablolarla gösterilmiştir.

Elde edilen bulgulardan akademik danışmanlar ile öğrencilerin görev algılarının birbirine benzer olduğu buna karşın, verilen hizmetlerin algılama biçimlerine uygun olmadığı görülmüştür.

Genelde akademik danışmanların görev algılarının uygun hizmetleri vermedikleri dikkati çekmektedir. Öğrencilerin de danışmanlarından beklentilerine uygun hizmetleri görmediklerini ifade ettikleri anlaşılmıştır. Yeterli danışmanlık hizmetlerinin verilmesini engelleyen en önemli unsurlar olarak, öğrenci sayısının çokluğu, danışman-öğrenci etkileşiminin olmaması ve sürekli değişen yönetmelikler gösterilmiştir.

ÖK (1990) yılında, "13- 15 Yaş Grubu Ortaöğretim Öğrencilerinde Kaygı Düzeyi (Okul Rehberlik Servisine Başvuran ve Başvurmayanlarda Kaygı)" konusunda bir araştırma yapmıştır.

Denizli Cumhuriyet Lisesi'nin 13- 15 yaşlarındaki öğrencileri üzerinde yapılan bu çalışma ile öğrencilerin kaygı düzeyleri ölçülmüştür.

Elde edilen kaygı puanları ile yine aynı öğrencilere uygulanan anket sonuçları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmanın sonunda yaş, cinsiyet, aile tutum ve davranışları, ailenin ekonomik yapısı ile kaygı arasında önemli etkileşimler olduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak kaygı insan yaşamında gerekli bir duygudur. Ancak yetişmekte olan kuşaklarda kaygı düzeyinin yükselmesine özen gösterilmesi, sağlıklı ve başarılı yeni kuşaklar yetiştirilmesi bakımından yararlı bir uygulamadır.

BAŞ (1984) yılında, "Grupla Psikolojik Danışmanın Bireylerin Kaygı ve Uyum Düzeyleri Üzerindeki Etkisi" konusunda doktora tezini hazırlamıştır.

Bu çalışmada, grupla psikolojik danışmanın kaygı düzeyleri, cinsiyetleri ve sınıf düzeyleri farklı lise öğrencilerinin kişisel, sosyal ve genel uyumları ile durumluluk ve sürekli kaygıları üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma 1982- 1983 öğretim yılında Ankara Demetevler Lisesi'nin 1. 2. ve 3. sınıflarında okuyan ve gönüllü olarak bu çalışmaya katılmak isteyen, eşit sayıda erkek ve kız olmak üzere 96 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Deney başlangıcında öğrencilere, “Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri” uygulanmıştır. Deneklerin, “Sürekli Kaygı Ölçeğinden” aldıkları puanlara göre, cinsiyet ve sınıf düzeyleri de dikkate alınarak, kaygı düzeyi yüksek orta ve düşük olmak üzere 3 deney ve 3 kontrol grubu oluşturulmuştur. 48 kontrol ve 48 deney grubu olmak üzere toplam 96 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Araştırma deseni, öntest, sontest ölçmelerine yer veren deney ve kontrol grupları desenidir. Deney başlangıcında ve bitiminde deneklerin kaygı düzeyleri “Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri (DSKE)” kişisel, sosyal ve genel uyum düzeyleri ise Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE)” ile ölçülmüştür. Sonra deney gruplarına haftada 2 saatlik oturumlar şeklinde 10 hafta süreyle grupla psikolojik danışma uygulanmıştır. Bu sürede kontrol gruplarına hiçbir işlem yapılmamıştır. Psikolojik danışmaların bitiminde deney ve kontrol gruplarına tekrar DSKE ve HKE verilerek ölçme yapılmıştır. Gruplar arası ortalama puan farklarının karşılaştırılmasında 0.05 hata payı esas alınarak t-testi kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, psikolojik danışmanın etkisiyle deney gruplarındaki bireylerin kontrol gruplarındakilere oranla genel olarak durumluk ve sürekli kaygıları önemli derecede azalmış; kişisel, sosyal ve genel uyumları artmıştır.

Kaygı düzeyi düşük deney grubundaki bireylerin ise sürekli kaygıları azalmış ve kişisel uyumları artmıştır. Bu grubun durumluk kaygıları önemli ölçüde azalmış, sosyal ve genel uyumları artmamıştır.

Cinsiyet yönünden, Grupla Psikolojik Danışma'nın erkek ve kız öğrencilerin kaygı ve uyum düzeyleri üzerinde önemli derecede farklı etkileri olmamıştır.

Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentiler konusu ile ilgili araştırmalar incelendiğinde; ülkemizde yapılan araştırmaların sayıca ve içerik olarak çok yetersiz olduğu görülmektedir. Eğitim ve öğretimde psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin rolünün çok önemli olduğu, ancak bu hizmetlerden beklentilerin gerçekleştirilmesi uygun ve fonksiyonel olarak sürdürülemediği vurgulanmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, “Araştırmanın Modeli”, “Evren ve Örneklem”, “Verilerin Toplanması” ve “Verilerin Analizi ve Yorumu” hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, öğrencilerin ve eğitimcilerin P.D.R. hizmetlerinden beklentilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu nedenle, “betimsel yöntem” (survey) kullanılmıştır. Bu yöntemle mevcut durumlar ve şartlar aynen ortaya konmaya çalışılır.

Bu araştırma yürütüleceği ortam açısından ele alındığında ise “okul survey” niteliği taşımaktadır. Survey çalışmaları, genellikle tabii çevre içinde oluşmaktadır. Bu tür araştırmalarda değişkenlerin deneysel ve fizikî olarak ayarlanması, olayların meydana gelme ya da gelmemesinin kontrolü diye bir durum söz konusu değildir. Gerçekte üzerinde araştırma yapılan olaylar ve davranışlar, bu çalışmalar yapılmaya bile aynı şekilde devam edecektir (Kaptan, 1995, s. 59- 60).

Araştırmada veri toplama tekniği olarak, “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinden Beklentiler Anketi” kullanılmıştır. Araştırmaya katılanların kişisel bilgileri, görüşleri, düşünceleri ve tutumları anketle belirlenmiştir.

Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, 1998-1999 Eğitim-Öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Konya İl merkezinde Selçuklu, Karatay ve Meram ilçelerindeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören ve bu okullarda görev yapan öğretmen ve idareciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın evreni iki bölümden oluşmaktadır: I. bölümde Konya il merkezindeki ortaöğretim kurumları ve bu kurumlarda öğrenim gören öğrenciler, II. bölümde ise bu okullarda görev yapan öğretmen ve idareciler yer almaktadır. Araştırmanın Evrenine ilişkin sayısal bilgiler aşağıda Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: 1998-1999 Öğretim Yılında Anket Uygulaması Yapılan Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenciler ile Bu Okullarda Görev Yapan Öğretmen ve Yöneticilerin Okullara Göre Dağılımı

Eğitim Kurumu	Öğrenciler		Eğitimciler		
	Erkek	Kız	Öğretmen	Müdür	Müdür Yard.
Konya Lisesi	1801	871	128	1	5
Meram Anadolu Lisesi	479	347	52	1	2
Meram E. M. L.	804	—	138	1	5
Meram Ticaret M. Lisesi	1441	385	62	1	6
Merak Mız Meslek L.	—	408	76	1	4
Selçuklu Teknik L.	734	90	91	1	3
Karatay İ. H. L.	139	—	14	1	1
Konya Süper Lisesi	175	250	—	1	1
Toplam	5573	2351	514	8	27

Tablo 1’de de gözüktüğü gibi anketin uygulandığı okullardan Konya Lisesi’nde 1801 erkek, 871 kız (% 23.7), Meram Anadolu Lisesi’nde 479 erkek, 347 kız (%10.4), Meram Ticaret Lisesi’nde 1441 erkek, 385 kız (% 18.4), Meram Endüstri Meslek Lisesi’nde 804 erkek (%10.1), Meram Kız Meslek Lisesi’nde 408 kız (% 5.1), Selçuklu Teknik Lisesi’nde 734 erkek, 90 kız (% 10.3), Karatay İmam-Hatip Lisesi’nde 139 erkek (% 1.7) ve Konya Lisesi Süper Lise kısmında 175 erkek, 250 kız (% 5.3) öğrenci öğrenim görmektedir. Bu öğrencilerden 5573’ü erkek (% 70.3), 235’i ise kız (% 29.6) öğrencidir.

Bu okullarda görev yapan öğretmen ve idarecilerin yukarıda Tablo 1’de de gösterildiği gibi dağılımı şu şekildedir: Öğretmenlerden, Konya Lisesi’nde 128 (% 24.9), Meram Anadolu Lisesi’nde 52 (% 10.1), Meram Endüstri Meslek Lisesi’nde 138 (% 26.0), Meram Ticaret Lisesi’nde 62 (% 12.0), Meram Kız Meslek Lisesi’nde 76 (% 14.7), Selçuklu Teknik Lisesi’nde 91 (% 17.7) ve Karatay İmam Hatip Lisesi’nde 14 (% 2.7) olmak üzere toplam 514 öğretmen görev yapmaktadır. Bu okullarda toplam her okulda bir tane olmak üzere 8 tane müdür görev yaparken, Konya Lisesi’nde 5 müdür yardımcısı, Meram Anadolu Lisesi’nde 2, Meram Endüstri Meslek Lisesi’nde 5, Meram Ticaret Lisesi’nde 6, Meram Kız Meslek Lisesi’nde 4, Selçuklu Teknik Lisesi’nde 3 ve Karatay

İmam Hatip Lisesi'nde 1, Süper Lise'de 1 olmak üzere toplam 27 müdür yardımcısı görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin toplam sayısı 514 (% 93.6), müdürlerin sayısı 8 (% 1.4) ve müdür yardımcılarının sayısı 27 (% 4.9) olmak üzere toplam 539 eğitimci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. (Bu veriler Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü İstatistik Bürosu'ndan alınmıştır).

Araştırmanın Örneklemi

Çalışma evrenini oluşturan Konya İli Meram, Selçuklu ve Karatay ilçelerindeki 8 tane ortaöğretim kurumunda öğrenim gören öğrenciler ile bu okullarda görev yapan öğretmen ve idarecilere tesadüfi örneklem alma yoluyla anket uygulanmıştır.

Bununla ilgili veriler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Örneklemi Oluşturan Okullardaki Öğrenci, Öğretmen ve İdarecilerin Okullara Göre Dağılımı

Eğitim Kurumu	Öğrenciler	Öğrt.	Müdür	Müdür Yrd.
Konya Lisesi	72	46	1	4
Meram Anadolu Lisesi	21	14	1	2
Meram Endüstri Meslek Lisesi	10	9	1	3
Meram Ticaret Lisesi	8	11	1	4
Meram Kız Meslek Lisesi	3	8	1	3
Selçuklu Teknik Lisesi	4	5	1	3
Karatay İmam-Hatip Lisesi	4	9	1	1
Konya Süper Lisesi	7	-	-	-
TOPLAM	128	102	7	20

Tablo 2'de de görüldüğü gibi bu okullardan tesadüfi örneklem alma yöntemiyle 128 öğrenciye, 102 öğretmene, 7 müdüre, 20 müdür yardımcısına anket uygulanmıştır.

Bu okullardan Konya Lisesi'nde 72 (% 56.2), Meram Anadolu Lisesi'nde 4 (% 3.1), Meram Endüstri Meslek Lisesi'nde 10 (% 7.8), Meram Ticaret Lisesi'nde 8 (% 6.2), Meram Kız Meslek Lisesi'nde 3 (% 2.3), Selçuklu Teknik Lisesi'nde 4 (% 3.1),

Karatay İmam Hatip Lisesi'nde 21 (% 16.4) ve Konya Lisesi'nin Süper Lise kısmında 7 (% 5.4) öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma örneklemine dahil olan öğrencilerin 78'i (% 60.4) erkek, 51'i ise (% 39.5) kızdır.

Bu okullarda görev yapan öğretmenlerden Konya Lisesi'nde 46 (% 35.6), Meram Anadolu Lisesi'nde 9 (% 6.9), Meram Endüstri Meslek Lisesi'nde 9 (% 6.9), Meram Ticaret Lisesi'nde 11 (% 8.5), Meram Kız Meslek Lisesi'nde 8 (% 6.2), Selçuklu Teknik Lisesi'nde 5 (% 3.8) ve Karatay İmam-Hatip Lisesi'nde 14 (% 10.8) olmak üzere toplam 102 öğretmene anket uygulanmıştır.

Bu okullarda görev yapan 7 müdüre (% 5.4) ve 20 müdür yardımcısı (% 15.5) olmak üzere 27 idareciye anket uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanmasında anket yöntemi seçilmiş, bunun yanısıra rehberlik hizmetleri ile ilgili konularda literatür çalışması yapılmıştır.

Araştırma anketi 2 bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde ankete cevap verilere ait kişisel bilgiler toplanmıştır. Öğrencilere ilişkin kişisel bilgiler şunlardır: Okudukları okullar, sınıfları, alanları, yaşadıkları yer, cinsiyetleri, yaşları, baba meslekleri ve anne mesleklerine ilişkin soruları içermektedir. Öğretmen ve idarecilerin kişisel bilgileri ise kıdemleri, branşları, mezuniyetleri, görev süreleri ve medeni durumlarına ilişkin soruları içermektedir.

Araştırmanın 2. bölümde rehberlik servisinden beklentilerle ilgili 60 madde sıralanmıştır. Bu maddeler psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine ilişkin olup 9 tane hizmet alanını ölçmeye yönelik maddelerdir. Bu hizmet alanları, psikolojik danışmanlık hizmetleri, bilgi toplama ve yayma hizmetleri, yerleştirme hizmetleri, izleme hizmetleri, alıştırma-oryantasyon hizmetleri, müşavirlik hizmetleri, araştırma ve değerlendirme hizmetleri ve çevre ve veli ile ilişkileri ölçmeye yöneliktir.

Bu hizmetlere ilişkin maddelere öğrenciler “çok ihtiyaç var”, “biraz ihtiyaç var” ve “hiç ihtiyaç yok” seçeneklerinden birisini işaretleyerek cevap vermişlerdir. Puanlamada, “çok ihtiyaç var” seçeneği (1) puan, “biraz ihtiyaç var” seçeneği (2) puan ve “hiç ihtiyaç yok seçeneği” (3) puan verilerek puanlanmıştır. Bu durumda düşük puanlar, ait olduğu maddede belirtilen hizmete çok ihtiyaç duyulduğunu; yüksek puanlar ise söz konusu hizmete hiç ihtiyaç duyulmadığını göstermektedir.

Anket, Konya ili Meram, Selçuklu ve Karatay ilçelerindeki okullarda okuyan öğrencilere ve eğitimcilere araştırmacı tarafından bizzat dağıtılmış, açıklaması yapılmış, doldurulan anketler araştırmacının bizzat kendisi tarafından toplanmış, ankete katılanlara objektif cevap verme imkânı sağlanmış, doldurulan anketler araştırmacı tarafından değerlendirilmeye alınmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumu

Öğrenci ve öğretmenlerin anket formlarını açıklamalar doğrultusunda doldurup doldurmadıkları araştırmacı tarafından tek tek incelenmiş, anket formlarının açıklamalara uygun doldurulduğu görülmüştür.

Anket formlarındaki veriler araştırmacı tarafından bilgisayar örnek formlarına işlenmiştir.

Araştırmanın bağımlı değişkeni rehberlik hizmetlerinden beklentilerdir. Bağımsız değişkeni ise öğrencilerin oldukları alanlar, cinsiyetleri, yaşları, okulları, yaşadıkları yer, anne-baba meslekleri, okulda rehberlik servisinin olup olmaması; eğitimcilerin branşları, mezuniyetleri, kıdemleri, hizmetleri ve medenî durumlarıdır. Bununla ilgili veriler Ek-1’de gösterilmiştir.

Uygulanan ölçme aracından elde edilen sonuçlar bilgisayar ortamında paket programda değerlendirilmiştir. Öğrencilerin yaşları, alanları, yaşadıkları yer, anne-baba meslekleri, okulları; eğitimcilerin ise branşları, mezuniyetleri, kıdemleri, görev süreleri ve medenî durumları arasındaki farklılıklar varyans analizi ile çözümlenmiş, cinsiyet değişkeni için de ayrıca t- testi uygulanmıştır. Bununla ilgili veriler Ek-2 ve Ek-3’te gösterilmiştir. Mevcut durumun aynen ortaya konmasını sağlamak amacıyla da “betimsel analiz”e baş vurulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bulguları iki ana başlık altında aşağıda açıklanmıştır. İlk ana başlıkta, öğrencilerin, rehberlik ve psikolojik danışma servisinden beklentilerine ilişkin bulgular aktarılmıştır. Bu başlık altında, tespit edilen bulgular, öğrencilerin, okul türleri, öğrenim gördükleri sınıf, öğrenim gördükleri alan, okullarında rehberlik servisinin bulunup bulunmadığı, en uzun süre yaşanan yerleşim yeri, cinsiyet, yaş, babalarının mesleği ve annelerinin mesleği değişkenlerine göre ayrı ayrı incelenmiştir. İkinci ana başlık altında öğretmen ve okul yöneticilerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu başlık altında öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin rehberlik servisinden beklentileri, onların, yönetim görevleri, branş, mezun oldukları kurum ve mesleki kıdem değişkenleri açısından ele alınarak aktarılmıştır.

1. Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Yöntem kısmında açıklandığı üzere, bilgi toplama aracı, rehberlik hizmetlerine ilişkin her türlü faaliyeti içeren 60 maddeden oluşmuştur. Her maddeye öğrenciler “çok ihtiyaç var”, “biraz ihtiyaç var” ve “hiç ihtiyaç yok” seçeneklerinden birisini işaretleyerek cevap vermişlerdir. Puanlamada, çok ihtiyaç var seçeneği (1) puan, biraz ihtiyaç var seçeneği (2) puan ve hiç ihtiyaç yok seçeneği (3) puan verilerek puanlanmıştır. Bu durumda düşük puanlar, ait olduğu maddede belirtilen hizmete çok ihtiyaç duyulduğunu; yüksek puanlar ise söz konusu hizmete hiç ihtiyaç duyulmadığını göstermektedir. Aşağıda yapılacak olan yorumların bu çerçevede değerlendirilmesi gerekir.

Bütün öğrencilerin bilgi toplama aracından elde ettikleri ortalama birim puan 1,74'dür. Bu puan her öğrencinin 60 maddeden elde ettikleri puanın 60 bölünmesi; buradan elde edilen puanların toplamının ise öğrenci (denek) sayısına bölünmesi ile bulunmuştur. Bilgi toplama aracında yer alan her madde ve 60 maddenin ortalaması için puan değerleri (3)'e yaklaştıkça rehberliğe olan ihtiyacın azlığı; (1)'e yaklaştıkça ise ihtiyacın çokluğu göz önüne alındığında; öğrencilerin oldukça yüksek düzeyde rehberlik ihtiyacı içinde buldukları, daha da önemlisi bu ihtiyaçlarının farkında oldukları anlaşılmaktadır. Başka bir açıdan bakıldığında; kendilerine sunulan 60 hizmet türü içinden yaklaşık 30 hizmete ilişkin az ya da çok ihtiyaç duydukları anlaşılmaktadır.

Bu genel açıklamadan sonra, öğrencilerin en çok ve en az ihtiyaç duydukları anlaşılan 10 hizmetin neler olduğunun ortaya konması konuyu daha açık hale getirecektir. Öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet ve ihtiyaç duyma dereceleri aşağıda gösterilmiştir:

Öğrencilerin En Fazla İhtiyaç Duydukları 10 Hizmet	İhtiyaç Derecesi*
1. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yö n-lerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine su nmalı	1,3
2. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli	1,3
3. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1,4
4. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1,4
5. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli	1,4
6. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1,5
7. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli	1,5
8. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı y a-ratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, kor k-ma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendi rmeli	1,5
9. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıklarını sapt amalı	1,5
10. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uyg ulamalı	1,5

*Rakamsal değerler (1)'e yaklaştıkça ihtiyacın çokluğunu, (3)'e yaklaştıkça ihtiyacın azaldığını gö s-termektedir.

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde ilk sırayı “Meslekî Rehberlik” ihtiyacına ilişkin bir maddenin aldığı, ikinci sırayı “Kişisel Sorunların Çözümüne Yönelik” rehberlik hizmetine ilişkin maddenin ve üçüncü sırayı da “Eğitsel Rehberliğe” iliş-kin bir maddenin aldığı görülmektedir. Öğrencilerin bu tespitlerinde rehber uzman-lar tarafından yararlanılması gereken ciddi ip uçları mevcuttur. 60 madde içinde ilk 10 sırayı alan maddeler incelendiğinde, öğrencilerin kendi ihtiyaçlarına ilişkin ö-nemli ip uçları verdikleri görülmektedir. En önemli ihtiyaç olarak görülen 10 mad-deden 9 tanesi mesleki ve eğitsel rehberliğe ilişkindir.

Diğer yandan öğrenciler tarafından en az önemli bulunan ve en az ihtiyaçları olduğunu ifade ettikleri 10 madde ise şu şekilde sıralanmıştır:

Öğrencilerin En Az Önemli Buldukları 10 Hizmet	İhtiyaç Derecesi*
1. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi vermeli	2,0
2. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	2,0
3. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı	2,0
4. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı	2,0
5. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	2,1
6. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli	2,2
7. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	2,2
8. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunmalı	2,2
9. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	2,2
10. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	2,6

*Rakamsal değerler (1)'e yaklaştıkça ihtiyacın çokluğunu, (3)'e yaklaştıkça ihtiyacın azaldığını göstermektedir.

Öğrencilerin en az ihtiyaç olarak gördükleri 10 hizmet incelendiğinde, bu hizmetlerin rehberlik hizmetleri içinde daha biçimsel ve daha az önemli görevler olduğu görülmektedir. Örneğin, zaman zaman boş geçen derslere girmek, disiplin kuruluna katılmak, okul-aile birliğinde yönetimin beklentileri doğrultusunda karar alınmasına yardımcı olmak, sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek bu konuda öğretmenlere yardımcı olmak gibi hizmetleri öğrenciler çok az önemli bulmaktadırlar. Öğrenci gözü ile bakıldığında da bu hizmetler doğrudan doğruya öğrenciye yönelik görülmemektedir. Araştırma, günümüzde ülkemizde orta öğretim öğrencilerinin rehberlik hizmetleri konusunda, nelere ihtiyaçlarının bulunduğu konusunda ve bu ihtiyaçların öncelikleri konusunda bir hayli bilinçlendiğini göstermiştir.

Öğrencilere ilişkin değişkenler açısından rehberlik servisinden beklentiler incelendiğinde tespit edilen ihtiyaçlar aşağıda aktarılmıştır:

1.1. Okul Türlerine Göre Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamına giren ve bilgi toplama aracına cevap veren öğrenciler 8 ayrı lisede öğrenim görmektedir. Öğrencilerin genel olarak rehberlik servisinden

beklenti düzeyleri incelenmiş, ayrıca, her lise türünde öğrenim gören öğrencilerin en fazla ve en az ihtiyaç duydukları hizmetler ayrı ayrı listelenmiştir.

Buna göre bilgi toplama aracında yer alan 60 madde birlikte değerlendirildiğinde, rehberlik servisinden en fazla beklenti içinde olan öğrencilerin

“Ticaret Lisesi”, “Anadolu Lisesi”, “E, M, L,” ve “Genel Lise” öğrencileri olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık; “İ, H, L, “, “Süper Lise”, “Teknik Lise” ve “K, M,L,” öğrencilerin beklenti düzeyleri daha düşük bulunmuştur. Bu konudaki bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo: 3

<i>Gruplar</i>	<i>Say</i>	<i>Toplam</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>
Anadolu Lisesi	4	6.3667	1.5917	0.0871
E. M. L.	10	16.733	1.6733	0.1751
Genel Lise	72	122.27	1.6981	0.191
İ. H. L.	21	38.233	1.8206	0.2037
K. M.L.	3	6.8333	2.2778	0.5512
Süper Lise	7	13.667	1.9524	0.0661
Teknik Lise	4	8.9333	2.2333	0.0602
Ticaret Lisesi	8	12.417	1.5521	0.0473

Öğrencilerin beklenti düzeyleri arasındaki farkların istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığı varyans analizi ile test edilmiştir. Bu konuda elde edilen bulgular da Tablo 3a’da gösterilmiştir.

Tablo: 3a

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P- değeri</i>	<i>F ölçütü</i>
Gruplar Arasında	2.8269	7	0.4038	2.275	0.0328	2.086
Gruplar İçinde	21.479	121	0.1775			
Toplam	24.306	128				

Tablo 3a incelendiğinde; lise türlerine göre öğrencilerin beklenti puanları üzerinden hesaplanan f değeri 2.275; serbestlik derecesi 7’ye göre f kritik değer 2.086 olduğundan; lise türlerine göre öğrencilerin rehberlik servisinden beklenti

puanları arasında .05 düzeyinde manidar bir farklılık söz konusudur. Öğrenim gördükleri liselere göre öğrencilerin rehberlik servisinden beklentileri değişmektedir.

Lise türlerine göre öğrencilerin rehberlik servisinden beklentilerine ilişkin sayısal veriler ek 2’de verilen Tablo 1’de gösterilmiştir. Bu tablodan yararlanılarak hazırlanan en fazla ve en az ihtiyaç duyulan hizmetlerin neler olduğuna ilişkin özet bilgi aşağıdaki alt başlıklarda sunulmuştur.

1.1.1. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Anadolu lisesi öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli,
2. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı,
3. Günümüz Türkiye’inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı,
4. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli,
5. Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı,
6. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli,
7. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek,
8. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli,
9. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli,
10. Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli.

Anadolu lisesi öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı,
2. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı,
3. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli,
4. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli,
5. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli,
6. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı,
7. Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli,
8. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı,
9. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı,
10. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı,

1.1.2. Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programlar uygulamalı
2. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yönetici-

den çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli

3. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli
4. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
5. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
6. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
7. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
8. Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli
9. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
10. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıklarını saptamalı

Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Zaman zaman boş derslere girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
2. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi vermeli
3. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
4. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
5. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı

6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
7. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
8. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
9. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
10. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı

1.1.3. Genel Lise Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Genel lise öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
2. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
3. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
4. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
5. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
6. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
7. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli

8. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
9. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
10. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıklarını saptamalı

Genel Lise öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
2. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
3. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
4. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
5. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
6. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
7. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
8. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
9. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
10. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli

1.1.4. İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini, kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli

2. Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli
3. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
4. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
5. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
6. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
7. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
8. Zararlı (sigara, içki, uy. madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmalarını düzenlenmeli
9. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
10. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı

İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
2. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
3. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
4. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
5. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli

6. Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli
7. Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
8. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
9. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
10. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli

1.1.5. Kız Meslek Lisesi Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
2. Öğrencilere konuları ve sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
3. Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli
4. Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı
5. Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı
6. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı
7. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
8. Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli
9. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı

10. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı

Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiği velilere ve kamuya gösterebilmeli
2. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
3. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
4. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
5. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
6. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
7. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
8. Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli
9. Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı
10. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli

1.1.6. Süper Lise Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Süper Lise öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı

2. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşacakları sorunları onlarla tartışmalı
3. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
4. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
5. Hatalı niversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
6. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
7. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
8. Öğrencilere konuları ve sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
9. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
10. ğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli

Süper Lise ğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı
2. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
3. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
4. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
5. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı

6. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
7. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
8. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
9. Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli
10. Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli

1.1.7. Teknik Lise Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Teknik Lise öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
2. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
3. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
4. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
5. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
6. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
7. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli
8. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
9. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilinçlendirmeli

10. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
Teknik Lise öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıra-

lanmıştır:

1. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
2. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
3. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
4. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
5. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
7. Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli
8. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı
9. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
10. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli

1.1.8. Ticaret Lisesi Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan

10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Ticaret lisesi öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
2. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı

3. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
4. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
5. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
6. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alan bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
7. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı
8. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
9. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
10. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli

Ticaret lisesi öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
2. Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli
3. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
4. Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli
5. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı

7. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı
8. Öğretmenlerden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
9. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunmalı
10. Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programlar uygulamalı

1.2. Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular

Araştırmanın örneklemini oluşturan öğrenciler ortaöğretim ikinci ve üçüncü sınıflarda öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin rehberlik servisinden beklentileri, bu değişkene göre analiz edilerek incelenmiştir. Yukarıda da açıklandığı gibi düşük puanlar rehberlik servisinden daha yüksek beklenti içinde olmayı; yüksek puanlar ise daha düşük beklenti düzeyini yansıtmaktadır.

Buna göre; öğrencilerin sınıf düzeylerine göre rehberlik servisinden beklentilerine ilişkin genel bulgu Tablo 4’de gösterilmiştir:

Tablo: 4

	2. Sınıf	3. Sınıf
Ortalama	1.79	1.78
Varyans	0.1837	0.1976
Gözlem	59	70
Öngörülen Ortalama Farkı	0	
df	127	
t Stat	0.069	
t Kritik	1.657	

İkinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin beklenti puan ortalamaları (1.79), üçüncü sınıf öğrencilerinin ise (1.78)’dir. Bu ortalamalar iki grup arasında beklenti düzeyi bakımından büyük bir farkın olmadığını göstermektedir. İkinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin rehberlik servisinden beklentileri aynı düzeydedir. İki grubun

ortalamaları arasındaki farkın da ($t = 0.069$; t kritik = 1.657; $p > .05$) manidar bulunmaması; lise 2. Sınıf veya lise 3. Sınıf öğrencilerinin rehberlik servisinden , genel olarak aynı beklenti düzeyine sahip olduklarını göstermektedir.

Beklenti düzeylerinin aynı olmasına karşılık; ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin kendilerine sunulan 60 hizmet türünden hangilerine en fazla önem verdikleri ve hangilerine en az önem verdiklerine ilişkin sınıflama ise aşağıda aktarılmıştır.

1.2.1. Ortaöğretim İkinci Sınıf Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

2. Sınıf öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
2. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
3. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
4. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
5. Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli
6. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
7. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
8. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
9. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı.
10. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli

2. sınıf öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
2. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
3. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
4. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
5. Zaman zaman boş derslere girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
6. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
7. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
8. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
9. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.2.2. Ortaöğretim Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

3. Sınıf öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
2. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı

5. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
 6. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
 7. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
 8. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
 9. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
 10. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
3. sınıf öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:
1. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
 2. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
 3. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
 4. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
 5. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
 6. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
 7. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
 8. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
 9. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
 10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.3. Öğrenim Gördükleri Alanlara Göre Rehberlik Servisinden Beklentilere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin rehberlik servisinden beklentileri; onların hangi alanda öğrenim gördükleri değişkenine göre de incelenmiştir. Bu konuda elde edilen bulgular Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo: 5

Gruplar	Say	Toplam	Ortalama	Varyans
TM	28	48.467	1.531	0.1572
TEKNİK	11	20.117	1.9288	0.1652
SOSYAL	57	99	1.7368	0.2362
FEN-MAT	18	32.85	1.825	0.1164
DİĞER	15	25.017	1.7678	0.208

Tablo 5 incelendiğinde, en yüksek beklenti düzeyine sahip öğrencilerin “Türkçe-Matematik” (1.53) alanında öğrenim görenler olduğu anlaşılmaktadır. Beklenti düzeyinin yüksekliği açısından ikinci sırayı “Sosyal Bilimler” alanı öğrencileri (1.73) almıştır. Rehberlik servisinden en düşük beklenti düzeyine sahip olan öğrenciler ise, “Teknik bilimler” (1,93) ve “Fen-Matematik” (1,83) alanında öğrenim gören öğrencilerdir.

Öğrencilerin rehberlik servisinden beklenti düzeyleri arasındaki farkın manidarlığı varyans analizi yöntemi ile sınanmıştır. Bu sınımaya ilişkin sonuçlar Tablo 5a’da gösterilmiştir.

Tablo: 5a

Varyans Kaynağı	SS	df	MS	F	P-değeri	F ölçütü
Gruplar Arasında	0.2903	4	0.0726	2.753	0.04263	2.445
Gruplar İçinde	24.016	124	0.1937			
Toplam	24.306	128				

Beş alana ait puanlar üzerinden hesaplanan f değeri (2,753), serbestlik derecesi 4’e göre f kritik değer (2,445) olduğundan; alanlar arasındaki beklenti düzeyi puanları birbirinden anlamlı derecede farklıdır. Türkçe-matematik, teknik bilimler,

sosyal bilimler, fen-matematik ve diğer alanlarda öğrenci olanların; rehberlik servisinden beklenti düzeyi birbirlerinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir.

Ortaöğretim kurumlarında çalışan rehber uzmanlara ışık tutacağı umulduğundan; her alanda öğrenim gören öğrencilerin rehberlik servisinden en fazla önem vererek bekledikleri 10 hizmetin ve en az önem verdikleri 10 hizmetin neler olduğuna ilişkin bulgular aşağıda gösterilmiştir.

1.3.1. Türkçe–Matematik Alanında Bulunan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“Türkçe – Matematik” alanındaki öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
2. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
3. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilinçlendirilmeli.
4. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
5. Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı
6. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
7. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
8. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
9. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli

10. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli

Türkçe-Matematik öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
2. Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı
3. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
4. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
5. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
6. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
7. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
8. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı
9. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.3.2. Teknik Bilimler Alanında Bulunan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“Teknik Bilimler” alanındaki öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı

2. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli
3. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
4. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilinçlendirmeli
5. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
6. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
7. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini, kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli
8. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
9. Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli
10. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli

“Teknik Bilimler” öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Zaman zaman boş derslere girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
2. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
3. Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli
4. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
5. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
6. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı.
7. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli

8. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
9. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
10. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı

1.3.3. Sosyal Bilimler Alanında Bulunan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“Sosyal Bilimler” alanı öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
3. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
4. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
5. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
6. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
7. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
8. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
9. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışma-

ları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli

10. Öğrencilere konuları, sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli

“Sosyal Bilimler” alanı öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
2. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
3. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
4. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
5. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
6. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
7. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
8. Zaman zaman boş derslere girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
9. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.3.4. Fen-Matematik Alanında Bulunan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“Fen-Matematik” alanı öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı

3. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
4. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
5. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
6. Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli
7. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
8. Zararlı (sigara, içki, uyuşturucu madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli
9. Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı
10. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı

“Fen–Matematik” alanı öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
2. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
3. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
4. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı

5. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
7. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
8. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
9. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
10. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı

1.3.5. “Diğer” Alanlarda Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“Diğer” alanlardaki öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı.
2. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı.
3. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
4. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
5. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
6. Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı
7. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında sorularına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
8. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yönetici-

den çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli

9. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
10. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı

“Diğer” Alanlardaki öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet ise şöyle sıralanmıştır:

1. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
2. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
3. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
4. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
5. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı
6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
7. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
8. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
9. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
10. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli

1.4. Okulda Rehberlik Servisi Bulunup Bulunmaması Değişkenine Göre Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin öğrenim gördükleri ortaöğretim kurumlarında rehberlik servisinin bulunup bulunmadığı değişkenine göre; onların rehberlik hizmetlerinden beklentileri incelenmiştir. Bu amaçla öğrenciler, verdikleri bilgilere dayanılarak dört gruba

ayrılmıştır. Bu gruplar; rehberlik servisi “var ve yararlanırım”, “var ama yararlanmam”, “yok ama gerekli” ve “yok ve gereksiz” şeklinde oluşmuştur. Bu sınıflamaya göre, öğrencilerin beklenti düzeylerine ilişkin genel bulgular Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, okullarında rehberlik servisi bulunan ve bundan yararlandığını ifade eden öğrencilerin beklenti düzeyi puan ortalamaları (1,55) diğer üç gruptan daha yüksektir. Bu grubu, okullarında rehberlik servisi bulunduğunu ancak yararlanmadığını ifade eden öğrenciler izlemiştir (1,69). Rehberlik

Tablo: 6

Gruplar	Say	Toplam	Ortalama	Varyans
Var Yararlanırım	29	50.633	1.546	0.2226
Var-yararlanmam	63	112.85	1.6913	0.2073
Yok-Gerekli	34	59.933	1.7627	0.1409
Yok-Gereksiz	3	6.5167	2.2722	0.0656

hizmetlerinden en düşük beklentiye sahip olan grup, okullarında servis bulunmayan ve aynı zamanda bunu gereksiz gören öğrencilerdir (2,27). Bu durum, okullarda rehberlik servisi bulunuyorsa, öğrencilerde de bu hizmetten faydalanma konusunda beklentilerin oluştuğunu göstermektedir.

Rehberlik servisinin bulunup bulunmadığına ilişkin oluşturulan 4 grup arasında beklenti düzeylerinin farklılığının manidar olup olmadığı varyans analizi ile sınanmıştır. Bu sınamanın sonuçları Tablo 6a’da gösterilmiştir.

Tablo: 6a

Varyans Kaynağı	SS	df	MS	F	P-değeri	F ölçütü
Gruplar Arasında	0.5124	3	0.1708	2.8947	0.045971	2.6771
Gruplar İçinde	23.864	125	0.1909			
Toplam	24.376	128				

Okullarda rehberlik servisinin bulunup bulunmadığına göre oluşturulan dört grubun puanları üzerinden hesaplanan f değeri (2,894)’dür. Serbestlik derecesi 3’e göre f kritik değer (2,677) olduğundan, gruplar arasında beklenti puanları birbirinden anlamlı derecede farklılık göstermektedir. Okullarda rehberlik servisinin bulu-

nup bulunmamasına göre rehberlik hizmetlerine ilişkin öğrenci beklentileri birbirinden manidar düzeyde farklılık göstermektedir.

Okullarda rehberlik servisinin bulunup bulunmamasına göre rehberlik hizmetlerine ilişkin öğrencilerin en fazla ve en az önemsedikleri 10 hizmet konusunun neler olduğuna ilişkin bulgular aşağıda aktarılmıştır.

1.4.1. Okullarında Rehberlik Servisi Bulunan ve Bundan Yararlanan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Okullarında rehberlik servisi bulunan ve bundan faydalandığını ifade eden öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
3. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
4. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
5. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
6. Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli
7. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
8. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşacakları sorunları onlarla tartışmalı
9. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
10. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı

Okullarında rehberlik servisi bulunan ve bundan faydalandığını ifade eden öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
2. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
3. Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli
4. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
5. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
7. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
8. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
9. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.4.2. Okullarında Rehberlik Servisi Bulunan Ancak Bundan

Yararlanmayan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Okullarında rehberlik servisi bulunduğunu ancak bundan yararlanmadığını ifade eden öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
2. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
3. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli

4. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
5. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
6. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
7. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
8. Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı
9. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
10. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı

Okullarında rehberlik servisi bulunduğunu ancak bundan yararlanmadığını ifade eden öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
2. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
3. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
4. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
5. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
6. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
7. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
8. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı

9. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
10. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı

1.4.3. Okullarında Rehberlik Servisi Bulunmayan Ancak Gerekli Olduğuna İnanan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Okullarında rehberlik servisi bulunmadığını ancak bunun gerekli olduğunu ifade eden öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
5. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
6. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
7. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşacakları sorunları onlarla tartışmalı
8. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
9. Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli

10. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı Okullarında rehberlik servisi bulunmadığını ancak bunun gerekli olduğunu ifade eden öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
2. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
3. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
4. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
5. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
6. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
7. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
8. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
9. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
10. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı

1.4.4. Okullarında Rehberlik Servisi Bulunmayan ve Bunu Gereksiz Gören Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Okullarında rehberlik servisi bulunmadığını ancak bunun gereksiz olduğunu ifade eden öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
2. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
3. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı

4. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
5. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli
6. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
7. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı
8. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
9. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
10. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli

Okullarında rehberlik servisi bulunmadığını ancak bunun gereksiz olduğunu ifade eden öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
2. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
3. Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli
4. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
5. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
6. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
7. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
8. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli

9. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşacakları sorunları onlarla tartışmalı
10. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli

1.5. En Uzun Süre Yaşadıkları Yerleşim Yeri Değişkenine Göre

Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin hayatları boyunca en uzun süre yaşadıkları yerleşim yerinin “il”, “ilçe” veya “köy” olması değişkenine göre rehberlik servisinden beklenti düzeyleri de incelenmiştir. Bu değişken açısından genel beklenti düzeylerine ilişkin veriler Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo: 7

<i>Gruplar</i>	<i>Say</i>	<i>Toplam</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>
İL	118	204.93	1.7367	0.1831
İLÇE	5	8.6667	1.7333	0.1456
KÖY	6	11.85	1.975	0.395

Tablo 7 incelendiğinde, en yüksek beklenti düzeyinin “il” yerleşiminde yaşayan öğrencilerde gözlemlendiği (1,73); buna karşılık en düşük beklenti düzeyinin ise “köy” yerleşiminde yaşayanlarda (1,975) tespit edildiği görülmektedir. Bu durum, rehberlik hizmetini tanıma ve hizmetin ulaşılabilecek bir konumda bulunması ile açıklanabilir. Başka bir açıdan, rehberlik hizmetleri sunulduğunda ve tanıtıldığında, öğrencilerde de bu hizmetten yararlanma konusunda beklentilerin oluşacağı görülmektedir.

En uzun süre il, ilçe ve köy yerleşiminde yaşamış olmak değişkenine göre, beklenti düzeylerinde gözlenen farkın manidarlığı varyans analizi ile test edilmiştir. Bu analizin sonuçları Tablo 7a’da gösterilmiştir.

Tablo: 7a

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-değeri</i>	<i>F ölçütü</i>
Gruplar Arasında	0.3252	2	0.1626	0.8544	0.428	3.0681
Gruplar İçinde	23.981	126	0.1903			
Toplam	24.306	128				

Tablo 7a incelendiğinde, üç gurubun puanlarından hesaplanan f değerinin (0,854), serbestlik derecesi 2'ye göre f kritik değer (3,068) olduğu görülmektedir. Bu veriler, en uzun süre yaşanan yerin il, ilçe veya köy olmasının rehberlik servisinde beklentileri önemli (manidar) derecede farklılaştırmadığını, farkın istatistiksel açıdan önemsiz olduğunu göstermektedir.

En uzun süre yaşanan yerin il, ilçe veya köy olması değişkenine göre öğrencilerin rehberlik servisinden en fazla ve en az önem vererek bekledikleri 10 hizmet aşağıda listelenmiştir.

1.5.1. En Uzun Süre İl Yerleşiminde Yaşayan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Hayatında en uzun "il" yerleşiminde yaşayan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
5. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
6. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
7. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilinçlendirmeli

8. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
9. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
10. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı

Hayatında en uzun "il" yerleşiminde yaşayan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
2. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
3. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
4. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
5. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
6. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
7. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
8. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
9. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.5.2. En Uzun Süre İlçe Yerleşiminde Yaşayan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Hayatında en uzun "ilçe" yerleşiminde yaşayan öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Zararlı (sigara, içki, uyuşturucu madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli

2. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
3. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
4. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli
5. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşacakları sorunları onlarla tartışmalı
6. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
7. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
8. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
9. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
10. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini, kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli

Hayatında en uzun "ilçe" yerleşiminde yaşayan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
2. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
3. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
4. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılarına talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
5. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
6. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
7. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli

8. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
9. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.5.3. En Uzun Süre Köy Yerleşiminde Yaşayan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Hayatında en uzun “köy” yerleşiminde yaşayan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
2. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı
3. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
4. Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programlar uygulamalı
5. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı
6. Öğrencilere konuları ve sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
7. Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı
8. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı
9. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
10. Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli

Hayatında en uzun “köy” yerleşiminde yaşayan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı
2. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
3. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
4. Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli
5. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
6. Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli
7. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
8. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
9. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
10. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli

1.6. Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin kız veya erkek olmalarına göre, rehberlik servisinden genel beklenti düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo: 8

	<i>KIZ</i>	<i>ERKEK</i>
Ortalama	1.766	1.7357
Varyans	0.2344	0.1631
Gözlem	51	78
Öngörülen Ortalama Farkı	0	
df	127	
t Stat	0.385	
t Kritik	1.657	

Tablo 8 incelendiğinde kız öğrencilerin beklenti puan ortalamasının (1,766), erkek öğrencilerin ise (1.735) olduğu görülmektedir. Bu durum ilk bakışta ve göreceli olarak, çok az da olsa, kız öğrencilerin beklenti düzeylerinin, erkeklere kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak iki ortalama üzerinden hesaplanan t değeri (0,385)'dir. Serbestlik derecesi 127'ye göre t kritik değer (1,657) olduğundan bu fark istatistiksel açıdan manidar bulunmamıştır. Kız ve erkek öğrencilerin rehberlik servisinden beklentileri birbirine benzemektedir ve beklentiler arasında önemli bir fark yoktur. Başka bir ifade ile kız ya da erkek öğrenci olmak, rehberlik servisinden beklentileri farklılaştırmamaktadır.

Bu genel beklenti düzeyinin benzerliğine karşılık, kız ve erkek öğrencilerin en fazla ve en az önem verdikleri 10 hizmet konusunun neler olduğuna ilişkin bulgular aşağıda açıklanmıştır.

1.6.1. Kız Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Kız öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
2. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
5. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı
6. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
7. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yönetici-

- den çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
8. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
 9. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
 10. Öğretmenlerden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli

Kız öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
2. Okulun kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli
3. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
4. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
5. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
6. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
7. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
8. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
9. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.6.2. Erkek Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Erkek öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
2. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
5. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilinçlendirmeli
6. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
7. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
8. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
9. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
10. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli

Erkek öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
2. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
3. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli

4. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
5. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
6. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
7. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
8. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
9. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.7. Yaş Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin yaşlarına ilişkin oluşturulan değişkene göre beklenti düzeyleri puan ortalamaları Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo: 9

<i>Gruplar</i>	<i>Say</i>	<i>Toplam</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>
15- 17	30	52.1	1.7367	0.196
18- 19	85	148.87	1.7469	0.1883
20 +	14	24.317	1.7514	0.221

Tablo 9 incelendiğinde, öğrencilerin yaş değişkeni açısından beklenti puan ortalamalarının birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Bu durumun, öğrencilerin yaş özelliklerinin birbirine yakın ve tümünün ortaöğretim öğrencisi olması ile açıklanabilir. Bununla birlikte göreceli olarak bakıldığında en yüksek beklenti düzeyi 15-17 yaş grubunda gözlenmiştir. En düşük beklenti düzeyine ise 20 ve daha fazla yaşa sahip öğrenci grubunda rastlanmıştır.

Üç yaş grubunun beklenti düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığı varyans analizi ile sınanmıştır. Sınamanın sonuçları Tablo 9a'da gösterilmiştir.

Tablo: 9a

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-değeri</i>	<i>F ölçütü</i>
Gruplar Arasında	0.0062	2	0.0031	0.016	0.9841	3.0681
Gruplar İçinde	24.377	126	0.1935			
Toplam	24.383	128				

Üç yaş grubu puanları üzerinden hesaplanan f değeri (0,016)'dır. Serbestlik derecesi 2'ye göre f kritik değer (3,068) olduğundan, yaş gruplarının rehberlik servisinden beklenti puanları birbirinden önemli derecede farklılık göstermemektedir. Bütün yaş gruplarının beklenti düzeyleri birbirine benzer nitelik göstermektedir.

Bununla birlikte, her yaş grubunun ilk 10 sırada öncelik ve önem verdiği hizmet konuları ile son 10 sırada önem verdiği, en az önemli gördüğü hizmet konularının neler olduğu aşağıda açıklanmıştır.

1.7.1. "15- 17" Yaş Grubundaki Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

"15- 17" yaş grubundaki öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
2. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
5. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli
6. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yönetici-

den çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli

7. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
8. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıklarını saptamalı
9. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
10. Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli

“15- 17” yaş grubundaki öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
2. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
3. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
4. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
5. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
6. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
7. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
8. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
9. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.7.2. “18- 19” Yaş Grubundaki Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“18- 19” yaş grubundaki öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
5. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
6. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilinçlendirmeli
7. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
8. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
9. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
10. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almanın yollarını öğretmeli

“18- 19” yaş grubundaki öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
2. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
3. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
4. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
5. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
6. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
7. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
8. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
9. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.7.3. “20 ve +” Yaş Grubundaki Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“20 ve +” yaş grubundaki öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
2. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
3. Günümüz Türkiye’sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
4. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı

5. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşacakları sorunları onlarla tartışmalı
6. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
7. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, ğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
8. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
9. ğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
10. Sınıf ğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı

“20 ve +” yaş grubundaki ğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
2. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi ğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
3. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı
4. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı
5. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
6. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
7. Görüştüğü ğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kuruluyelerine bilgi verilmeli
8. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli

9. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
10. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı

1.8. Babalarının Mesleği Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bir başka bağımsız değişkeni, öğrencilerin babalarının mesleğidir. Rehberlik servisinden öğrenci beklentileri incelenirken, bu beklentiler baba mesleklerine göre de tasnif edilerek incelenmiştir. Genel beklenti düzeyi açısından durum Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo: 10

<i>Gruplar</i>	<i>Say</i>	<i>Toplam</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>
Çiftçi	10	16.517	1.6517	0.1021
Emekli	7	12.433	1.7762	0.1354
Esnaf	17	25.133	1.4784	0.0855
Güvenlik	31	57.433	1.8527	0.239
Memur	6	11.433	1.9056	0.3683
Öğretmen	22	39.9	1.8136	0.1996
Serbest	9	14.133	1.5704	0.1294
İşçi	15	26.45	1.7633	0.2575
Yaşamıyor	12	15.25	1.9063	0.0998

Beklenti düzeyi puan ortalamalarının düşüklüğü, beklenti düzeyinin yüksekliğine işaret ettiği göz önüne alınarak Tablo 10 incelendiğinde; babalarının mesleği “esnaf” olan grubun en yüksek beklenti düzeyine sahip olduğu görülmektedir (1,478). Bu grubu, beklenti düzeylerinin yüksekliği açısından babaları serbest meslekle uğraşanlar almıştır (1,57). Çiftçi (1,65) ve işçi (1,76) çocukları beklenti düzeyinin yüksekliği bakımından üçüncü ve dördüncü sıraları paylaşmıştır. Buna karşılık rehberlik servisinden en düşük beklenti düzeyine sahip grup “babası hayatta olmayanlar” (1,906) ve memur çocuklarıdır (1,905). Beklenti düzeyinin düşüklüğü bakımından bu iki grubu babası “güvenlik görevlisi” olanlar (1,85) ve öğretmen çocukları (1,813) izlemiştir.

Babalarının mesleklerine göre beklenti puanları arasındaki farkın anlamlı bir fark olup olmadığı varyans analizi ile test edilmiştir. Bu analize ilişkin sayısal veriler Tablo 10a'da gösterilmiştir.

Tablo: 10a

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-değeri</i>	<i>F ölçütü</i>
Gruplar Arasında	2.4177	8	0.2686	1,984	0.031	1.9594
Gruplar İçinde	21.888	119	0.1839			
Toplam	24.306	128				

Babalarının mesleklerine göre oluşturulan 9 grubun puanları üzerinden hesaplanan f değeri (1,984)'dür. Serbestlik derecesi 8'e göre f kritik değer (1,959) olduğundan, puanların babaların mesleğine göre dağılımı .05 düzeyinde manidar bulunmuştur. Öğrencilerinin babalarının mesleği ile onların rehberlik servisinden beklenti düzeyleri arasında istatistiksel bakımdan manidar bir ilişki mevcuttur. Dokuz ayrı baba mesleğine göre oluşturulan öğrenci gruplarının, rehberlik servisinden beklenti düzeyleri önemli derecede birbirinden farklılık göstermektedir.

Babalarının mesleklerine göre oluşturulan her grubun en çok ve en az önemli gördükleri 10 hizmet konusuna ilişkin bulgular ise aşağıda açıklanmıştır.

1.8.1. Babasının Mesleği “Çiftçi” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Babalarının Mesleği çiftçi olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
2. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
3. Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programlar uygulamalı
4. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı

5. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
6. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
7. Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli
8. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
9. Öğrencilere konuları ve sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
10. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli

Babalarının Mesleği çiftçi olan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinlikleri tanıtmalı
2. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
3. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
4. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
5. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
6. Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli
7. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
8. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
9. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.8.2. Babasının Mesleği “Emekli” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Babaları “emekli” olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
3. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
4. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı
5. Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı
6. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
7. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
8. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
9. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
10. Öğrencilere konuları ve sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli

Babaları “emekli” olan öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılarına talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
2. Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli
3. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
4. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
5. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
6. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
7. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
8. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
9. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.8.3. Babasının Mesleği “Esnaf” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Babalarının Mesleği esnaf olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Öğrencilere konuları ve sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
5. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli

6. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
7. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
8. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı
9. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında sorularına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
10. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli

Babalarının Mesleği esnaf olan öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
2. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
3. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
4. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
5. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
6. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
7. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
8. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
9. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı

10. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı

1.8.4. Babasının Mesleği “Güvenlik Görevlisi” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Babalarının Mesleği “güvenlik görevlisi” olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
2. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
3. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
4. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
5. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
6. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
7. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
8. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
9. Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı
10. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı

Babalarının Mesleği “güvenlik görevlisi” olan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
2. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
3. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
4. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
5. Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli
6. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
7. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
8. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
9. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
10. Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli

1.8.5. Babasının Mesleği “Memur” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Babalarının Mesleği “memur” olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
2. Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli
3. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
4. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yönetici-

- den çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
5. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
 6. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
 7. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
 8. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
 9. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
 10. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı

Babalarının Mesleği "memur" olan öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları

10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
2. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
3. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
4. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
5. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
6. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
7. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
8. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
9. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli

10. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı

1.8.6. Babasının Mesleği “Öğretmen” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Babalarının Mesleği “öğretmen” olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Zararlı (sigara, içki, uyuşturucu madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli
2. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
3. Günümüz Türkiye’inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
4. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
5. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
6. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
7. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
8. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
9. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı
10. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı

Babalarının Mesleği “öğretmen” olan öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli

2. Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
3. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
4. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
5. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
7. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
8. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
9. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
10. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı

1.8.7. Babasının Mesleği “Serbest Meslek” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Babalarının Mesleği “serbest meslek” olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
3. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
4. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
5. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı

6. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı
7. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
8. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
9. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
10. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı

Babalarının Mesleği "serbest meslek" olan öğrencilerinin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
2. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
3. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
4. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
5. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
6. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
7. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
8. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
9. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.8.8. Babasının Mesleği “İşçi” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Babalarının Mesleği “işçi” olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
3. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
4. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
5. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
6. Günümüz Türkiye’inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
7. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
8. Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli
9. Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı
10. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli

Babalarının Mesleği “işçi” olan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı
2. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
3. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı
4. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
5. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
6. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
7. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
8. Öğretmenlerden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
9. Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli
10. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli

1.8.9. Babası Hayatta Olmayan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları

Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Babaları hayatta olmayan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
3. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilinçlendirmeli

4. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
5. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
6. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
7. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
8. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
9. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı
10. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli

Babaları hayatta olmayan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
2. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
3. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
4. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
5. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
6. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
7. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
8. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcısına talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı

9. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
10. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı

1.9. Annelerinin Mesleği Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bir başka bağımsız değişkeni, öğrencilerin annelerinin mesleğidir. Rehberlik servisinden öğrenci beklentileri incelenirken, bu beklentiler anne mesleklerine göre de tasnif edilerek incelenmiştir. Genel beklenti düzeyi açısından durum Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo: 11

<i>Gruplar</i>	<i>Say</i>	<i>Toplam</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>
Ev Hanımı	111	191.28	1.7233	0.1605
Memur	6	10	1.5667	0.2751
Öğretmen	6	11.033	1.8389	0.1914
Serbest Meslek	6	13.133	2.1889	0.599

Annelerinin mesleği “memur” olan grubun rehberlik servisinden beklenti düzeyi diğer gruplara göre daha yüksek bulunmuştur (1,566). Genel beklenti düzeyinin yüksekliği bakımından bu grubu anneleri “ev hanımı” olan öğrenciler izlemiştir (1,723). En düşük beklenti düzeyine sahip grubun anneleri “serbest meslek” ile (doktor, avukat, muhasebeci vb) uğraşmaktadır (2,19). Beklenti düzeyinin düşüklüğü bakımından ikinci sırayı, annesi “öğretmen” olanlar almıştır (1,839).

Genel beklenti düzeyleri açısından gözlenen bu farkın istatistiksel olarak anlamlılığı varyans analizi ile sınanmıştır. Sınama sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 11a’da gösterilmiştir.

Tablo: 11a

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-değeri</i>	<i>F ölçütü</i>
Gruplar Arasında	1.3234	3	0.4411	2,929	0.0311	2.6771
Gruplar İçinde	22.983	125	0.1839			
Toplam	24.306	128				

Tablo 11a incelendiğinde anne mesleklerine göre oluşturulan 4 grubun puanları üzerinde hesaplanan f değerinin (2,929) olduğu görülmektedir. Serbestlik derecesi 2'ye göre f kritik değer (2,677) olduğundan; gruplar arasındaki puan farkları .05 düzeyinde manidar bulunmuştur. Annesinin mesleği ev hanımı, memur, öğretmen veya serbest meslek olmasına göre öğrencilerin rehberlik servisinden beklentileri önemli ölçüde farklılaşmaktadır.

Annelerinin mesleklerine göre oluşturulan 4 grubun rehberlik servisinden en fazla ve en az beklemedikleri 10 hizmet türüne ilişkin ayrıntılar aşağıda aktarılmıştır.

1.9.1. Annesinin Mesleği “Ev Hanımı” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Anneleri “Ev Hanımı” olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
2. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
5. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
6. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
7. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı

8. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
9. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
10. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı

Anneleri "Ev Hanımı" olan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
2. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
3. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
4. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
5. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
7. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
8. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
9. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
10. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

1.9.2. Annesinin Mesleği "Memur" Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Annelerinin mesleği "memur" olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli

2. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtılmalı
3. Öğretmenlerden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
4. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
5. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
6. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
7. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
8. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşacakları sorunları onlarla tartışmalı
9. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
10. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli

Annelerinin mesleği "memur" olan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini velilere ve kamuya gösterebilmeli
2. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
3. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
4. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
5. Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı
6. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı

7. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
8. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
9. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
10. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli

1.9.3. Annesinin Mesleği “Öğretmen” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Annelerinin mesleği “öğretmen” olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
3. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli
4. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
5. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
6. Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı
7. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
8. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
9. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı

10. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli

Annelerinin mesleği “öğretmen” olan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
2. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
3. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
4. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
5. Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli
6. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
7. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaştıkları sorunları onlarla tartışmalı
8. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
9. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı
10. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli

1.9.4. Annesinin Mesleği “Serbest Meslek” Olan Öğrencilerin En Çok ve En Az İhtiyaçları Olan 10 Hizmetin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Annelerinin mesleği “serbest meslek” olan öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli
2. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı

3. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
4. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
5. Zararlı (sigara, içki, uyuşturucu madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli
6. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
7. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
8. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
9. Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli
10. Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılmasını sağlamalı

Annelerinin mesleği “serbest meslek” olan öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
2. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı
3. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
4. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
5. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli

6. Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı
7. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
8. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
9. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
10. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli

2. Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Bilindiği üzere, rehberlik eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu açıdan bakıldığında bir okuldaki rehberlik hizmetleri ile öğretim hizmetlerini kesin sınırları ile birbirinden ayırmak mümkün değildir. Fark sadece kullanılan araçlarda, tekniklerde ve anlayışlardadır. Her iki hizmetin de amacı ortaktır. Rehberlik ve öğretim hizmetlerinin amaçlarındaki bu ortaklık, bir okul ortamında rehberlik hizmetinin bir “ekip çalışması” olarak görülmesini ve gereklerinin buna göre yapılmasını zorunlu kılar. Bu sebeptir ki, okulda yöneticiler tarafından desteklenmeyen, öğretmenler tarafından benimsenmeyen bir rehberlik çalışmasının başarı şansı çok azdır. Öğretmen ve okul yöneticilerinin bu desteğini sağlamak için ise onların rehberlik servisinden beklentilerini bilmek büyük önem taşır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerden dolayı, yapılan araştırmanın önemli bir kanadını; okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin rehberlik servisinden beklentilerinin neler olduğunun tespit edilmesi oluşturmuştur. Bu bölümde elde edilen bulguların da rehberlik uzmanlarına önemli ölçüde ışık tutacağı umulmaktadır.

Araştırma raporunun muhtelif bölümlerinde belirtildiği gibi, beklenti puan ortalamalarının küçük olması, beklenti düzeyinin yüksekliğine; ortalamanın yüksek olması ise beklenti düzeyinin düşüklüğüne işaret etmektedir. Puan ortalamalarının alt sınırı (1), üst sınırı ise (3)'tür. Eğitimcilerin beklentilerine ilişkin bulgular incelenirken de benimsenen bu hesaplama yönteminin akılda tutulması gerekmektedir.

Okuldaki görevi, branşı, kıdemi ve mezun olduğu fakülte gibi değişkenler dikkate alınmadan, genel olarak eğitimcilerin rehberlik servisinden beklenti düzeyleri incelendiğinde; beklenti düzeyi puan ortalamasının 1.596 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin beklenti düzeylerinin 1,74 olduğu hatırlandığında; okul yöneticileri ve öğretmenlerin rehberlik servisinden daha yüksek bir beklenti düzeyi içinde buldukları söylenebilir. Bu veriler; okul yöneticisi ve öğretmenlerin rehberlik servisinin işlevi ve önemi konusunda, öğrencilere kıyasla daha olumlu ve iyimser düşündükleri şeklinde de açıklanabilir. Eğitimciler, öğrencilerin rehberlik hizmeti ihtiyaçlarının büyük ölçüde farkındadırlar ve bu konuda beklenti içindedirler. Bu durum, okullarımızdaki rehberlik hizmetlerinin geleceği açısından olumlu bulunmuştur.

Öğrenci ve eğitimci beklenti düzeyi puan ortalamaları arasında gözlenen bu farkın istatistiksel olarak anlamlılığı da sınıanmıştır. Bu sınıamaya ilişkin sonuçlar Tablo 11b'de gösterilmiştir:

Tablo: 11b

	<i>EĞİTİMCİLER</i>	<i>ÖĞRENCİLER</i>
Ortalama	1.596063	1.747674
Varyans	0.11476	0.18989
Gözlem	127	129
Öngörülen Ortalama Farkı	0	
df	254	
t Stat	3.1046	
t Kritik tek-uçlu	1.65087	

Tablo 11b incelendiğinde eğitimcilerin ve öğrencilerin beklenti puan ortalamalarından hesaplanan t değeri (3,104) olduğu görülmektedir. Serbestlik derecesi 254'e göre t kritik değer (1,650) olduğundan, eğitimcilerin ve öğrencilerin rehberlik servisinden beklentilerine ilişkin puan ortalamaları birbirinden istatistiksel olarak önemli derecede farklılık göstermektedir.

Genel olarak eğitimcilerin rehberlik servisinden en fazla bekledikleri ve öncelik verdikleri 10 hizmet türü ise şöyle sıralanmıştır:

Eğitimcilerin En Fazla İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Hizmet	İhtiyaç Derecesi*
1- Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı	1.34
2- Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulanmalı	1.34
3- Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.41
4- Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.41
5- Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.42
6- Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı	1.43
7- Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.43
8- Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	1.44
9- Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli	1.46
10- Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.47

* Rakamsal değerler (1)'e yaklaştıkça ihtiyacın çokluğunu, (3)'e yaklaştıkça ihtiyacın azaldığını göstermektedir.

Eğitimcilerin öncelik tanıdıkları 10 beklenti ile, öğrencilerin ilk 10'da saydıkları beklentiler karşılaştırıldığında; iki konuda ortak düşüncenin bulunduğu dikkati çekmektedir. Bunlar:

1. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı.
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulanmalı.

Bu iki beklenti hem öğrenciler hem de eğitimciler tarafından ilk 10 sırada yer verilen beklentileri oluşturmuştur. Bu beklentinin dışında kalan ve ilk 10 listesinde yer alan diğer beklentiler, öğrenci ve eğitimcilerde farklılık göstermektedir. Örneğin; eğitimcilerde ilk sırayı *"Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı, gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli"* maddesi alırken, öğrencilerde ilk sırada *"Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek*

alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı” yer almıştır. Bir başka açıdan bakıldığında okul ilgilileri ilk sırayı “kişisel sorunların çözümüne dönük rehberlik” hizmetine, öğrenciler ise ilk sırayı “mesleki rehberlik” hizmetine vermişlerdir. Öğrencilerin ilk 10 sırada önem tanıdıkları hizmetlerden ve beklentilerden 5 tanesi mesleki rehberlikle ilgili iken; eğitimcilerin ilk 10 sırada önem verdikleri beklentilerden 2 tanesi mesleki rehberlik ile ilgilidir. Öğrencilerin ilk 10’da yer verdikleri hizmetlerden 4 tanesi “eğitsel rehberlik” gruplamasında yer alan hizmetleri içermektedir. Eğitimcilerin listesinde eğitsel rehberlik ile ilgili madde sayısı 2 tane dir. Buna karşılık eğitimciler daha çok disiplin sorunları yaratan durumlar ile ilgili rehberlik hizmetleri ile kişisel sorunların çözümüne yönelik hizmetlere ilişkin beklenti içindedirler. Yapılan bu açıklamalar da göstermektedir ki; sadece beklenti puanı açısından değil, beklentilerin içerikleri açısından da eğitimciler ile öğrenciler arasında önemli farklılıklar mevcuttur.

Diğer taraftan eğitimcilerin en az önemsedikleri 10 beklenti ise şunlardır:

Eğitimcilerin En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Hizmet	İhtiyaç Derecesi*
1- Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilgilendirecek seminerler düzenlenmeli	1.86
2- Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.87
3- Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	1.88
4- Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	1.91
5- Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.92
6- Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardımcı olmalı	2.1
7- Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapılmalı	1.24
8- Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.27
9- Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1.29
10- Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	2.11

* Rakamsal değerler (1)’e yaklaştıkça ihtiyacın çokluğunu, (3)’e yaklaştıkça ihtiyacın azaldığını göstermektedir.

Öğrencilerin en az önem verdikleri 10 beklenti ile karşılaştırıldığında, hem öğrencilerin hem de eğitimcilerin listesinde yer alan 3 konudaki beklentinin, en az değer verilen beklenti olarak paylaşıldığı gözlenmiştir. Bunlar: “*Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı*”, “*Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli*” ve “*Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli*” maddeleridir. Bu üç maddenin dışında kalan 7 maddede eğitimcilerin ve öğretmenlerin en az önem verdikleri beklentiler arasında birbirinden farklı maddelerdir.

Eğitimcilerin rehberlik servisinden beklentileri, araştırmanın “okulda yürütülen görev”, “branş”, “mezun olunan yükseköğretim kurumu” ve “mesleki kıdem” değişkenlerine göre de ayrı ayrı incelenmiştir. Bunlara ilişkin bulgular aşağıdaki başlıklarda aktarılmıştır.

2.1. Okulda Yürütülen Görev Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

Okulda öğretmen, müdür yardımcısı ve müdür görevlerinde bulunanların, rehberlik servisinden beklentileri ayrı ayrı incelenmiştir. Genel beklenti düzeyi açısından elde edilen bulgular Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo: 12

<i>Gruplar</i>	<i>Say</i>	<i>Toplam</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>
ÖĞRETMEN	102	162	1.488	0.11
MÜDÜR YRD.	20	28.78	1.5392	0.15
MÜDÜR	7	13.85	1.9786	0.06

Tablo 12 incelendiğinde, rehberlik servisinden en yüksek beklentiye sahip grubun öğretmenler olduğu (1,488) gözlenmektedir. Beklenti düzeyi en düşük grup ise okul müdürleridir (1,987). Müdür yardımcıları, öğretmenlere daha yakın, okul müdürlerinden daha uzak bir beklenti düzeyine sahiptir. Bu sayısal veriler incelendiğinde, öğretmenlerin ve müdür yardımcılarının rehberlik hizmetlerine karşı daha fazla beklenti içinde oldukları, okul müdürlerinin ise daha düşük beklentiye sahip oldukları söylenebilir.

Okulda yürütülen görev değişkenine göre gözlenen bu farklılığın manidarlığı varyans analizi ile sınanmıştır. Bu sınanmanın sonuçları Tablo 12a'da gösterilmiştir.

Tablo: 12a

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-değeri</i>	<i>F ölçütü</i>
Gruplar Arasında	1.51	2	0.7552	6.52	0.002	3.07
Gruplar İçinde	14.59	126	0.1158			
Toplam	16.1	128				

Üç grubun puanları üzerinden hesaplanan f değeri (6,52)'dir. Serbestlik derecesi 2'ye göre f kritik değer (3,07) olduğundan; öğretmenlerin, müdür yardımcılarının ve müdürlerin rehberlik servisinden beklentilerine ilişkin puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark mevcuttur. Başka bir ifade ile, bu üç grubun beklenti düzeyleri birbirlerinden önemli derecede farklılık göstermektedir.

Öğretmen, müdür yardımcısı ve müdürlerin, rehberlik servisinden beklentilerinde en fazla ve en az önem verdikleri 10 hizmet konusunun neler olduğuna ilişkin bulgular aşağıda aktarılmıştır.

2.1.1. Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Öğretmen, okul müdürü ve müdür yardımcılarının genel olarak rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
2. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
5. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı

6. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
7. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
8. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
9. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
10. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli

Öğretmen, okul müdürü ve müdür yardımcılarının genel olarak rehberlik servisi-
sinden en son bekledikleri (en az önem verdikleri) 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
2. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
3. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
4. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
5. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
7. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
8. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
9. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
10. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek

2.1.1. Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Okuldaki görevi “öğretmenlik” olan ve herhangi bir idari görevi bulunmayan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
2. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
3. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
4. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı
5. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
6. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
7. Günümüz Türkiye’inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
8. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
9. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
10. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı

Okuldaki görevi “öğretmenlik” olan ve herhangi bir idari görevi bulunmayan eğitimcilerin rehberlik servisinden en son beledikleri (en az önem verdikleri) 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli
2. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı

3. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
4. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
5. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
6. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
7. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
8. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
9. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek
10. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli

2.1.2. Müdür Yardımcılarının En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Müdür yardımcılarının rehberlik servisinden en fazla bekleдикleri 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
3. Aile ilişkinlerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
4. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
5. Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı
6. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı

7. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
8. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
9. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
10. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli

Müdür yardımcılarının rehberlik servisinden en son bekledikleri (en az önem verdikleri) 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
2. Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
3. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
4. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
5. Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı
6. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
7. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
8. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
9. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
10. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı

2.1.3. Müdürlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Okul Müdürlerinin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
2. Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli
3. Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı
4. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
5. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
6. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
7. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
8. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı
9. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
10. Zararlı (sigara, içki, uyuşturucu madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli

Okul Müdürlerinin rehberlik servisinden en son bekledikleri (en az önem verdikleri) 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli

2. Öğretmenlerden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
3. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
4. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
5. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
6. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
7. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
8. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
9. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
10. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli

2.2. Branş Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

Eğitimcilerin branşları açısından da rehberlik servisinden beklentileri incelenmiştir. Bu konuda elde edilen bulgular Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo: 13

<i>Gruplar</i>	<i>Say</i>	<i>Toplam</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>
Sosyal	18	28.27	1.5704	0.14
Sanat	5	9.133	1.8267	0.09
Matematik	24	37.53	1.5639	0.12
Fen	23	35.85	1.5587	0.09
Edebiyat	22	33.87	1.5394	0.11
Dil	35	58.05	1.6586	0.13

Tablo 13 incelendiğinde, rehberlik servisinden genel beklenti düzeyi en yüksek grubun “Edebiyat” (1,53), “Fen bilimleri” (1,55) ve “Matematik” (1,56) branşlarındaki öğretmenler olduğu anlaşılmaktadır. Beklenti düzeyi en düşük grup ise “resim-müzik” öğretmenleri ile (1,82) yabancı dil öğretmenleridir (1,65).

Eğitimcilerin branşlarına göre, beklenti düzeylerinde gözlenen bu farklılığın manidarlığı varyans analizi ile test edilmiştir. Yapılan analizin sonuçları Tablo 13a'da gösterilmiştir.

Tablo: 13a

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-değeri</i>	<i>F ölçütü</i>
Gruplar Arasında	0.542	5	0.1084	0.94	0.456	2.29
Gruplar İçinde	13.92	121	0.115			
Toplam	14.46	126				

Tablo 13a incelendiğinde 6 branşta yer alan öğretmenlerin beklenti puanları üzerinden hesaplanan f değerinin (0,94) olduğu görülmektedir. Serbestlik derecesi 5'e göre f kritik değer (2,29) olduğundan, eğitimcilerin branşlarına göre beklenti puanları arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark mevcut değildir.

Altı branş grubunun rehberlik servisinden beklentilerinde en fazla ve en az önem verdikleri 10 hizmetin neler olduğuna ilişkin bulgular ise aşağıda aktarılmıştır.

2.2.1. Sosyal Bilimler Öğretmenlerinin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak

Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Branşı "Sosyal Bilimler" olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
2. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
3. Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
4. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli
5. Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli
6. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı

7. Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli
8. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
9. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
10. Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı

Branşı “Sosyal Bilimler” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı
2. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
3. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
4. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşacakları sorunları onlarla tartışmalı
5. Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı
6. Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli
7. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
8. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
9. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı

10. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli

2.2.2. Sanat (Resim-Müzik vb.) Öğretmenlerinin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Branşı “resim-müzik-sanat” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
2. Zararlı (sigara, içki, uyuşturucu madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli
3. Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli
4. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
5. Günümüz Türkiye’inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
6. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
7. Öğretmenlerden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
8. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
9. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli
10. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı

Branşı “resim-müzik-diğer sanat dalları” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultu-sundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
2. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
3. Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli
4. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
5. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı
6. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
7. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
8. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
9. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşacakları sorunları onlarla tartışmalı
10. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli

2.2.3. Matematik Öğretmenlerinin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak

Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Branşı “Matematik” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
2. Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli
3. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
4. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli

5. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
6. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
7. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
8. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
9. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
10. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı

Branşı "Matematik" olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilinçlendirmeli
2. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
3. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
4. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
5. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
6. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
7. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
8. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
9. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
10. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli

2.2.4. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Branşı “Fen Bilimler” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı
3. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
4. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
5. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
6. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
7. Günümüz Türkiye’inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
8. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
9. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
10. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı

Branşı “Fen Bilimler” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
2. Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı

3. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
4. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
5. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılarına talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
6. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
7. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
8. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
9. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
10. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli

2.2.5. Edebiyat Öğretmenlerinin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak

Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Branşı “Edebiyat” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
3. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
4. Öğrencilerin kendilerini tanımları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
5. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı

6. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
7. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
8. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
9. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
10. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli

Branşı “Edebiyat” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
2. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
3. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
4. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
5. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
6. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
7. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
8. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
9. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli

10. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli

2.2.6. Yabancı Dil Öğretmenlerinin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak

Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Branşı “yabancı dil” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
2. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
3. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
4. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
5. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
6. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
7. Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli
8. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
9. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
10. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli

Branşı “yabancı dil” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı

2. Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
3. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
4. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
5. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılarına talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
6. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
7. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
8. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
9. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
10. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek

2.3. Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

Eğitimcilerin (öğretmen, müdür yardımcısı ve okul müdürü) mezun oldukları yüksek öğretim kurumunun türüne göre de, rehberlik servisinden beklentileri analiz edilmiştir. bu analize ilişkin sonuçlar Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo: 14

<i>Gruplar</i>	<i>Say</i>	<i>Toplam</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>
Konservtuar	3	6.417	2.1389	0
İlahiyat	14	24.6	1.7571	0.15
Fen-Edebiyat	63	99.3	1.5762	0.09
Eğitim Fak.	47	72.38	1.5401	0.11

Tablo 14 incelendiğinde en yüksek beklenti düzeyine sahip grubun “Eğitim Fakültesi”nden mezun olan öğretmenlerde (1,54) gözlemlendiği anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile eğitim fakültesi mezunu olan eğitimciler rehberlik servisinden daha yüksek beklentiye sahiptir. Bu grubu, beklenti düzeylerinin yüksekliği açısından “Fen-

Edebiyat Fakültesi” mezunu olan öğretmenler (1,57) izlemiştir. En düşük beklenti düzeyine sahip eğitimciler ise “Konservatuar” (2,14) ve “İlahiyat Fakültesi” mezunu olan öğretmenlere (1,76) aittir.

Eğitimcilerin mezun oldukları kurumlara göre, rehberlik servisinden beklentilerine ilişkin puanları arasındaki farkın manidarlığı varyans analizi ile sınanmıştır. Yapılan sınamanın sonuçları Tablo 14a’da gösterilmiştir.

Tablo: 14a

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-değeri</i>	<i>F ölçütü</i>
Gruplar Arasında	1.419	3	0.4732	4.46	0.005	2.68
Gruplar İçinde	13.04	123	0.106			
Toplam	14.46	126				

Mezun olunan kurum değişkenine göre oluşan dört grubun puanları üzerinden hesaplanan f değeri (4,46)’dır. Serbestlik derecesi 3’e göre f kritik değer (2,68) olduğundan; eğitim fakültesi, fen-edebiyat fakültesi, ilahiyat fakültesi ve konservatuar mezunu eğitimcilerin beklenti puanları arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark mevcuttur.

Mezun olunan kurumlara göre, eğitimcilerin rehberlik servisinden beklentileri arasında en fazla önem verdikleri ve en az önem verdikleri hizmet konularının neler olduğuna ilişkin bulgular aşağıda aktarılmıştır.

2.3.1. Eğitim Fakültesi Mezunu Olan Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“Eğitim Fakültesinden” mezun olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
2. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı

3. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
4. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı
5. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
6. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
7. Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
8. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı
9. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
10. Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli

“Eğitim Fakültesinden” mezun olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
2. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
3. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli
4. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
5. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
6. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
7. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
8. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli

9. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
10. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli

2.3.2. Fen-Edebiyat Fakültesi Mezunu Olan Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“Fen-Edebiyat Fakültesinden” mezun olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
2. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
3. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
4. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
5. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
6. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
7. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
8. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
9. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
10. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli

“Fen-Edebiyat Fakültesinden” mezun olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
2. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
3. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
4. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
5. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
6. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
7. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
8. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
9. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
10. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı

2.3.3. İlahiyat Fakültesi Mezunu Olan Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“İlahiyat Fakültesinden” mezun olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
3. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı
4. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
5. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı

6. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
7. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
8. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
9. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
10. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı

“İlahiyat Fakültesinden” mezun olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
2. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli
3. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
4. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
5. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
6. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
7. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
8. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
9. Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
10. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı

2.3.4. Konservatuar Mezunu Olan Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

“Konservatuar” mezunu olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Zararlı (sigara, içki, madde) Alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli
2. Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı
3. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
4. Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı
5. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
6. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli
7. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
8. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
9. Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı
10. Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli

“Konservatuar” mezunu olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
2. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı

3. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
4. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
5. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
6. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
7. Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli
8. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
9. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı
10. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli

2.4. Mesleki Kıdem Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

Eğitimcilerin sahip oldukları mesleki kıdem açısından rehberlik servisinden beklenti düzeylerine ilişkin sayısal veriler Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo: 15

<i>Gruplar</i>	<i>Say</i>	<i>Toplam</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>
1- 5 YIL	8	11	1.375	0.13
6- 10 YIL	18	26.61	1.4781	0.12
11- 15 YIL	25	35.98	1.8394	0.1
16 VE +	76	110.7	1.9563	0.09

Tablo 15 incelendiğinde mesleki kıdemi daha az, dolayısıyla daha genç öğretmenlerin rehberlik servisinden beklentilerinin daha yüksek olduğu görülmektedir (1.375). Beklenti düzeylerindeki yükseklik açısından bu grubu kıdemi 6-10 yıl olan eğitimciler izlemektedir (1,47). Beklenti düzeyi en düşük eğitimciler ise kıdemi 16 yıl ve daha fazla olanlar ile (1,96), kıdemi 11-15 yıl arasında bulunanlardır (1,84). Bu durum, meslekte daha yeni öğretmenlerin rehberlik servisinden beklentilerinin

daha yüksek, meslekte 10 yılını tamamlamış öğretmenlerden itibaren daha eski öğretmenlerin ise beklenti düzeylerinin daha düşük olduğu şeklinde açıklanabilir. Beklenti düzeyini, rehberlik hizmetlerine karşı olumlu bir tutum olarak kabul ettiğimiz zaman; yeni mezun öğretmenlerin rehberliğe karşı çok daha olumlu bir tutum içinde oldukları da söylenebilir.

Eğitimcilerin kıdem değişkenine göre beklenti düzeylerinde gözlenen farklılığın manidarlığı varyans analizi ile test edilmiştir. Bu konuda yapılan analizin sonuçları Tablo 15a'da gösterilmiştir.

Tablo: 15a

<i>Varyans Kaynağı</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-değeri</i>	<i>F ölçütü</i>
Gruplar Arasında	0.065	3	0.0217	4.22	0.879	2.68
Gruplar İçinde	11.89	123	0.0966			
Toplam	11.95	126				

Dört kıdem grubu puanları üzerinden hesaplanan f değeri (4,22), serbestlik derecesi 3'e göre f kritik değer (2,68)'dir. Bu veriler, kıdem değişkenine göre, beklenti puanlarının istatistiksel olarak önemli derecede birbirinden farklı olduğunu göstermektedir.

Dört kıdem grubunun, rehberlik servisinden en fazla ve en az bekledikleri hizmet türlerine ilişkin bulgular aşağıda aktarılmıştır.

2.4.1. Kıdemi 1- 5 Yıl Olan Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Mesleki kıdemi "1-5 yıl" olan eğitimcilerin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
2. Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli
3. Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli

4. Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı
5. Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli
6. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
7. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
8. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
9. Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli
10. Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı

Mesleki kıdemi “1- 5 yıl” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beklemedikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli
2. Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli
3. Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı
4. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
5. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
6. Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı
7. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek

8. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
9. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
10. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı

2.4.2. Kıdemi 6- 10 Yıl Olan Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Mesleki kıdemi “6- 10 yıl” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Günümüz Türkiye’inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı
2. Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı
3. Zararlı (sigara, içki, uyuşturucu madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli
4. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı
5. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli
6. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
7. Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli
8. Öğretmenlerden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli

9. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
10. Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı

Mesleki kıdemi “6-10 yıl” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı
2. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
3. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli
4. Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı
5. Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı
6. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
7. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
8. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
9. Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı
10. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli

2.4.3. Kıdemi 11- 15 Yıl Olan Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Mesleki kıdemi “11- 15 yıl” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
2. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
3. Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı
4. Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı
5. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
6. Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli
7. Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli
8. Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli
9. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
10. Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı

Mesleki kıdemi “11-15 yıl” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
2. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
3. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli
4. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
5. Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı
6. Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli

9. Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli
10. Öğretmenlerden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli

Mesleki kıdemi “16 ve + yıl” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri en son sırayı alan 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli
2. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli
3. Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli
4. Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli
5. Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı
6. Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli
7. Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli
8. Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı
9. Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli
10. Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli

7. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı
8. Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı
9. Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli
10. Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli

2.4.4. Kıdemi 16 ve + Yıl Olan Öğretmenlerin En Çok ve En Az İhtiyaç Olarak Gördükleri 10 Rehberlik Hizmetinin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular

Mesleki kıdemi "16 ve + yıl" olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri ilk 10 hizmet şöyle sıralanmıştır:

1. Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı
2. Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı
3. Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı
4. Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı
5. Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli
6. Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli
7. Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli
8. Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı

cilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi “Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini, kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli” iken, ikinci sırada “Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli” maddesi yer almaktadır. Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi “Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli” iken, ikinci sırada “Öğrencilere konuları ve sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli” maddesi yer almaktadır. Süper Lise öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi “Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı” iken, ikinci sırada “Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı” maddesi yer almaktadır. Teknik Lise öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi “Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı” iken, ikinci sırada “Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli” maddesi yer almaktadır. Ticaret Lisesi öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi “Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplumun önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli” iken, ikinci sırada “Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmaları” maddesi yer almaktadır.

2. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre, P.D.R. hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri ve beklentileri arasında bir fark bulunmamıştır. İki grubun ortalamaları arasındaki fark ($t = 0.069$, $t_{kritik} = 1.657$; $P > .05$) bulunmuştur. Genel olarak aynı beklenti düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Farkın istatistiksel açıdan önemsiz olduğu anlaşılmaktadır.

3. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlara göre, P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklentileri birbi-

rinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir. En yüksek beklenti düzeyinin (1.53) Türkçe-Matematik alanında öğrenim gören öğrenciler olduğu anlaşılmıştır. En düşük beklenti düzeyi ise “Teknik Bilimler” (1.93) olduğu anlaşılmıştır.

Öğrenim gördükleri alanlara göre en yüksek beklenti düzeyine sahip olan Türkçe-Matematik alanındaki öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi; “Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı” iken, ikinci sırada “Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı” maddesi yer almaktadır. Beklenti düzeyinin yüksekliği açısından ikinci sırayı alan sosyal bilimler alanı öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi; “Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli” iken, ikinci sırada “Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı” maddesi yer almaktadır. En düşük beklenti düzeyine sahip olan “Teknik Bilimler” alanındaki öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, “Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı” iken, ikinci sırada “Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli” maddesi yer almaktadır.

4. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin okudukları okulda, rehberlik servisi bulunup bulunmamasına göre P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklentileri birbirinden manidar düzeyde farklılık göstermektedir. Okulda rehberlik servisinin bulunup bulunmadığına göre oluşturulan dört grubun puanları üzerinden hesaplanan f değeri (2.894) dür. Gruplar arasında beklenti puanları birbirinden önemli derecede farklılık göstermektedir. Okullarında rehberlik servisi bulunan ve bundan yararlandığını söyleyen öğrencilerin beklenti düzeyleri en yüksektir (1.55). Bu grubu okullarında rehberlik servisi bulunan ancak bundan yararlanmadığını ifade eden öğrenciler izlemiştir (1.69). En düşük beklenti düzeyine sahip olanların ise okullarında rehberlik servisi bulunmayan ve bunu gereksiz gören öğrenciler oluşturmaktadır (2.27).

Okullarında rehberlik servisi bulunan ve bundan faydalandığını ifade eden öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, “Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı” iken, ikinci sırada “Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı” maddesi yer almaktadır. Okullarında rehberlik servisi bulunan ve bundan yararlanmayan öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, “Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı” iken, ikinci sırada “Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı” maddesi yer almaktadır. Okullarında rehberlik servisi bulunmadığını ancak bunun gerekli olduğunu ifade eden öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, “Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli” iken, ikinci sırada “Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı” maddesi yer almaktadır. Okullarında rehberlik servisi bulunmadığını ancak bunun gereksiz olduğunu ifade eden öğrencilerinin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, “Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı” iken, ikinci sırada “Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli” maddesi yer almaktadır.

5. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin en uzun süre yaşadıkları yer değişkenine göre P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklentileri önemli (manidar) derecede farklılaşmadığı, farkın istatistiksel açıdan önemsiz olduğu anlaşılmaktadır. İl, ilçe ve köyde yaşamalarına göre rehberlik servisinden beklentiler önemli derecede farklılık göstermemektedir. Beklentiler arasında önemli fark yoktur.

6. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklentileri birbirine benzemektedir ve beklentiler arasında önemli bir fark yoktur. Kız öğrencilerin beklenti puan ortalaması (1.766), erkek öğrencilerin ise (1.775)'dir. Bu durumda az da olsa kız öğrenciler lehine bir farklılık söz konusudur. İstatistiksel açıdan ise bu durum manidar değildir.

7. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin yaş değişkeni açısından P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklentileri oldukça birbirine yakındır. Üç yaş grubu puanları üzerinden hesaplanan f değeri (0.016)'dır. Bütün yaş gruplarının beklenti düzeyleri birbirine benzerlik göstermektedir. Farkın istatistiksel açıdan önemsiz olduğu anlaşılmaktadır. Üç yaş grubunun beklenti düzeyleri birbirine yakındır.

8. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin babalarının mesleği değişkeni açısından P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklentileri önemli derecede birbirinden farklılık göstermektedir. Dokuz grubun puanları üzerinden hesaplanan f değeri (1.984)'dür. Babalarının mesleği "esnaf" olanlar en yüksek beklenti düzeyine sahipken (1.474), ikinci sırada beklenti düzeyinin yüksekliği açısından baba mesleği "serbest meslek" olanlar (1.579 yer alırken; babası hayatta olmayanların ise en düşük beklenti düzeyine sahip olduğu görülmektedir (1.906).

Beklenti düzeyi puan ortalamalarının düşüklüğü, beklenti düzeyinin yüksekliğine işaret ettiği göz önüne alınarak tablo 10 incelendiğinde en yüksek beklenti içerisinde olan baba mesleği "esnaf" olanların önem verdiği ilk 10 hizmetten birincisi, "Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı" iken, ikinci sırada "Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı" maddesi yer almaktadır. Beklenti düzeyinin yüksekliği açısından baba mesleği "serbest meslek" olan öğrencilerin ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, "Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alan bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlenmeli" iken, ikinci sırada "Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı" maddesi yer almaktadır. Buna karşılık rehberlik servisinden en düşük beklenti düzeyine sahip olan "babası hayatta olmayan" öğrencilerin en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, "Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı" iken, ikinci sırada "Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yap-

masını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı” maddesi yer almaktadır.

9. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin annelerinin mesleği değişkeni açısından P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklentileri önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Anne mesleği “memur” olan grubun beklenti düzeyi daha yüksek bulunmuştur (1.566). En düşük beklenti düzeyine sahip olanların “serbest meslek” grubunun olduğu görülmektedir (2.19).

Rehberlik servisinden beklenti düzeyi en yüksek grup olan ve anne mesleği “memur” olan öğrencilerin ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, “Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli” iken, ikinci sırada “Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı” maddesi yer almaktadır. En düşük beklenti düzeyine sahip olan “serbest meslek” (doktor, avukat, muhasebeci vb.) grubu öğrencilerinin en çok ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, “Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli” iken, ikinci sırada “Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı” maddesi yer almaktadır.

Araştırmanın ortaöğretim okullarında görev yapan eğitimciler ile ilgili bulgularına bakıldığında ise Tablo 11b incelendiğinde eğitimcilerin ve öğrencilerin rehberlik servisinden beklentilerine ilişkin puan ortalamalarından hesaplanan t değeri (3.104) olduğu görülmektedir. Serbestlik derecesi 254’e göre t kritik değer (1.650) olduğundan, eğitimcilerin ve öğrencilerin rehberlik servisinden beklentilerine ilişkin puan ortalamaları birbirinden istatistiksel olarak önemli derecede farklılık göstermektedir. Eğitimcilerin öncelik tanıdığı 10 beklenti ile, öğrencilerin ilk 10’da saydıkları beklentiler karşılaştırıldığında yalnızca iki konuda ortak düşüncenin bulunduğu görülmüştür. Eğitimcilerin rehberlik servisinden beklentilerine ilişkin sonuçlar;

1. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında görevli eğitimcilerin okulda yürütülen görev değişkeni açısından P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklenti düzeyleri birbirinden önemli derecede farklılık göstermektedir. Beklenti düzeyi en yüksek grup öğretmenlerken (1.488), en düşük grubun okul müdürleri olduğu görülmüştür (1.987).

Beklenti düzeyi en yüksek olan “öğretmenlerin” önem verdiği ilk 10 hizmetten birincisi, “Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı” iken, ikinci sırada “Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı” maddesi yer almaktadır. Beklenti düzeyinin yüksekliği açısından ikinci sırada yer alan müdür yardımcılarının en fazla ihtiyaç duydukları ilk 10 hizmetten birincisi, “Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı” iken, ikinci sırada “Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli” maddesi yer almaktadır. En düşük beklenti düzeyine sahip olan müdürlerin rehberlik servisinden bekledikleri ilk 10 hizmetten birincisi, “Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı” iken, ikinci sırada “Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli” maddesi yer almaktadır.

2. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında görevli eğitimcilerin branş değişkeni açısından P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklenti puanları arasında önemli bir fark mevcut değildir. Altı branşta yer alan öğretmenlerin beklenti puanları üzerinden hesaplanan f değerinin (0.949 olduğu görülmektedir. Bu durumda istatistiksel açıdan önemli bir farkın olmadığını göstermektedir.

3. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında görevli eğitimcilerin mezun oldukları kurum değişkeni açısından P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklenti puanları arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark mevcut değildir. Genel olarak incelendiğinde en yüksek beklenti düzeyine sahip grubun “Eğitim Fakültesi”nden mezun olan öğretmenlerde (1.54) gözlenmiştir. En düşük beklenti düzeyi ise “İlahiyat Fakültesi” mezunlarında gözlenmiştir (1.76).

4. Bu araştırma örneğine dahil ortaöğretim okullarında görevli eğitimcilerin mesleki kıdem değişkeni açısından P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklenti puanları istatistiksel olarak birbirinden önemli derecede farklılık göstermektedir. Mesleki kıdemi daha az yani daha genç öğretmenlerin rehberlik servisinden beklentileri daha yüksektir (1.375). Beklenti düzeyi en düşük eğitimciler ise 16 yıl ve daha fazla olanlar ile 11-15 yıl arasında bulunanlar olduğu görülmüştür (1.96).

Kıdem değişkeni açısından en yüksek beklenti düzeyine sahip olan mesleki kıdemi “1-5” yıl olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri ilk 10 hizmetten birincisi, “Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı” iken, ikinci sırada “Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli” maddesi yer almaktadır. Beklenti düzeyi en düşük olan ve mesleki kıdemi “16 ve + yıl” olan eğitimcilerin rehberlik servisinden beledikleri ilk 10 hizmetten birincisi, “Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı” iken, ikinci sırada “Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı” maddesi yer almaktadır.

ÖNERİLER

Bu araştırmadan elde edilen bulgulara dayanılarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Millî Eğitim Bakanlığı'nın rehber öğretmenlere tanıdığı kontenjan artırılmalıdır.

2. Orta dereceli kurumlarda rehberlik ve psikolojik danışma program geliştirme çalışmaları yapmak ve bunu bakanlık ve üniversite işbirliği ile gerçekleştirmek gerekir.

3. Örnekleme giren öğrencilerin beklentilerinin (yaş ve sınıf seviyelerine göre) birbirlerinden farklı olduğu ortaya çıkmıştır. Gelişmekte olan gencin psikolojik, sosyal ve fiziksel niteliklerinin tanınabilmesi onun hayata uyumunu kolaylaştıracaktır. Eğitim süreci içinde, geleceğe hazırlanması gereken öğrencinin kendini gerçekleştirebilmesi için, kendi kapasitesini ve çevre şartlarını tanıması ve anlaması gerekir. Eğer öğrenci kendini yeteri kadar tanımazsa ve çevre ile uzlaşma sağlayamazsa ihtiyaçları karşılanmadığından ruhsal gerginliği ve doyumsuzluğu artar. Bu sebeple öğrencinin, kendini tanıması ve problemlerine çözümler getirebilmesi için psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ihtiyaç vardır. Psikolojik danışma ve rehberlik uzmanları, bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olabilir. Kendini gerçekleştirme yolunda olan bireyin taşıdığı özellikler psikolojik sağlığı yerinde olan insanda bulunması gereken özelliklerdir. Kendini gerçekleştirmekte olan birey daha yeterli bir kişiliğe sahiptir ve daha verimlidir.

4. Psikolojik danışma ve rehberlik uzmanları öğrencilere tek tek veya gruplar halinde psikolojik danışma yardımları sağlayarak, onların duygusal problemlerini azaltabilir, genel hayat görüşlerini geliştirebilir. Yapılan araştırmalar da göstermiştir ki, bireysel ve grupta terapi şeklinde psikolojik yardım gören lise öğrencilerinin ruh sağlıklarında olumlu değişikliklerin meydana geldiğini göstermiştir.

5. Öğretmenler, öğrencilerin duygularını anlatmalarına uygun bir atmosfer hazırlamalı, incelikle davranıp onları övmeli, öğrencelere anlayış ve yakınlık göstermeli, başarılı öğrenciyi ödüllendirmeli, branşında yeterli ve yararlı olmalı, yeri

geldikçe öğrencilerin sosyal faaliyetlerini desteklemeli, öğrencilerin endişe, korku ve ilgilerini anlamaya çalışmalıdır. Böylece öğretmenlerden kaynaklanan problemler çok aza indirilmiş veya çözümlenmiş olur.

6. Ortaöğretim okullarında P.D.R. hizmetlerinin gereğinin ve öneminin anlaşılması için rehberlik servisine gerekli olan tüm materyaller sağlanmalı, rehberlik servisinin bu hizmetleri yerine getirmedeki işlevselliği yöneticiler ve öğretmenlerce izlenmelidir.

7. Millî Eğitim Bakanlığı'nın önderliğinde, İl Millî Eğitim Müdürlüklerince Psikolojik Danışma ve Rehberlik başlığı altında okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler için; hizmet içi eğitim kursları, paneller, sempozyumlar ve gelişim seminerleri düzenlenmelidir.

8. Mevcudu 300'e kadar olan ilköğretim okullarında bir rehber öğretmen görev yapmalıdır. Mevcudun artmasına paralel olarak rehber öğretmen sayısı artmalıdır.

9. Diğer ülkelerdeki rehberlik uygulamalarındaki gelişmeler dikkatlice izlenip, Türkiye için uygulanabilirliği araştırılmalıdır.

10. Psikolojik danışma ve rehberlik alanında etik kurallar ve yasal düzenlemeler Türkiye genelinde gerçekleştirilmelidir.

11. Okul yöneticileri, öğrencilerle olumlu ilişki kurmalarına, öğrencilerin uyumlu olmalarına yardımcı olabilir.

12. Psikolojik danışma ve rehberlik uzmanı kendi rol ve görevlerini veli ve öğrencinin yakın çevresine açıklamalıdır.

13. Okul rehberlik programının hazırlanmasında velileri de kapsama alan bir program hazırlanmalı, var olan programlar yeniden düzenlenmelidir. Öğrenciler psikolojik danışmanların görevi hakkında bilinçlendirilmeli ve danışmanlık hizmetleri özendirilmelidir.

14. Araştırma bulgularından da anlaşıldığı gibi öğrencilerin en fazla beklentileri "Meslekî Rehberlik" alanında yoğunlaştığından, öğrencilerin bu alana ilişkin beklentilerine daha fazla önem verilmeli ve çalışmalar bu alanda yoğunlaştırılmalıdır. Daha sonra sırasıyla "kişisel sorunların çözümüne yönelik" rehberlik hizmetine

ilişkin beklentiler ve üçüncü sırada da “eğitsel rehberliğe yönelik” maddeler yer aldığından rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri de buna göre düzenlenmelidir.

15. Bilim ve teknoloji alanındaki değişme ve gelişmelerin büyük bir hızla devam etmesi, öğrenci, öğretmen, danışman ve yöneticilerin bu değişim ve gelişim içinde, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin daha çok artmasına zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle rehberlik hizmetlerinden beklentilerle ilgili araştırmaların devamlı olarak yenilenmesi, öğrencilerin daha iyi tanınmasına imkân sağlayacaktır.

BÖLÜM VI

ÖZET

Bu araştırmada, Konya İli Merkez Meram, Selçuklu ve Karatay ilçelerindeki ortaöğretim okullarında okuyan öğrenciler ile bu okullarda görev yapan yöneticiler ve öğretmenlerin P.D.R. hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri ve beklentileri ortaya konmuş ve bu beklentilerin bazı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Araştırmanın evrenini, Konya il merkezinde bulunan ortaöğretim lise iki ve lise üç öğrencileri ile yöneticiler ve öğretmenler oluşturmuştur.

Araştırmanın örneklemini Konya il merkezindeki 8 ortaöğretim okulundan 129 öğrenci ile 27 idareci ve 102 öğretmen oluşturmuştur.

Grupların ortaöğretim okullarındaki P.D.R. hizmetlerine ilişkin beklentilerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen, “P.D.R. Hizmetlerinden Beklentiler Anketi” kullanılmıştır. Bu anket hem öğrencilere ve hem de idareci ve öğretmenlere ayrı ayrı uygulanmıştır. Ortaöğretim okullarında okuyan öğrenciler ve eğitimciler için de “Kişisel Bilgi Formu” geliştirilmiştir. Bilgi toplama aracı, rehberlik hizmetlerine ilişkin her türlü faaliyeti içeren 60 maddeden oluşmuştur. her maddeye öğrenciler “çok ihtiyaç var”, “biraz ihtiyaç var” ve “hiç ihtiyaç yok” seçeneklerinden birini işaretleyerek cevap vermişlerdir.

İstatistiksel işlemler olarak varyans analizi, t- testi ve betimsel analiz kullanılmıştır.

Araştırmanın Öğrencilerle İlgili Bulguları:

1. Lise türlerine göre öğrencilerin rehberlik servisinden beklenti puanları arasında .05 düzeyinde manidar bir farklılık söz konusudur.

2. Öğrenim gördükleri sınıflara göre lise 2. sınıf ve lise 3. sınıf öğrencilerinin aynı beklenti düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

3. Öğrenim gördükleri alanlara göre rehberlik servisinden beklenti düzeyi birbirinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir.

4. Okulda rehberlik servisinin olup olmamasına göre, rehberlik hizmetlerine ilişkin öğrenci beklentileri birbirinden manidar düzeyde farklılık göstermektedir.

5. Öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yerine göre rehberlik servisinden beklentileri önemli (manidar) derecede farklılaşmamıştır.

6. Cinsiyet değişkenine göre kız ve erkek öğrencilerin rehberlik servisinden beklentileri birbirine benzemektedir.

7. Yaş gruplarına göre rehberlik servisinden beklenti puanları birbirinden önemli derecede farklılık göstermektedir.

8. Babalarının mesleklerine göre rehberlik servisinden beklenti düzeyleri önemli derecede birbirinden farklılık göstermektedir.

9. Annelerinin mesleklerine göre öğrencilerin rehberlik servisinden beklentileri önemli ölçüde farklılaşmaktadır.

Araştırmacının Eğitimcilerle İlgili Bulguları:

1. Eğitimcilerin okuldaki görevlerine göre, rehberlik servisinden beklentilerine ilişkin puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark mevcuttur.

2. Branşlarına göre, eğitimcilerin rehberlik hizmetlerinden beklenti puanları arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark mevcut değildir.

3. Mezun oldukları kurumlara göre eğitimcilerin beklenti puanları arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark mevcuttur.

4. Kıdem değişkenine göre rehberlik servisinden beklenti puanları istatistiksel olarak önemli derecede birbirinden farklılaşmaktadır.

SUMMARY

In this research, it is put on the estimates and expectations of the students, managers and the teachers who you are in the high schools in Konya city central Meram, Selçuklu and Karatay districts and it is examined if these expectations change because of some variables.

The central of the research is the managers, teachers and the students who are in second and third grades of high schools in Konya city central.

This research has been applied to 129 students, 27 managers and 102 teachers from 8 high schools in Konya city central.

In order to determine the expectations of groups about P.D.R. services in their schools, "The expectations from P.D.R. Services Enquiry" is used by the researcher. This enquiry has been applied to both students, teachers and managers separately. For the students and educators in elementary and high schools, "Personal Information Form" is developed. Information collection device is consist of 60 item that consists of all activities about guidance services. The students answered the form by marking one of the "a lot of need", "a little need" and "no need" choices.

Varians analysis, t-test and descriptive analysis is used as statistical operations.

THE FINDINGS OF RESEARCH ABOUT STUDENTS

1) According to the kinds of high schools, there is a difference about .05 between the students expectations points from guidance service.

2) According to their grades, it is seen that the second and third grades students of high schools have expectations at same level.

3) According to their fields the expectation level from the guidance level has much differences from each other.

4) According to being present the guidance service in their schools, the students expectations from the guidance services have differences at significant level.

5) According to the students living area, their expectations from the guidance service have not differences at significant level.

6) According to their sexes, the girl and the boy students expectations from the guidance service are similar.

7) According to the age groups, their expectation points from the guidance have a lot differences.

8) According to their fathers' Jobs, their expectation levels from the guidance service have a significant difference.

9) According to their mothers' Jobs, the students' expectations from the guidance service have a significant difference.

THE RESEARCHER'S FINDINGS ABOUT EDUCATORS

1) According to educators' duties in schools, there is statistical difference between their expectation points from the guidance service.

2) According to their branches, educators' expectation points from the guidance services don't have much difference statistically.

3) According to their graduation schools, there is statistically a significant difference between the educators' expectation points.

4) According to their seniority variety, there is statistically a significant difference between the expectation points from the guidance service.

KAYNAKÇA

- BAŞARAN, İbrahim Ethem. “Örgütsel Davranış”, Ank. Ün. Eğitim Bil. Fak. Ankara: 1991.
- BİLGİN, Nihat. “Çağdaş ve Demokratik Eğitim”, Ankara Millî Eğitim Basımevi, 1993.
- BULUÇ, Bekir. “Örgütsel Değişme ve Direnç”, Çağdaş Eğitim Dergisi, Sayı: 42, Ankara: 1996.
- BURSALIOĞLU, Ziya. “Eğitim Yöneticisinin Değerlendirilmesi”, Ank. Ün. Yayınları, Sayı: 40, Ankara: 1978.
- BAKIRCIOĞLU, Rasim. “Temel Eğitim ve Ortaöğretimde Rehberlik”, Bakırcioğlu Yay., Ankara: 1982.
- BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş. “Yükseköğretim Programları ve Demokratik Tutumlar”, Ankara: Türk Demokrasi Vakfı, 1995.
- CÜCELOĞLU, Doğan. “İnsan ve Davranışı”, Remzi Kitabevi, İstanbul: 1993.
- ERGÜN, Mustafa. “İnsan Eğitimi”, Ocak Yay., Ankara: 1993.
- ERDEN, Münire ve FİDAN, Nurettin. “Eğitime Giriş”, Hac. Ün. Eğitim Fak. Ankara: 1993.
- ERTÜRK, Selahattin. “Eğitimde Program Geliştirme”, Yelkent Yay., Ankara: 1984, s. 12.
- GÜVEN, Sema ve Diğerleri. “Eğitim ve Öğretim İlkeleri”, MEGSB., İstanbul: 1986.
- KAPTAN, Saim. “Bilimsel Araştırma ve İstatistikler”, Ankara: 1995.
- KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem. “İnsan ve İnsanlar”, Evrim Yayınları, İstanbul: 1996.
- KUZGUN, Yıldız. “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık”, Ankara, ÖSYM Yayınları, 1991.
- KURTKAN, Amiran. “Sosyolojik Açıdan Eğitim Yolu İle Kalkınmanın Esasları”, İstanbul: 1997.
- KEPÇEOĞLU, Muharrem. “Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik”, Ankara: 1988.

EKLER**Sayfa No:**

EK I: Araştırmada Kullanılan Bilgi Toplama Aracı	206
EK II: Öğrenci Örnekleminden Elde Edilen Bulgulara Ait Tablolar	211
EK III: Eğitimci Örnekleminden Elde Edilen Bulgulara Ait Tablolar	248
EK IV: İl Millî Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı	265
EK V: İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı	266

EK: I

ARAŞTIRMADA KULLANILAN BİLGİ TOPLAMA ARACI

EK 1
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK SERVİSİNDEN
BEKLENTİLER ANKETİ

Açıklama: Aşağıda, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık servislerinden beklentilerinizi ifade eden maddeler bulunmaktadır. Bu maddeleri dikkatle okuduktan sonra okuduğunuz okulda hangisine daha çok ihtiyaç var, karşısından işaretleyiniz. Yanıtlarınızın doğru yada yanlış olması söz konusu değildir. Hangisi uygunsu onu seçmeniz yeterlidir.

Teşekkür ederim
Araştırmacı
Kasım TATLILIOĞLU

Kişisel Bilgiler:**Öğrencilerin:**

Okulunuz: () Genel Lise () Fen Lisesi () Anadolu Lisesi () Teknik Lise
() E.M.L. () İ.H.L. () Süper Lise
() Kız Meslek Lisesi () Ticaret Lisesi () Diğerleri

Sınıfınız: () Lise I () Lise II () Lise III

Alanınız: () Fen Bilimleri () Sosyal Bilimler () Teknik Bilimler
() Matematik () Edebiyat () Türkçe-Matematik
() Diğerleri

Okuduğunuz okulda rehberlik servisi : () Var, gerektiğinde yararlanırım.
() Var, hiç yararlanmam.
() Yok, fakat gerekli görüyorum.
() Yok, gereğine inanmıyorum.

Yaşadığınız yer : () Köy () Kasaba () İlçe () İl

Cinsiyetiniz: () Kız () Erkek

Yaşınız : () 15-17 () 18-19 () 20-21 () 21'in üzeri

Baba Mesleğiniz:

() Öğretmen () Doktor () Hukukçu () İktisatçı
() Esnaf () Güvenlik görevlisi () Çiftçi () Politikacı
() Memur () Öğretim üyesi () Mimar-Mühendis
() Emekli memur veya işçi () Vasıfsız işçi () Yaşamıyor () Diğerleri

Anne Mesleğiniz: () Ev hanımı () Öğretmen () Hukukçu
() Memur () Doktor () Diğerleri

Okul İdarecileri ve Öğretmenlerin:

Kıdeminiz: () Müdür () Müdür Yardımcısı () Öğretmen

Branşınız: () Fen Bilimleri () Sosyal Bilimler () Teknik Bilimler
() Edebiyat () Matematik () Resim
() Müzik () Dil () Diğerleri

Mezuniyetiniz: () Eğitim Bilimleri () Fen-Edebiyat Fak. () Sosyal Bilimler
() Teknik Bilimler () Ziraat Fak. () Konservatuar
() Yabancı Dil () İlahiyat Fak.
() Mimarlık - Mühendislik Fakültesi

Görev Süresiniz: () 1-5 Yıl () 6-10Yıl () 11-15 Yıl () 16 ve Yukarısı

Medeni Durumunuz : () Evli () Bekar () Dul () Nişanlı-Sözlü

	Çok ihtiyac var	Biraz ihtiyac var	Hiç ihtiyac yok	Kararsızım
1- Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı.	☐	☐	☐	☐
2- Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşlarıyla iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı.	☐	☐	☐	☐
3- Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapmalı; sonuçları onlarla paylaşmalı.	☐	☐	☐	☐
4- Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı.	☐	☐	☐	☐
5- Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine en uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı.	☐	☐	☐	☐
6- Okul kurallarına uymayan ve/ya da disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli.	☐	☐	☐	☐
7- Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında ekili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı.	☐	☐	☐	☐
8- Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmalı.	☐	☐	☐	☐
9- Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretmeli.	☐	☐	☐	☐
10- Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı.	☐	☐	☐	☐
11- Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli.	☐	☐	☐	☐
12- Sınıf içi düzen ve işleyişin sağlanmasını kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı.	☐	☐	☐	☐
13- Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, topluluk önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı yaşayan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacak yöntemleri öğretmeli.	☐	☐	☐	☐
14- Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunmalı.	☐	☐	☐	☐
15- Zaman zaman boş derslere girerek öğretmenlerin yerini almalı.	☐	☐	☐	☐
16- Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler vermeli.	☐	☐	☐	☐
17- Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı.	☐	☐	☐	☐
18- Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi vermeli.	☐	☐	☐	☐
19- Öğrencinin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı.	☐	☐	☐	☐
20- Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirmeli.	☐	☐	☐	☐
21- Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmeli.	☐	☐	☐	☐

	Çok ihtiyac var	Biraz ihtiyac var	Hiç ihtiyac yok	Kararsızım
22- Aile ilişkilerinde sorunları olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli.	☐	☐	☐	☐
23- Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı.	☐	☐	☐	☐
24- Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli ve onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli.	☐	☐	☐	☐
25- Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almanın yollarını öğretmeli.	☐	☐	☐	☐
26- Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli.	☐	☐	☐	☐
27- Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli.	☐	☐	☐	☐
28- Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp, uygulanmadığını denetlemeli.	☐	☐	☐	☐
29- Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı.	☐	☐	☐	☐
30- Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılmasını sağlamalı.	☐	☐	☐	☐
31- Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli.	☐	☐	☐	☐
32- Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli.	☐	☐	☐	☐
33- Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli.	☐	☐	☐	☐
34- Öğrencinin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl başedebileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli.	☐	☐	☐	☐
35- Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli.	☐	☐	☐	☐
36- Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli.	☐	☐	☐	☐
37- Sınıf geçme ve sınav yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı.	☐	☐	☐	☐
38- Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı.	☐	☐	☐	☐
39- Meslekleri ve bu konularda eğitim veren kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı.	☐	☐	☐	☐
40- Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığın altında yatan nedenleri araştırmalı ve çözüm yollarını geliştirmeli.	☐	☐	☐	☐
41- Okul-aile birliği toplantılarına katılarak, yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırılmalı.	☐	☐	☐	☐

	Çok ihtiyaç var	Biraz ihtiyaç var	Hiç ihtiyaç yok	Kararsızım
42- Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli; aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli.	☐	☐	☐	☐
43- Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı.	☐	☐	☐	☐
44- Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirilmeli.	☐	☐	☐	☐
45- Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini verilere ve kamuya gösterebilmeli.	☐	☐	☐	☐
46- Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı.	☐	☐	☐	☐
47- Öğretmenlerden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenlerle birlikte çalışabilmeli.	☐	☐	☐	☐
48- Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı.	☐	☐	☐	☐
49- Hatalı üniversite dalı ya da bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciyeye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinçlendirecek programlar uygulamalı.	☐	☐	☐	☐
50- Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlemeli.	☐	☐	☐	☐
51- Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı.	☐	☐	☐	☐
52- Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yölerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencilerin bilgisine sunmalı.	☐	☐	☐	☐
53- Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı.	☐	☐	☐	☐
54- Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı.	☐	☐	☐	☐
55- Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli.	☐	☐	☐	☐
56- Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli.	☐	☐	☐	☐
57- Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alan bulmasında yardımcı olacak çalışmalar düzenlemeli.	☐	☐	☐	☐
58- Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlemeli.	☐	☐	☐	☐
59- Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı.	☐	☐	☐	☐
60- Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini okuduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilinçlendirmeli.	☐	☐	☐	☐

EK: II
ÖĞRENCİ ÖRNEKLEMİNDEN ELDE EDİLEN BULGULARA AİT
TABLolar

Tablo: 3
Öğrenim Gördükleri Lise Türlerine Göre Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

	Anadolu Lisesi		E. M. L.		Genel Lise		İ. H. L.		K. M. L.		Süper Lise		Teknik Lise		Ticaret Lisesi		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.3	0.5	1.0	0.0	1.3	0.6	1.6	0.9	2.3	1.5	1.1	0.4	1.3	0.5	1.4	1.1	1.3	0.7
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı	1.8	1.0	1.4	0.5	1.5	0.8	2.0	1.2	2.7	1.2	1.6	1.1	2.5	1.3	1.4	0.5	1.6	0.9
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirilmeler yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı	1.3	0.5	1.3	0.5	1.6	0.9	1.7	0.8	2.3	1.5	2.1	0.7	2.5	1.0	1.1	0.4	1.6	0.9
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup	2.0	0.8	2.5	3.5	1.7	1.1	1.4	0.8	2.3	1.5	1.3	0.8	1.5	0.6	1.3	0.5	1.7	1.4
5 Öğrencilerin kendilerini tanımasını için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olma	1.5	1.0	1.2	0.4	1.3	0.6	1.6	1.0	2.7	1.2	1.9	1.2	1.5	1.0	1.3	0.5	1.4	0.8
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.8	1.0	1.9	1.0	1.8	1.0	2.0	1.0	2.7	1.5	1.6	0.8	1.5	0.6	1.9	1.1	1.8	1.0
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	1.8	1.0	2.0	1.2	2.0	1.1	2.1	1.1	3.0	1.7	2.3	1.1	8.3	9.9	1.5	0.8	2.2	2.1
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	2.5	1.0	2.0	1.2	2.2	1.0	2.1	1.1	3.0	1.0	2.1	0.9	3.3	1.0	1.6	0.5	2.2	1.0
9 Öğrencilerin sinava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli	1.8	1.5	1.2	0.6	1.6	0.9	1.5	0.7	3.0	1.7	1.6	0.5	2.0	0.8	1.3	0.5	1.6	0.9
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları	1.0	0.0	1.3	0.5	1.7	1.0	1.9	1.0	2.0	1.7	2.3	1.0	2.0	1.4	1.9	1.1	1.8	1.0
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanıtmalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	1.0	0.0	2.0	1.2	1.9	0.9	2.1	1.0	3.0	1.0	2.7	0.8	3.5	0.6	1.8	0.7	2.0	1.0
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	2.0	0.8	1.9	1.0	1.9	1.1	2.0	0.9	2.3	1.5	2.6	0.5	1.3	0.5	1.9	1.1	2.0	1.0
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak	1.3	0.5	1.2	0.6	1.4	0.7	1.7	1.1	3.0	1.7	2.0	1.2	1.8	1.0	1.3	0.5	1.5	0.9
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı	1.8	1.0	2.1	1.2	1.9	1.0	1.9	0.8	3.3	1.2	2.6	1.0	2.0	0.8	1.9	1.0	2.0	1.0
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almamalı	2.0	0.0	2.7	0.9	2.3	1.0	2.0	1.0	2.0	1.7	2.1	0.7	2.3	1.0	1.6	0.9	2.2	1.0

Tablo 3'ün devamı
Öğrenim Gördükleri Lise Türlerine Göre Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

	Anadolu Lisesi		E. M. L.		Genel Lise		İ. H. L.		K. M. L.		Süper Lise		Teknik Lise		Ticaret Lisesi		GENEL		
16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli	1.5	0.6	1.5	1.1	1.7	1.0	1.5	1.0	2.7	1.5	2.4	1.3	1.5	0.6	1.6	1.1	1.7	1.0	1.0
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.5	0.6	1.2	0.4	1.5	0.8	1.6	0.9	2.3	1.5	1.9	1.2	1.5	0.6	1.3	0.5	1.5	0.8	0.8
18 Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli	2.5	0.6	2.5	1.3	2.8	2.4	2.6	1.1	3.0	1.0	2.4	0.8	2.8	1.0	1.5	0.8	2.6	1.9	1.9
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve 20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirmeli	2.8	1.3	1.4	0.7	1.6	0.8	1.8	1.1	2.0	0.0	2.1	1.2	2.0	1.2	1.8	1.0	1.7	0.9	0.9
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	1.5	1.0	1.5	1.0	1.5	0.9	1.8	1.2	1.7	1.2	1.7	1.0	2.0	1.4	1.6	1.1	1.6	1.0	1.0
22 Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.0	0.0	1.7	1.3	1.7	0.9	1.6	0.7	2.7	1.5	1.6	0.8	2.0	1.4	1.9	1.0	1.7	0.9	0.9
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.5	0.6	1.6	0.7	1.7	0.8	2.0	1.0	1.7	0.6	1.7	1.1	1.3	0.5	1.4	0.7	1.7	0.8	0.8
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.3	0.5	2.5	1.3	1.7	0.9	1.8	0.9	2.3	1.5	2.1	0.7	2.3	1.3	2.0	1.1	1.8	1.0	1.0
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.3	0.5	1.8	1.0	2.0	2.5	1.8	0.9	1.7	1.2	1.9	1.1	2.5	1.3	1.6	0.7	1.9	1.9	1.9
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (vazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, bu konuda bilgilendirilmeli	1.3	0.5	1.3	0.7	1.6	0.9	1.8	1.1	1.7	1.2	1.3	0.5	2.0	1.4	1.6	1.1	1.6	0.9	0.9
27 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	1.0	0.0	1.3	0.7	1.4	0.7	1.6	0.9	2.0	1.0	2.0	1.2	1.5	1.0	1.0	0.0	1.4	0.7	0.7
28 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.5	0.6	1.7	1.1	1.4	0.8	1.6	0.7	2.0	1.7	1.9	0.9	1.3	0.5	1.3	0.5	1.5	0.8	0.8
29 Öğrencilerin yönetiminde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	1.5	0.6	1.9	1.1	2.0	1.1	2.3	1.2	2.3	0.6	2.1	1.1	2.5	1.3	1.6	1.1	2.0	1.1	1.1
30 Öğrencilerin bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği tepkilerle topluluklar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.3	0.5	1.5	0.7	1.8	0.9	2.1	0.8	1.3	0.6	1.7	0.8	2.3	1.3	1.8	1.2	1.8	0.9	0.9
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.5	0.6	1.6	0.7	1.5	0.8	1.7	0.6	3.0	1.7	2.1	1.1	1.8	1.0	1.9	1.0	1.7	0.8	0.8

Tablo 3'ün devamı
Öğrenim Gördükleri Lise Türlerine Göre Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

	Anadolu Lisesi		E. M. L.		Genel Lise		İ. H. L.		K. M. L.		Süper Lise		Teknik Lise		Ticaret Lisesi		GENEL	
46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	1.8	1.0	2.3	1.3	2.1	1.1	2.4	1.2	2.0	1.0	2.1	1.1	3.0	1.4	1.9	0.6	2.2	1.1
47 Öğretenden kaynaklanan okul başarısızlığının önlenmesi için öğretmene birlikte çalışabilmesi	1.3	0.5	1.5	1.0	1.6	1.1	2.2	1.3	1.7	1.2	1.0	0.0	2.3	1.0	1.9	1.1	1.7	1.1
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	2.0	0.8	1.7	0.9	1.7	1.0	1.9	1.0	1.3	0.6	1.6	0.5	2.3	1.3	1.3	0.5	1.7	1.0
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	2.3	1.5	1.0	0.0	1.3	0.7	1.2	0.5	1.3	0.6	1.4	0.8	2.0	0.0	1.3	0.5	1.3	0.7
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymamanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar	1.5	0.6	1.8	0.9	1.8	0.9	2.2	0.9	2.7	1.5	2.0	0.6	3.0	0.8	1.8	0.9	1.9	0.9
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırmalı	1.3	0.5	1.8	1.0	1.6	1.0	1.4	0.8	1.3	0.6	1.7	0.8	3.3	1.0	1.5	1.1	1.6	1.0
52 Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine	1.3	0.5	1.6	1.0	1.4	0.8	1.5	0.9	2.3	1.2	2.1	1.3	2.0	1.2	1.3	0.5	1.5	0.9
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve dış etkinliklerin tanıtmalı	1.5	0.6	1.7	1.1	2.0	1.0	2.0	1.1	2.7	1.5	2.0	0.6	2.3	1.3	1.4	0.7	1.9	1.0
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli. böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına	1.8	1.5	1.5	0.8	1.5	0.9	1.5	0.6	2.0	1.0	1.4	0.8	2.0	0.8	1.4	0.5	1.5	0.8
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitimsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmesi	1.8	1.0	1.5	0.7	1.5	0.8	1.7	0.9	1.3	0.6	1.4	0.8	2.3	1.3	1.5	0.8	1.6	0.8
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.8	1.0	1.4	0.7	2.0	1.0	2.0	1.2	3.3	1.2	1.7	1.0	2.5	1.0	1.4	0.5	1.9	1.0
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı	1.5	0.6	1.2	0.6	1.4	0.8	1.2	0.5	2.0	1.0	1.3	0.8	2.8	1.5	1.1	0.4	1.4	0.8
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	2.3	1.0	1.4	0.5	1.8	0.8	1.9	1.0	2.0	1.0	2.1	0.4	2.0	0.8	1.4	0.7	1.8	0.8
59 Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı	2.3	1.3	2.4	1.3	1.8	0.9	2.0	1.0	2.7	0.6	2.6	1.0	2.5	1.0	1.6	0.5	2.0	1.0
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilgilendirmeli	1.3	0.5	1.3	0.9	1.5	0.9	1.6	1.1	2.0	1.0	1.6	1.1	1.3	0.5	1.0	0.0	1.5	0.9
	1.6	0.7	1.7	0.9	1.7	1.0	1.8	1.0	2.3	1.1	2.0	1.0	2.2	1.1	1.6	0.7	1.7	1.0

Tablo: 4
Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	2. Sınıf		3. Sınıf		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.27	0.58	1.36	0.82	1.32	0.72
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapılmalı	1.88	1.00	1.44	0.83	1.64	0.93
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı	1.59	0.79	1.64	0.93	1.62	0.87
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı	1.76	1.10	1.61	1.54	1.68	1.35
5 Öğrencilerin kendilerini tanımlama için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1.42	0.88	1.37	0.66	1.40	0.76
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.88	1.05	1.76	0.95	1.81	1.00
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	2.14	1.09	2.31	2.73	2.23	2.14
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	2.19	1.03	2.21	1.06	2.20	1.04
9 Öğrencilerin snava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli	1.61	0.93	1.53	0.86	1.57	0.89
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerilerini geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.98	1.15	1.56	0.85	1.75	1.02
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanıtmaları yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	2.02	1.04	1.99	0.88	2.00	0.95
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	2.22	1.07	1.76	0.89	1.97	1.00
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini	1.61	0.93	1.41	0.81	1.50	0.87
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı	2.14	1.01	1.81	0.94	1.96	0.98
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almaları	2.15	1.10	2.21	0.95	2.19	1.01

Tablo: 4'ün devamı
Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	2. Sınıf		3. Sınıf		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli	1.81	1.03	1.60	1.00	1.70
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.59	0.89	1.46	0.79	1.52	0.84
18 Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli	2.47	1.10	2.74	2.44	2.62	1.95
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı	1.78	0.95	1.63	0.94	1.70	0.94
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirmeli	1.71	1.10	1.50	0.90	1.60	1.00
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	1.56	0.86	1.76	0.94	1.67	0.90
22 Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.54	0.73	1.79	0.90	1.67	0.83
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.80	0.91	1.86	1.00	1.83	0.95
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	2.17	2.67	1.69	0.94	1.91	1.94
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.53	0.94	1.61	0.92	1.57	0.93
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli	1.54	0.84	1.31	0.63	1.42	0.74
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.54	0.77	1.47	0.85	1.50	0.81
28 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	1.86	1.06	2.19	1.07	2.04	1.07
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı	1.75	0.90	1.86	0.91	1.81	0.90
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerinin tartışılması sağlanmalı	1.63	0.87	1.70	0.82	1.67	0.84

Tablo: 4'ün devamı
Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	2. Sınıf		3. Sınıf		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.42	0.86	1.71	0.98	1.58
32 Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.85	0.98	1.91	1.06	1.88	1.02
33 Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli	2.08	0.88	2.17	1.06	2.13	0.98
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlara nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.49	0.82	1.63	0.90	1.57	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.53	0.84	1.66	0.87	1.60	0.85
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.92	1.06	2.14	1.09	2.04	1.08
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.69	0.97	1.49	0.74	1.58	0.85
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı	1.54	0.82	1.61	0.89	1.58	0.85
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.73	0.91	1.59	0.96	1.65	0.93
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.44	0.73	1.59	0.86	1.52	0.80
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	1.85	0.89	2.04	1.07	1.95	0.99
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.64	0.91	1.71	0.84	1.68	0.87
43 Öğrencilerin kendilerini tanıtmaları, anlamları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı	1.64	0.92	1.94	2.47	1.81	1.92
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.64	0.96	1.67	0.88	1.66	0.91
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini verilere ve kamuya gösterebilmesi	2.00	1.02	1.94	1.13	1.97	1.07

Tablo: 4'ün devamı
Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	2. Sınıf		3. Sınıf		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	2.29	1.11	2.07	1.13	2.17
47 Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli	1.80	1.20	1.63	1.00	1.71	1.09
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kavnaklarını sağlamalı	1.90	0.98	1.57	0.91	1.72	0.95
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	1.25	0.58	1.39	0.79	1.33	0.70
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	1.93	0.91	1.94	0.93	1.94	0.92
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırılmalı	1.47	0.82	1.76	1.11	1.63	0.99
52 Günümüz Türkiye' sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	1.66	1.03	1.39	0.73	1.51	0.88
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı	1.95	0.99	1.91	1.02	1.93	1.00
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı	1.46	0.77	1.59	0.84	1.53	0.81
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitimsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.80	0.94	1.39	0.69	1.57	0.84
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.85	1.00	1.99	1.08	1.92	1.04
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alan bulmasında yardımcı olarak çalışmalar düzenlenmeli	1.29	0.67	1.49	0.88	1.40	0.79
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.76	0.73	1.83	0.92	1.80	0.83
59 Çeşitli idari işlerde okul müdürü ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı	2.10	1.01	1.86	0.91	1.97	0.96
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilgilendirmeli	1.44	0.90	1.51	0.94	1.48	0.92
	1.76	0.96	1.74	1.01	1.75	1.00

Tablo: 5
Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Türkçe Matematik		Teknik Bilimler		Sosyal		Fen- Matematik		Diğer		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.21	0.42	1.09	0.30	1.46	0.91	1.06	0.24	1.47	0.83	1.32
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı	1.71	0.98	1.73	1.01	1.67	1.01	1.28	0.46	1.80	0.94	1.64	0.93
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapmalı; sonuçları onunla paylaşmalı	1.61	0.83	1.36	0.50	1.65	0.95	1.78	0.88	1.53	0.83	1.62	0.87
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapmalı	1.75	1.04	1.55	0.93	1.46	0.91	2.72	2.65	1.27	0.59	1.68	1.35
5 Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1.39	0.74	1.45	0.69	1.44	0.85	1.17	0.38	1.47	0.92	1.40	0.76
6 Okul kurlarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.96	1.10	1.91	0.94	1.68	0.93	2.00	1.19	1.73	0.88	1.81	1.00
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	2.21	1.10	4.09	6.39	2.04	1.07	1.78	0.94	2.20	1.21	2.23	2.14
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	2.39	0.96	2.27	1.27	2.19	1.11	2.39	0.78	1.60	0.91	2.20	1.04
9 Öğrencilerin sinava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevseme) egzersizleri öğretilmeli	1.43	0.74	1.36	0.67	1.54	0.85	1.78	1.17	1.80	1.08	1.57	0.89
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.93	1.12	1.73	1.01	1.74	0.95	1.67	1.03	1.60	1.12	1.75	1.02
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanıtmalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	1.82	0.77	2.55	1.29	2.14	0.93	1.56	0.92	1.93	0.88	2.00	0.95
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirilerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	1.96	0.88	1.55	0.93	2.02	1.04	2.28	1.13	1.73	0.88	1.97	1.00
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade	1.54	0.92	1.45	0.82	1.47	0.87	1.44	0.62	1.67	1.11	1.50	0.87
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirilerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı	2.14	0.93	2.09	1.04	1.89	0.96	1.94	1.06	1.80	1.08	1.96	0.98
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almaları	2.00	0.98	2.27	1.01	2.21	1.01	2.78	1.06	1.67	0.72	2.19	1.01

Tablo: 5'in devamı
Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Türkçe Matematik		Teknik Bilimler		Sosyal		Fen- Matematik		Diğer	GENEL		
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS		Ort	SS	
16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmesi	1.57	0.79	1.55	0.93	1.65	1.06	2.11	1.08	1.73	1.16	1.70	1.01
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.64	0.83	1.18	0.40	1.56	0.89	1.72	1.02	1.13	0.52	1.52	0.84
18 Görüştiği öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmesi	3.00	3.67	2.09	1.30	2.60	1.07	2.72	1.07	2.27	0.88	2.62	1.95
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı	1.61	0.79	1.64	0.81	1.58	0.91	2.06	1.06	1.93	1.22	1.70	0.94
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli	1.50	0.84	1.73	1.19	1.56	1.00	1.67	1.03	1.73	1.16	1.60	1.00
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	1.57	0.84	1.73	1.19	1.67	0.85	1.72	1.07	1.73	0.88	1.67	0.90
22 Aile ilişkilerinde sorumlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.68	0.98	1.64	0.67	1.68	0.85	1.83	0.79	1.47	0.64	1.67	0.83
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.71	0.76	2.45	1.21	1.68	0.87	2.00	1.08	1.93	1.10	1.83	0.95
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.71	0.94	2.09	1.14	1.96	2.70	1.94	1.11	1.87	1.06	1.91	1.94
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.79	1.10	1.45	0.93	1.49	0.83	1.56	0.92	1.60	0.99	1.57	0.93
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü	1.43	0.74	1.45	0.82	1.37	0.72	1.56	0.86	1.40	0.63	1.42	0.74
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırmaları yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.64	0.95	1.55	1.04	1.46	0.80	1.67	0.69	1.20	0.41	1.50	0.81
28 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	2.18	1.16	1.91	1.22	2.04	0.98	1.89	1.28	2.07	0.96	2.04	1.07
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup tartışmaları yapılmalı	2.04	1.07	1.82	1.08	1.79	0.84	1.44	0.62	1.87	0.92	1.81	0.90
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesteklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.54	0.74	1.55	0.69	1.65	0.79	1.83	1.04	1.87	1.06	1.67	0.84

Tablo: 5'in devamı
Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Türkçe Matematik		Teknik Bilimler		Sosyal		Fen-Matematik		Diğer	GENEL		
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS		Ort	SS	
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.61	0.92	1.91	1.22	1.53	0.95	1.39	0.61	1.73	1.03	1.58
32 Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.86	0.89	2.00	1.18	1.81	1.03	2.11	1.02	1.87	1.19	1.88	1.02
33 Snavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilgilendirecek seminerler düzenlenmeli	2.25	0.93	2.09	1.14	2.04	1.02	2.11	0.76	2.33	1.11	2.13	0.98
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlara nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.46	0.74	1.18	0.40	1.58	0.91	1.67	0.91	1.87	1.06	1.57	0.86
35 Zararı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.68	0.82	1.91	0.94	1.51	0.78	1.44	0.92	1.73	1.03	1.60	0.85
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.75	0.97	2.64	1.03	2.14	1.06	2.28	1.27	1.47	0.83	2.04	1.08
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.43	0.69	2.00	1.18	1.54	0.83	1.78	0.94	1.47	0.83	1.58	0.85
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı	1.36	0.56	1.64	0.81	1.75	1.04	1.56	0.70	1.33	0.62	1.58	0.85
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.57	0.88	1.91	1.04	1.56	0.93	2.06	1.11	1.47	0.64	1.65	0.93
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.39	0.74	1.45	0.93	1.54	0.80	1.61	0.92	1.60	0.74	1.52	0.80
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	2.00	1.05	2.09	0.83	1.96	1.02	1.89	0.90	1.80	1.08	1.95	0.99
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.57	0.63	1.27	0.47	1.70	0.91	2.06	1.00	1.67	1.05	1.68	0.87
43 Öğrencilerin kendilerini tanımları, anlamları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı	2.29	3.78	2.09	1.14	1.65	0.88	1.61	0.78	1.53	0.83	1.81	1.92
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.64	0.73	1.36	0.67	1.70	0.93	1.89	1.28	1.47	0.83	1.66	0.91
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini verilere ve kamuya gösterebilmeli	1.89	0.99	1.82	1.08	2.02	1.14	2.22	1.06	1.73	1.03	1.97	1.07

Tablo: 5'in devamı
Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Türkçe Matematik		Teknik Bilimler		Sosyal		Fen-Matematik		Diğer	GENEL		
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS		Ort	SS	
	46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	1.96	1.04	2.55	1.29	2.21	1.16	2.28	1.27	2.00	0.85	2.17
47 Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlığının önlenmesi için öğretmele birlikte çalışabilmeli	1.68	1.12	1.73	1.01	1.68	1.04	1.67	1.19	1.87	1.30	1.71	1.09
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.68	0.98	1.91	0.83	1.70	0.94	1.89	1.13	1.53	0.83	1.72	0.95
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	1.14	0.36	1.36	0.50	1.39	0.82	1.28	0.75	1.47	0.74	1.33	0.70
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	1.82	0.90	2.36	0.81	2.02	0.99	1.67	0.69	1.87	0.92	1.94	0.92
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırmalı	1.50	0.88	2.55	1.21	1.63	1.01	1.72	1.02	1.07	0.26	1.63	0.99
52 Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	1.46	0.96	1.73	1.01	1.49	0.85	1.50	0.86	1.53	0.92	1.51	0.88
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerin tanıtmalı	1.82	1.06	2.00	1.00	2.04	1.00	2.00	1.03	1.60	0.91	1.93	1.00
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı	1.39	0.74	1.64	0.81	1.51	0.73	1.89	1.18	1.33	0.62	1.53	0.81
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.46	0.79	1.73	1.01	1.40	0.68	2.22	1.11	1.53	0.64	1.57	0.84
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	2.11	1.20	1.73	0.79	1.98	1.09	1.56	0.78	1.93	0.96	1.92	1.04
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alana bulmasında yardımcı olarak çalışmalar	1.32	0.82	1.45	0.93	1.46	0.85	1.39	0.70	1.27	0.59	1.40	0.79
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.79	0.88	1.73	0.79	1.89	0.90	1.72	0.57	1.60	0.83	1.80	0.83
59 Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı	2.00	1.15	2.36	0.92	1.88	0.89	2.00	0.91	1.93	0.96	1.97	0.96
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlere kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilgilendirmeli	1.29	0.66	1.27	0.90	1.56	1.02	1.72	1.13	1.40	0.63	1.48	0.92
	1.73	0.98	1.83	1.02	1.74	0.96	1.83	0.96	1.67	0.89	1.75	1.00

Tablo: 6
Okulda Rehberlik Servisinin Bulunup Bulunmaması Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Var Yaratılmamış		Var- yaratılmamış		Yok- Gereksiz		GENEL			
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS		
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS		
1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.31	0.65	1.24	0.61	1.44	0.89	1.67	1.15	1.32	0.72
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapılmalı	1.52	0.56	1.60	0.99	1.76	1.02	2.33	1.53	1.64	0.93
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı	1.72	0.94	1.52	0.72	1.68	1.07	2.00	0.00	1.62	0.87
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı	1.72	1.01	1.63	1.05	1.74	2.02	1.67	0.58	1.68	1.35
5 Öğrencilerin kendilerini tanımları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olma	1.31	0.70	1.49	0.88	1.26	0.51	1.67	1.15	1.40	0.76
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.90	1.12	1.79	1.05	1.82	0.80	1.33	0.58	1.81	1.00
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	2.21	1.13	2.11	1.11	1.91	1.03	1.67	1.42	2.23	2.14
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	2.00	1.08	2.33	1.00	2.03	1.03	3.33	0.58	2.20	1.04
9 Öğrencilerin sinava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevşeme) egzersizleri öğretmeli	1.55	0.93	1.59	0.93	1.53	0.83	1.67	0.58	1.57	0.89
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.52	0.81	1.90	1.13	1.65	0.92	2.00	1.00	1.75	1.02
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanıtmalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	1.76	0.86	2.02	0.96	2.03	0.90	3.67	0.58	2.00	0.95
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirilerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	1.90	0.92	2.08	1.05	1.82	0.97	2.00	1.00	1.97	1.00
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini	1.38	0.72	1.62	0.99	1.32	0.64	2.33	1.15	1.50	0.87
14 Öğrencilerin okulun kuralları konusunda bilgilendirilerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı	1.93	1.01	1.92	0.96	2.06	1.01	2.00	1.00	1.96	0.98
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı	2.10	1.06	2.22	1.04	2.15	0.96	2.67	0.58	2.19	1.01

Tablo: 6'nın devamı
Okulda Rehberlik Servisinin Bulunup Bulunmaması Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Var Yararlanım		Var- Yararlanmam		Yok- Gerekli		Yok- Gereksiz		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.38	0.72	1.71	1.01	1.47	0.86	2.00	1.73	1.58
32 Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.86	1.01	1.86	0.98	1.94	1.13	2.00	1.00	1.88	1.02
33 Snavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilgilendirecek seminerler düzenlenmeli.	2.03	1.00	2.21	0.99	2.09	0.97	2.00	1.00	2.13	0.98
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlara nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.55	0.85	1.60	0.93	1.53	0.79	1.33	0.58	1.57	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.59	0.85	1.67	0.90	1.44	0.75	2.00	1.00	1.60	0.85
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.90	1.12	2.00	1.06	2.21	1.09	2.33	0.58	2.04	1.08
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecekleri sorunları onlarla tartışmalı	1.45	0.77	1.63	0.89	1.41	0.61	3.67	0.58	1.58	0.85
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan davranışların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı	1.69	0.95	1.49	0.78	1.65	0.88	1.67	1.15	1.58	0.85
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.62	0.81	1.67	0.92	1.68	1.09	1.33	0.58	1.65	0.93
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.55	0.72	1.48	0.80	1.50	0.79	2.33	1.53	1.52	0.80
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	2.03	0.85	1.98	1.05	1.88	1.01	1.33	0.58	1.95	0.99
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.62	0.76	1.70	0.94	1.76	0.82	1.00	0.00	1.68	0.87
43 Öğrencilerin kendilerini tanımları, anlamları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı	1.72	0.83	1.86	2.58	1.79	1.07	1.67	0.58	1.81	1.92
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.62	0.85	1.70	0.99	1.62	0.82	1.67	1.15	1.66	0.91
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini verilere ve kamuya gösterebilmeli	2.14	1.20	1.94	0.98	1.91	1.14	1.67	1.15	1.97	1.07

Tablo: 6'nın devamı
Okulda Rehberlik Servisinin Bulunup Bulunmaması Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Var Yararlanım		Var- Yararlanmam		Yok- Gerekli		Yok- Gereksiz		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	2.07	1.08	2.08	1.10	2.41	1.21	2.33	1.15	2.17
47 Öğretmeden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli	1.76	1.10	1.62	1.05	1.82	1.17	1.67	1.15	1.71	1.09
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.97	1.13	1.65	0.94	1.62	0.78	2.00	1.00	1.72	0.95
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	1.62	1.00	1.21	0.51	1.26	0.62	1.67	0.58	1.33	0.70
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	2.00	0.87	1.86	0.95	1.97	0.90	2.67	0.58	1.94	0.92
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırılmalı	1.59	1.00	1.62	0.97	1.56	0.89	3.00	1.73	1.63	0.99
52 Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	1.48	0.93	1.62	0.97	1.32	0.59	1.67	1.15	1.51	0.88
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerin tanıtılmalı	1.90	1.03	1.95	0.99	1.91	1.03	2.00	1.00	1.93	1.00
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlenmeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlanmalı	1.62	0.96	1.52	0.78	1.47	0.75	1.33	0.58	1.53	0.81
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitimsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.66	0.84	1.54	0.86	1.59	0.82	1.33	0.58	1.57	0.84
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.62	0.89	2.03	1.12	1.94	0.98	2.33	1.15	1.92	1.04
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alana bulmasında yardımcı olarak çalışmalar düzenlenmeli	1.38	0.72	1.33	0.70	1.47	0.93	2.00	1.73	1.40	0.79
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.66	0.80	1.84	0.83	1.79	0.84	2.33	1.15	1.80	0.83
59 Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı	1.90	0.96	2.00	1.00	1.94	0.92	2.33	0.58	1.97	0.96
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönergeleri kadar zayıf yönergeleri de tanımının önemi konusunda bilgilendirmeli	1.52	0.97	1.54	0.91	1.32	0.88	1.67	1.15	1.48	0.92
	1.73	0.95	1.76	0.97	1.71	0.95	2.11	1.13	1.75	1.00

Tablo: 7
En Uzun Süre Yaşanan Yerleşim Yeri Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	İL		İLÇE		KÖY		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.30	0.70	1.20	0.45	1.83	1.17	1.32	0.72
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapılmalı	1.59	0.90	2.40	1.14	2.00	1.26	1.64	0.93
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı	1.59	0.84	1.80	1.30	2.00	1.10	1.62	0.87
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı	1.67	1.37	1.80	1.30	1.83	1.33	1.68	1.35
5 Öğrencilerin kendilerini tanımları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olma	1.36	0.74	1.40	0.55	2.00	1.26	1.40	0.76
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.76	0.98	2.60	0.89	2.17	1.17	1.81	1.00
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	2.22	2.21	2.20	1.10	2.50	1.38	2.23	2.14
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	2.19	1.03	2.60	1.34	2.00	1.10	2.20	1.04
9 Öğrencilerin sınavla ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli	1.54	0.85	1.20	0.45	2.33	1.51	1.57	0.89
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.77	1.02	1.60	0.55	1.50	1.22	1.75	1.02
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	1.97	0.96	2.40	0.55	2.17	1.17	2.00	0.95
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirilerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	1.97	1.01	1.80	0.45	2.00	1.26	1.97	1.00
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini	1.47	0.80	1.60	1.34	2.00	1.55	1.50	0.87
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirilerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı	1.97	0.96	1.40	0.55	2.17	1.47	1.96	0.98
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almaları	2.16	1.00	2.60	1.14	2.33	1.21	2.19	1.01

Tablo: 7'nin devamı
En Uzun Süre Yaşanan Yerleşim Yeri Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	İL		İLÇE		KÖY		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımları ve onlara yararı olabilecekleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmesi	1.69	1.02	1.60	0.55	1.83	1.33	1.70	1.01
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.52	0.83	1.40	0.55	1.67	1.21	1.52	0.84
18 Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmesi	2.60	2.01	3.00	1.41	2.67	0.82	2.62	1.95
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı	1.71	0.96	1.60	0.89	1.50	0.55	1.70	0.94
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirmeli	1.60	1.01	1.40	0.55	1.67	1.03	1.60	1.00
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	1.64	0.89	1.40	0.55	2.33	1.21	1.67	0.90
22 Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.64	0.79	2.00	1.22	2.17	1.17	1.67	0.83
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.84	0.96	1.40	0.55	2.00	1.10	1.83	0.95
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.94	2.01	1.20	0.45	1.83	0.98	1.91	1.94
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.57	0.92	1.80	1.30	1.50	0.84	1.57	0.93
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli	1.41	0.74	1.40	0.55	1.67	0.82	1.42	0.74
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.48	0.80	1.40	0.55	2.00	1.10	1.50	0.81
28 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	2.00	1.09	2.60	0.89	2.33	0.82	2.04	1.07
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı	1.78	0.90	2.20	1.30	2.00	0.63	1.81	0.90
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.63	0.81	1.80	0.45	2.33	1.37	1.67	0.84

Tablo: 7'nin devamı
En Uzun Süre Yaşanan Yerleşim Yeri Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADELER	İL		İLÇE		KÖY		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.56	0.92	1.60	0.89	2.00	1.26	1.58
32 Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.84	1.02	2.00	0.71	2.67	1.03	1.88	1.02
33 Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli	2.10	0.97	2.00	1.00	2.83	0.98	2.13	0.98
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlara nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.56	0.86	1.20	0.45	2.00	1.10	1.57	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.59	0.84	1.00	0.00	2.17	1.17	1.60	0.85
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	2.05	1.10	2.00	0.71	1.83	0.98	2.04	1.08
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmelikli öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.59	0.88	1.20	0.45	1.67	0.52	1.58	0.85
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı	1.58	0.85	1.40	0.55	1.67	1.21	1.58	0.85
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.68	0.96	1.40	0.55	1.33	0.52	1.65	0.93
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.50	0.79	1.20	0.45	2.17	0.98	1.52	0.80
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	1.97	1.00	1.60	0.89	2.00	0.89	1.95	0.99
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.69	0.89	1.40	0.55	1.67	0.52	1.68	0.87
43 Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı	1.81	1.99	1.80	0.84	1.83	0.98	1.81	1.92
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.66	0.94	1.60	0.55	1.67	0.82	1.66	0.91
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiği verilere ve kamuya gösterebilmesi	1.93	1.05	1.80	1.30	2.83	1.17	1.97	1.07

Tablo: 7'nin devamı
En Uzun Süre Yaşanan Yerleşim Yeri Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	İL		İLÇE		KÖY		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	2.22	1.15	1.40	0.55	1.83	0.75	2.17
47 Öğretenden kaynaklanan okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli	1.71	1.09	1.60	1.34	1.67	1.03	1.71	1.09
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.72	0.95	2.00	1.22	1.50	0.84	1.72	0.95
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	1.33	0.72	1.40	0.55	1.17	0.41	1.33	0.70
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	1.92	0.91	1.60	0.89	2.50	1.05	1.94	0.92
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırılmalı	1.60	0.99	2.00	1.22	1.83	0.98	1.63	0.99
52 Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere göre gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	1.50	0.89	1.20	0.45	2.00	0.89	1.51	0.88
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerinin tanıtılmalı	1.95	0.99	1.60	1.34	1.83	1.17	1.93	1.00
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı	1.51	0.79	1.80	1.30	1.67	0.82	1.53	0.81
55 Bireyin kendine olan güvenimi sağlayıcı eğitici ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.55	0.83	2.00	1.22	1.67	0.52	1.57	0.84
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.85	1.00	2.60	1.34	2.83	1.17	1.92	1.04
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alan bulmasında yardımcı olarak çalışmalar düzenlenmeli	1.40	0.81	1.20	0.45	1.50	0.84	1.40	0.79
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.77	0.84	2.00	0.71	2.17	0.75	1.80	0.83
59 Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı	1.96	0.96	2.40	1.14	1.83	0.98	1.97	0.96
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımanın önemi konusunda bilgilendirmeli	1.47	0.94	1.20	0.45	1.83	0.75	1.48	0.92
	1.74	1.00	1.73	0.82	1.98	1.02	1.75	1.00

Tablo: 8
Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	KIZ		ERKEK		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.33	0.62	1.31	0.78	1.32	0.72
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı	1.53	0.78	1.72	1.02	1.64	0.93
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı	1.63	0.87	1.62	0.87	1.62	0.87
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı	1.59	1.02	1.74	1.53	1.68	1.35
5 Öğrencilerin kendilerini tanımları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olma	1.41	0.78	1.38	0.76	1.40	0.76
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.78	1.01	1.83	1.00	1.81	1.00
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	2.08	1.09	2.33	2.61	2.23	2.14
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	2.39	0.98	2.08	1.07	2.20	1.04
9 Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli	1.53	0.92	1.59	0.87	1.57	0.89
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.78	1.01	1.73	1.03	1.75	1.02
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	1.92	0.93	2.05	0.97	2.00	0.95
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	2.16	0.99	1.85	0.99	1.97	1.00
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini	1.53	0.83	1.49	0.89	1.50	0.87
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı	2.00	0.94	1.94	1.01	1.96	0.98
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almaları	2.24	1.03	2.15	1.01	2.19	1.01

Tablo: 8'in devamı
Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	KIZ		ERKEK		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmesi	1.88	1.16	1.58	0.89	1.70	1.01
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.59	0.96	1.47	0.75	1.52	0.84
18 Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli	2.73	0.87	2.55	2.40	2.62	1.95
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı	1.71	0.92	1.69	0.96	1.70	0.94
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli	1.57	1.01	1.62	1.00	1.60	1.00
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	1.63	0.96	1.69	0.87	1.67	0.90
22 Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.57	0.73	1.74	0.89	1.67	0.83
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.76	0.99	1.87	0.93	1.83	0.95
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.73	0.87	2.03	2.40	1.91	1.94
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.47	0.81	1.64	0.99	1.57	0.93
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazal, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekimne, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli	1.47	0.76	1.38	0.72	1.42	0.74
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.51	0.86	1.50	0.79	1.50	0.81
28 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	2.10	1.06	2.00	1.08	2.04	1.07
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı	1.78	0.83	1.82	0.95	1.81	0.90
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.65	0.89	1.68	0.81	1.67	0.84

Tablo: 8'in devamı
Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	KIZ		ERKEK		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.55	0.88	1.60	0.97	1.58
32 Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.90	1.04	1.87	1.01	1.88	1.02
33 Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli	2.25	0.87	2.05	1.04	2.13	0.98
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlara nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.59	0.90	1.55	0.85	1.57	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.69	0.88	1.54	0.83	1.60	0.85
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	2.00	1.04	2.06	1.11	2.04	1.08
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.43	0.57	1.68	0.99	1.58	0.85
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı	1.63	0.96	1.55	0.78	1.58	0.85
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.61	0.92	1.68	0.95	1.65	0.93
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.47	0.70	1.55	0.86	1.52	0.80
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	2.12	1.01	1.85	0.97	1.95	0.99
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.67	0.86	1.69	0.87	1.68	0.87
43 Öğrencilerin kendilerini tanıtmaları, anlamları ve kendilerini öldüğü gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapılmalı	2.02	2.84	1.67	0.92	1.81	1.92
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.61	0.94	1.69	0.90	1.66	0.91
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini verilere ve kamuya gösterebilmeli	2.10	1.12	1.88	1.04	1.97	1.07

Tablo: 8'in devamı
Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	KIZ		ERKEK		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	2.08	1.04	2.23	1.18	2.17	1.13
46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	1.49	0.95	1.85	1.16	1.71	1.09
47 Öğretmeden kaynaklanan okul başarısızlığının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmesi	1.78	1.03	1.68	0.90	1.72	0.95
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.41	0.83	1.27	0.60	1.33	0.70
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	2.10	1.01	1.83	0.84	1.94	0.92
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	1.80	1.15	1.51	0.86	1.63	0.99
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırmalı	1.57	1.04	1.47	0.77	1.51	0.88
52 Günümüz Türkiye'inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere göre gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	2.20	1.06	1.76	0.93	1.93	1.00
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerin tanıtımını	1.47	0.81	1.56	0.82	1.53	0.81
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı	1.53	0.78	1.60	0.87	1.57	0.84
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmesi	1.94	1.01	1.91	1.07	1.92	1.04
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.31	0.71	1.45	0.85	1.40	0.79
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olarak çalışmalar düzenlenmeli	1.88	0.89	1.74	0.80	1.80	0.83
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	2.18	1.03	1.83	0.89	1.97	0.96
59 Çeşitli idari işlerde okul müdürü ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı	1.55	0.99	1.44	0.88	1.48	0.92
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlere kadar zayıf yönlere de tanınmanın önemi konusunda bilgilendirmeli	1.77	0.96	1.74	1.01	1.75	1.00
TOPLAM						

Tablo: 9
Yaş Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	15-17 Yaş		18-19 Yaş		20 ve + Yaş		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.43	0.94	1.24	0.53	1.57	1.09	1.32	0.72
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapılmalı	1.70	0.95	1.59	0.86	1.86	1.29	1.64	0.93
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı	1.43	0.82	1.69	0.91	1.57	0.65	1.62	0.87
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı	1.70	1.09	1.61	1.02	1.36	0.50	1.68	1.35
5 Öğrencilerin kendilerini tanımları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1.27	0.69	1.41	0.73	1.57	1.09	1.40	0.76
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.93	1.20	1.81	0.96	1.57	0.76	1.81	1.00
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	2.20	1.27	2.27	2.49	2.07	1.21	2.23	2.14
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	2.10	1.12	2.33	1.02	1.64	0.84	2.20	1.04
9 Öğrencilerin sinava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli	1.33	0.84	1.65	0.92	1.57	0.76	1.57	0.89
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.80	1.13	1.68	0.92	2.07	1.33	1.75	1.02
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	2.10	0.96	1.99	1.01	1.86	0.53	2.00	0.95
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	2.03	1.10	1.98	0.99	1.79	0.89	1.97	1.00
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini	1.50	0.90	1.51	0.83	1.50	1.09	1.50	0.87
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunmalı	2.20	1.13	1.92	0.95	1.71	0.73	1.96	0.98
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almamalı	2.17	1.09	2.21	1.01	2.07	0.92	2.19	1.01

Tablo: 9'un devamı
Yaş Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	15-17 Yaş		18-19 Yaş		20 ve + Yaş		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli	1.83	1.23	1.65	0.92	1.71	1.07	1.70	1.01
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.63	1.00	1.44	0.75	1.79	0.97	1.52	0.84
18 Görüşüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli	3.03	3.60	2.53	1.01	2.29	1.14	2.62	1.95
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı	1.60	0.81	1.66	0.91	2.14	1.29	1.70	0.94
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli	1.60	1.04	1.59	0.99	1.64	1.01	1.60	1.00
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	1.80	1.13	1.60	0.82	1.79	0.89	1.67	0.90
22 Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.27	0.45	1.82	0.89	1.64	0.84	1.67	0.83
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.73	1.01	1.86	0.94	1.86	0.95	1.83	0.95
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	2.27	3.65	1.85	0.99	1.50	0.76	1.91	1.94
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.60	1.04	1.54	0.85	1.71	1.14	1.57	0.93
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli	1.37	0.67	1.44	0.73	1.43	0.94	1.42	0.74
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.47	0.94	1.49	0.75	1.64	0.93	1.50	0.81
28 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	1.87	0.97	2.11	1.12	2.00	0.96	2.04	1.07
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı	2.00	0.98	1.73	0.86	1.86	0.95	1.81	0.90
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.60	0.97	1.64	0.74	2.00	1.11	1.67	0.84

Tablo: 9'un devamı
Yaş Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADELER	15-17 Yaş		18-19 Yaş		20 ve + Yaş		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.63	1.13	1.56	0.87	1.57	0.94	1.58
32 Derslerde çakabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.87	1.11	1.94	1.02	1.57	0.85	1.88	1.02
33 Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli	2.27	0.98	2.05	0.95	2.36	1.15	2.13	0.98
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlara nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.53	1.01	1.59	0.81	1.50	0.94	1.57	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.60	0.89	1.61	0.86	1.50	0.76	1.60	0.85
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.67	1.03	2.14	1.05	2.21	1.25	2.04	1.08
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.53	0.78	1.64	0.91	1.36	0.63	1.58	0.85
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı	1.57	0.86	1.60	0.86	1.50	0.85	1.58	0.85
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.60	1.00	1.59	0.82	2.14	1.29	1.65	0.93
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.37	0.72	1.58	0.85	1.50	0.65	1.52	0.80
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	1.97	1.13	1.92	0.93	2.14	1.10	1.95	0.99
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.53	0.73	1.68	0.85	2.00	1.18	1.68	0.87
43 Öğrencilerin kendilerini tanıtmaları, anlamları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı	1.53	0.94	1.88	2.25	1.93	1.14	1.81	1.92
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.43	0.73	1.76	1.00	1.50	0.65	1.66	0.91
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiği verilere ve kamuya gösterebilmeli	2.23	1.22	1.79	0.93	2.50	1.34	1.97	1.07

Tablo: 9'un devamı
Yaş Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	15-17 Yaş		18-19 Yaş		20 ve + Yaş		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	2.37	1.13	2.05	1.06	2.50	1.45	2.17	1.13
47 Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlığının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışılmalı	1.80	1.24	1.72	1.08	1.43	0.85	1.71	1.09
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.83	1.02	1.73	0.98	1.43	0.51	1.72	0.95
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciyi kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	1.17	0.53	1.39	0.77	1.29	0.47	1.33	0.70
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	1.93	0.98	1.93	0.88	2.00	1.04	1.94	0.92
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırılmalı	1.60	1.07	1.68	1.01	1.36	0.63	1.63	0.99
52 Günümüz Türkiye'inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	1.47	0.90	1.55	0.89	1.36	0.84	1.51	0.88
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerin tanıtmalı	1.93	1.11	1.95	0.96	1.79	1.05	1.93	1.00
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı	1.43	0.68	1.58	0.88	1.43	0.65	1.53	0.81
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitimsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.47	0.63	1.62	0.87	1.50	1.02	1.57	0.84
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.70	0.95	2.06	1.06	1.57	1.02	1.92	1.04
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirecek daha uygun bir alan bulmasında yardımcı olarak çalışmalar düzenlenmeli	1.23	0.63	1.46	0.87	1.36	0.63	1.40	0.79
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kuralları hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.63	0.76	1.89	0.85	1.57	0.85	1.80	0.83
59 Çeşitli idari işlerde okul müdürü ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazırlanmalı	2.23	1.10	1.88	0.88	1.93	1.07	1.97	0.96
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlere kadar zayıf yönlere de tanınmanın önemi konusunda bilgilendirmeli	1.50	0.97	1.45	0.84	1.64	1.28	1.48	0.92
TOPLAM	1.74	1.04	1.75	0.95	1.74	0.95	1.75	1.00

Tablo: 10
Babalarının Mesleği Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Çiftçi		Emekli		Esnaf		Güvenlik Görev.		Memur		Öğretmen		Serbest Mevsik		İşçi		Yaşamı yor		GENEL			
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS		
	1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.3	0.5	1.0	0.0	1.4	0.8	1.7	1.2	1.4	0.5	1.3	1.0	1.5	0.9	1.3	0.5	1.0	1.0	0.0	1.3	0.7
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemleri olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı	2.0	1.3	1.2	0.0	1.8	1.1	2.2	1.5	1.6	0.9	1.4	0.5	1.8	1.1	1.5	0.5	1.3	0.5	1.3	0.5	1.6	0.9
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirme yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı	1.9	1.1	1.4	0.5	1.8	1.0	1.8	1.2	1.6	0.8	1.2	0.4	1.5	0.8	1.5	0.8	1.8	1.0	1.0	1.6	0.9	0.9
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da	1.3	0.8	1.2	0.5	1.7	1.0	1.2	0.4	2.0	1.1	1.2	0.4	1.7	1.2	2.4	1.4	3.8	5.5	1.7	1.4	1.4	1.4
5 Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1.6	0.8	1.2	0.5	1.4	1.0	1.8	1.0	1.3	0.6	1.1	0.3	1.6	0.9	1.8	1.0	1.5	0.6	1.4	0.8	0.8	0.8
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini	1.4	0.5	1.6	0.5	1.8	1.0	1.8	1.0	1.8	1.1	1.3	0.7	2.1	1.1	2.5	1.2	1.5	1.0	1.8	1.0	1.0	1.0
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılmasını için öğretmenlere yardımcı olmalı	1.9	0.7	1.7	1.1	2.3	1.2	1.8	1.0	3.2	4.5	1.8	1.3	1.9	1.1	2.3	1.2	1.3	0.5	2.2	2.1	2.1	2.1
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	2.3	1.3	1.9	1.2	2.2	1.0	2.2	1.0	2.1	0.9	2.4	1.4	2.5	1.2	2.0	0.9	1.5	0.6	2.2	1.0	1.0	1.0
9 Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlama (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli	1.6	0.8	1.3	0.4	1.7	1.0	2.0	0.9	1.7	1.0	1.3	0.7	1.5	0.9	1.9	1.4	1.3	0.5	1.6	0.9	0.9	0.9
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için	1.1	0.4	1.4	0.0	1.9	1.1	2.0	0.9	2.0	1.1	1.3	0.5	2.1	1.2	1.6	1.1	1.5	1.0	1.8	1.0	1.0	1.0
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanıtmalarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	2.0	1.2	1.9	1.1	1.9	0.9	2.3	1.2	2.1	0.9	1.9	1.1	2.1	1.0	2.3	1.0	2.0	1.4	2.0	1.0	1.0	1.0
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	1.6	0.8	2.1	1.1	2.2	0.9	1.3	0.5	1.7	0.8	1.8	0.7	2.1	1.2	1.9	1.1	1.5	1.0	2.0	1.0	1.0	1.0
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup	1.0	0.0	1.2	0.0	1.6	1.0	1.3	0.8	1.5	0.9	1.4	1.0	1.8	1.0	1.5	1.1	1.5	0.6	1.5	0.9	0.9	0.9
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda	1.6	0.5	2.1	1.1	2.2	1.0	1.7	0.8	1.9	0.9	1.7	1.0	2.3	0.9	1.4	1.1	2.0	1.4	2.0	1.0	1.0	1.0
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almalı	2.6	1.0	2.1	0.8	2.2	1.1	2.0	0.9	2.2	0.9	1.6	0.9	1.9	1.1	2.4	1.2	2.5	1.3	2.2	1.0	1.0	1.0

Tablo: 10'un devamı
Babalarının Mesleği Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Çiftçi		Emekli		Esnaf		Güvenlik Görev.		Memur		Öğrenen		Serbest Meslek		İşçi		Yaşamı yor		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımları ve onlara vararlı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmeli	1.3	0.5	1.5	0.4	1.9	1.1	1.7	1.2	1.8	1.1	1.4	1.0	1.9	1.1	1.5	0.8	2.0	1.4	1.7
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.3	0.5	1.4	0.5	1.6	1.0	1.8	0.8	1.4	0.5	1.2	0.4	1.6	1.1	1.9	1.0	1.8	1.5	1.5	0.8
18 Görüşüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli	2.9	0.9	2.1	1.1	2.3	1.1	2.5	0.5	2.8	1.1	2.3	1.0	2.7	1.2	2.1	1.1	2.5	1.3	2.6	1.9
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve	1.6	0.8	1.4	0.0	1.9	1.2	1.8	1.0	1.8	0.9	1.4	0.7	1.7	0.9	1.9	1.0	1.5	0.6	1.7	0.9
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli	2.1	1.5	1.4	0.5	1.8	1.1	2.0	1.3	1.5	0.9	1.3	1.0	1.5	0.7	1.5	0.8	1.5	0.6	1.6	1.0
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	1.6	0.8	1.6	0.5	1.6	0.9	2.0	0.9	1.9	1.0	1.2	0.4	1.5	0.8	2.0	0.8	2.3	1.3	1.7	0.9
22 Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı: gerektiğinde aile ile ilişkiye	2.1	1.1	1.4	0.8	1.6	0.8	1.7	1.0	1.6	0.8	1.4	0.5	1.9	0.9	1.8	0.5	2.3	1.5	1.7	0.8
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.9	1.1	1.6	1.1	1.9	1.0	1.7	0.8	2.0	1.0	1.3	0.5	1.7	0.9	2.5	0.9	2.8	1.3	1.8	1.0
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.6	0.8	1.6	1.1	1.8	1.1	1.5	0.8	2.9	4.2	1.3	0.5	1.9	0.7	1.9	1.0	1.3	0.5	1.9	1.9
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşım ile almalarının yollarını öğretmeli	1.3	0.5	1.2	0.4	1.5	1.0	1.8	1.3	1.8	1.0	1.8	1.1	1.5	1.0	2.0	1.1	1.8	0.5	1.6	0.9
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (vazalı, sözlü sınav, öğretmen ve	1.4	0.5	1.4	0.8	1.5	0.9	1.5	0.8	1.4	0.7	1.4	0.7	1.4	0.7	1.6	0.5	1.3	0.5	1.4	0.7
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.6	0.5	1.3	0.4	1.6	1.0	1.3	0.5	1.5	0.7	1.4	0.7	1.5	0.9	1.6	0.7	1.3	0.5	1.5	0.8
28 Disiplin yönetmelğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	2.4	1.1	1.5	1.1	2.4	1.1	1.8	0.8	2.3	1.1	2.3	1.1	1.7	0.7	2.1	0.8	1.0	0.0	2.0	1.1
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar	2.1	0.7	1.6	0.5	1.9	1.0	1.5	0.8	2.1	1.0	1.8	1.0	1.9	0.8	1.5	0.8	2.0	0.8	1.8	0.9
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.6	0.5	1.5	0.5	1.8	0.9	1.7	1.0	1.7	0.8	1.4	0.5	1.5	0.9	2.3	1.2	1.3	0.5	1.7	0.8

Tablo: 10'un devamı
Babalarının Mesleği Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Çiftçi		Emekli		Esnaf		Güvenlik Görev.		Memur		Öğretmen		Serbest Melsek		İşçi		Yaşamı yor		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.6	0.8	1.2	0.8	1.8	1.0	2.0	1.3	1.3	0.6	1.7	1.3	1.8	1.2	1.9	1.0	1.3	0.5	1.6	0.9
32 Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	2.1	1.2	1.4	1.1	2.1	1.1	2.3	1.2	1.7	0.8	1.4	0.5	1.9	1.1	2.6	1.2	1.5	0.6	1.9	1.0
33 Sınıflarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilgilendirecek seminerler düzenlenmeli	2.6	1.3	1.6	1.2	2.4	1.0	2.0	0.9	1.8	0.9	2.2	1.1	2.3	0.9	2.4	0.9	2.0	0.8	2.1	1.0
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlara nasıl bas edileceğini bireysel danışma yoluyla	1.6	0.5	1.2	0.8	1.6	0.9	1.8	1.0	1.6	0.9	1.7	1.1	1.7	1.0	1.8	1.0	1.8	1.0	1.6	0.9
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.4	0.8	1.4	1.0	1.9	0.9	1.8	0.8	1.5	0.8	1.0	0.0	2.0	1.1	1.8	1.0	1.3	0.5	1.6	0.9
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.9	0.9	2.1	1.3	2.0	1.1	2.3	0.8	2.0	1.1	1.8	1.0	2.0	1.1	2.8	1.2	3.0	0.8	2.0	1.1
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmelğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.4	0.5	1.5	0.8	1.5	0.7	1.8	1.3	1.5	0.8	1.8	1.1	1.8	0.9	2.4	1.1	1.3	0.5	1.6	0.9
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kuran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında	1.4	1.1	1.4	0.5	1.7	1.0	2.0	1.1	1.7	0.8	1.6	1.0	1.6	0.9	1.5	0.5	1.5	0.6	1.6	0.9
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.9	1.1	1.1	0.0	2.0	1.0	1.7	0.8	1.7	1.0	1.3	0.7	1.4	0.7	2.4	1.2	1.5	1.0	1.7	0.9
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.7	0.8	1.2	0.5	1.5	0.7	1.7	1.0	1.7	1.1	1.3	0.5	1.5	0.7	2.1	1.0	1.0	0.0	1.5	0.8
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	2.4	1.0	1.7	0.7	2.1	1.2	2.5	0.8	2.1	0.9	1.7	0.9	1.7	0.9	1.8	1.0	1.5	0.6	2.0	1.0
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.6	0.5	1.6	1.0	1.8	0.9	2.0	1.3	1.7	1.0	1.7	1.0	1.3	0.6	2.3	0.9	1.3	0.5	1.7	0.9
43 Öğrencilerin kendilerini tanımları, anlamları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapılmalı	2.0	1.2	1.4	0.9	2.5	3.6	2.0	0.9	1.9	1.0	1.2	0.7	1.5	0.7	1.6	0.9	1.3	0.5	1.8	1.9
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.6	0.8	1.2	0.4	1.7	0.9	2.2	1.0	1.7	0.8	1.6	1.0	1.7	0.9	1.8	1.0	1.8	1.5	1.7	0.9
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiği verileri ve kamuya gösterebilmesi	2.4	1.3	1.5	1.1	2.0	1.1	2.7	0.5	2.2	1.2	2.1	1.3	2.0	1.1	1.5	0.8	2.5	1.0	2.0	1.1

Tablo: 10'un devamı
Babalarının Mesleği Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Çiftçi		Emekli		Esnaf		Güvenlik Görev.		Memur		Öğretmen		Serbest Melsek		İşçi		Yaşamı yor		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	1.7	0.8	1.9	1.3	2.4	1.3	2.7	1.0	2.4	1.0	2.1	1.1	2.1	1.0	2.1	1.4	1.8	1.0	2.2	1.1
47 Öğretmen kaynaklı okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli	1.7	1.3	1.4	0.5	1.8	1.2	2.8	1.2	1.5	1.0	2.0	1.3	1.6	1.0	2.6	1.3	1.3	0.5	1.7	1.1
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim	1.9	1.2	1.1	0.4	1.8	1.1	2.0	0.9	1.8	0.8	1.9	1.3	1.8	0.7	2.1	1.2	1.8	0.5	1.7	1.0
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirilecek	1.1	0.4	1.1	0.4	1.4	0.8	1.7	1.2	1.6	0.9	1.2	0.7	1.2	0.6	1.5	0.5	1.0	0.0	1.3	0.7
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan	2.0	0.8	1.8	0.8	2.1	1.0	2.0	1.1	2.1	0.8	1.7	0.7	1.9	1.0	1.9	0.8	2.0	0.8	1.9	0.9
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırmalı	2.1	1.2	1.1	0.5	1.7	1.1	2.3	1.4	1.8	1.1	1.2	0.7	1.4	0.8	1.4	0.5	2.0	1.4	1.6	1.0
52 Günümlüz Türkiye 'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları	1.4	0.5	1.3	0.5	1.8	1.1	1.7	0.8	1.5	1.0	1.1	0.3	1.5	1.0	1.5	0.8	2.0	1.4	1.5	0.9
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerin tanıtılması	2.1	1.3	1.6	0.5	2.3	1.2	1.8	1.0	1.8	0.8	2.0	1.1	2.1	1.0	1.9	1.0	2.0	0.8	1.9	1.0
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru	1.7	1.1	1.1	0.0	1.6	0.8	1.8	1.0	1.6	0.8	1.3	0.7	1.4	0.7	2.4	1.3	1.3	0.5	1.5	0.8
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitimsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	2.0	1.0	1.4	0.4	1.6	1.0	1.5	0.8	1.6	0.9	1.6	0.7	1.4	0.6	1.6	1.1	1.8	1.0	1.6	0.8
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	2.6	1.3	1.5	0.5	2.0	1.1	2.2	1.0	1.9	1.0	2.1	1.3	2.3	1.0	1.9	1.0	1.3	0.5	1.9	1.0
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha	1.0	0.0	1.2	0.5	1.6	1.0	2.2	1.3	1.5	1.0	1.3	0.5	1.1	0.3	1.4	0.7	1.3	0.5	1.4	0.8
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kuralları hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	2.4	1.0	1.6	0.5	1.8	0.8	2.0	1.1	1.7	0.8	1.4	0.7	1.9	0.8	1.6	0.7	2.0	0.8	1.8	0.8
59 Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti verme ve hazır olmalı	1.7	0.8	1.8	0.9	2.0	1.1	2.0	0.9	2.1	1.0	1.7	0.9	2.1	1.1	2.0	0.5	3.0	1.2	2.0	1.0
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda	1.7	1.1	1.4	1.1	1.5	0.9	1.3	0.8	1.4	0.8	1.3	0.7	1.6	1.1	2.0	1.4	1.0	0.0	1.5	0.9
TOPLAM	1.8	0.8	1.5	0.7	1.9	1.0	1.9	1.0	1.8	1.0	1.6	0.8	1.8	0.9	1.9	1.0	1.7	0.8	1.7	1.0

Tablo: 11
Annelerin Mesleği Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Ev Hanımı		Memur		Öğretmen		Serbest Meslek		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.30	0.67	1.17	0.41	1.00	0.00	2.17	1.47	1.32
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapılmalı	1.59	0.88	1.33	0.52	2.33	1.37	2.33	1.37	1.64	0.93
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı	1.58	0.80	1.33	0.82	1.50	0.84	2.83	1.33	1.62	0.87
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı	1.62	1.36	2.00	1.26	1.83	1.17	2.33	1.51	1.68	1.35
5 Öğrencilerin kendilerini tanımları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olma	1.31	0.60	1.33	0.82	2.00	1.55	2.50	1.38	1.40	0.76
6 Okul kullarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.81	0.97	1.33	0.52	1.50	1.22	2.67	1.37	1.81	1.00
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	2.23	2.27	2.00	1.10	2.00	0.89	2.83	1.17	2.23	2.14
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	2.19	1.01	2.00	1.10	2.17	1.33	2.67	1.37	2.20	1.04
9 Öğrencilerin sınava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli	1.53	0.84	1.00	0.00	1.33	0.52	3.00	1.26	1.57	0.89
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.72	0.97	1.67	1.21	2.17	1.47	2.00	1.26	1.75	1.02
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	2.00	0.94	2.00	0.89	1.83	1.17	2.17	1.17	2.00	0.95
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirilerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	1.97	0.99	1.50	0.84	2.00	0.89	2.33	1.51	1.97	1.00
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini	1.46	0.78	1.17	0.41	2.00	1.55	2.17	1.47	1.50	0.87
14 Öğrencilerin okulun kuralları konusunda bilgilendirilerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı	1.94	0.94	2.33	1.03	1.67	1.21	2.33	1.51	1.96	0.98
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almaları	2.20	1.02	2.17	0.98	1.83	0.75	2.33	1.37	2.19	1.01

Tablo: 11'in devamı
Annelerinin Mesleği Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Ev Hanımı		Memur		Öğretmen		Serbest Meslek		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararı olabilmeleri için öğretmenlere avdunlanıcı bilgiler verilmesi	1.63	0.96	1.67	1.21	2.33	1.21	2.33	1.37	1.70
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.46	0.78	1.50	0.84	1.83	0.98	2.33	1.37	1.52	0.84
18 Görüşüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmesi	2.59	2.06	3.50	0.55	2.17	1.17	2.83	0.98	2.62	1.95
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı	1.60	0.86	1.67	0.82	2.67	1.37	2.50	1.38	1.70	0.94
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli	1.56	0.99	1.50	0.84	1.83	0.98	2.17	1.33	1.60	1.00
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	1.66	0.91	1.50	0.84	1.50	0.55	2.17	1.17	1.67	0.90
22 Aile ilişkilerinde sorunu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile işbirliği yapmalı	1.69	0.85	1.17	0.41	1.50	0.55	2.00	0.89	1.67	0.83
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.84	0.96	1.83	0.98	1.67	0.82	1.83	1.17	1.83	0.95
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.76	0.96	5.00	7.87	1.67	0.82	1.83	1.33	1.91	1.94
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.56	0.91	1.17	0.41	2.00	1.26	1.83	1.17	1.57	0.93
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (vazih, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekimse, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli;	1.39	0.72	1.33	0.82	2.00	0.89	1.50	0.84	1.42	0.74
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.47	0.76	1.33	0.82	1.67	0.82	2.17	1.47	1.50	0.81
28 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	2.06	1.08	1.50	0.55	2.00	1.26	2.17	1.17	2.04	1.07
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı	1.79	0.89	1.67	1.21	2.17	0.75	1.83	1.17	1.81	0.90
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.62	0.80	2.17	1.33	1.83	0.75	1.83	1.17	1.67	0.84

Tablo: 11'in devamı
Annelerinin Mesleği Değişkeni Açısından Öğrencilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Ev Hanımı		Memur		Öğretmen		Serbest Meslek		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.59	0.94	1.33	0.82	2.00	1.26	1.33	0.52	1.58
32 Derlerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.90	1.05	1.83	0.98	1.50	0.55	2.00	0.89	1.88	1.02
33 Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilgilendirecek seminerler düzenlenmeli	2.13	0.98	1.83	0.75	2.67	1.21	2.00	0.89	2.13	0.98
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlara nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.53	0.82	1.33	0.82	1.83	1.17	2.17	1.33	1.57	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.60	0.85	1.33	0.82	1.67	1.21	1.67	0.82	1.60	0.85
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	2.00	1.09	1.83	0.98	2.33	1.03	2.67	1.03	2.04	1.08
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.53	0.82	1.17	0.41	2.50	1.38	2.00	0.63	1.58	0.85
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan uygulamaların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı	1.50	0.81	2.00	0.89	1.33	0.52	2.83	0.98	1.58	0.85
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.69	0.97	1.00	0.00	1.67	0.82	1.50	0.55	1.65	0.93
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.50	0.80	1.33	0.82	1.67	0.82	2.00	0.89	1.52	0.80
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	1.95	0.99	2.00	1.10	1.83	1.17	2.00	0.89	1.95	0.99
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.62	0.84	2.00	1.10	2.00	1.10	2.17	0.75	1.68	0.87
43 Öğrencilerin kendilerini tanımları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı	1.81	2.03	1.67	1.21	1.67	1.03	2.00	0.89	1.81	1.92
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.66	0.93	1.33	0.52	1.83	1.17	1.83	0.75	1.66	0.91
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini verilere ve kamuya gösterebilmesi	1.95	1.09	2.00	1.26	1.83	0.75	2.33	1.03	1.97	1.07

Tablo: 11'in devamı
Annelerinin Mesleği Değişkeni Açısından Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Ev Hanımı		Memur		Öğretmen		Serbest Meslek		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	2.16	1.16	1.83	0.98	2.50	0.84	2.33	1.03	2.17
47 Öğretmen kaynaklı okul başarısızlıklarının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışılmalı	1.72	1.10	1.00	0.00	1.83	1.33	2.00	1.26	1.71	1.09
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.68	0.96	1.83	0.75	1.67	0.52	2.33	1.21	1.72	0.95
49 Hatah üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciyeye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	1.26	0.57	1.33	0.82	1.33	0.52	2.50	1.64	1.33	0.70
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	1.92	0.89	2.00	1.10	2.00	0.89	2.17	1.47	1.94	0.92
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırmalı	1.65	1.01	1.33	0.82	1.17	0.41	2.00	1.10	1.63	0.99
52 Günümüz Türkiye'inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yölerden gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	1.49	0.86	1.17	0.41	1.83	1.17	2.00	1.26	1.51	0.88
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı	1.87	0.98	2.33	0.82	2.17	1.17	2.33	1.37	1.93	1.00
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı	1.50	0.78	1.33	0.82	1.50	0.84	2.17	1.17	1.53	0.81
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.55	0.84	1.67	1.03	1.67	0.82	1.83	0.75	1.57	0.84
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.93	1.04	1.67	0.82	1.83	1.33	2.17	1.17	1.92	1.04
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alan bulmasında yardımcı olarak çalışmalar düzenlenmeli	1.35	0.77	1.33	0.82	1.33	0.52	2.33	1.03	1.40	0.79
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.78	0.84	1.50	0.55	1.67	0.52	2.50	1.05	1.80	0.83
59 Çeşitli idari işlerde okul müdürü ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı	1.96	0.98	1.67	0.82	1.83	0.75	2.50	0.84	1.97	0.96
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlendirme kadar zayıf yönlendirme de tanınan önemi konusunda bilgilendirmeli	1.48	0.91	1.17	0.41	1.67	1.21	1.67	1.21	1.48	0.92
	1.72	0.97	1.67	0.91	1.84	0.97	2.19	1.15	1.75	1.00

EK: III**EĞİTİMCİ ÖRNEKLEMİNDEN ELDE EDİLEN
BULGULARA AİT TABLOLAR**

Tablo: 12 Okulda Yürütülen Görev Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Öğretmen		Müdür Yard.		Müdür		Genel	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.27	0.44	1	0	2	0	1.27	0.44
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapılmalı	1.2	0.4	1.3	0.46	1.57	0.53	1.24	0.43
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirme yapılmalı; sonuçları onlarla paylaşılmalı	1.32	0.6	1.3	0.71	1.71	0.49	1.34	0.62
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı	1.43	0.55	1.35	0.48	1.57	0.53	1.43	0.54
5 Öğrencilerin kendilerini tanımları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1.22	0.51	1.4	0.73	2	1	1.29	0.61
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.46	0.5	1.15	0.36	2.57	0.98	1.47	0.59
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	1.5	0.69	1.3	0.46	2	1	1.5	0.69
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	1.41	0.65	1.45	0.5	2.71	0.95	1.49	0.71
9 Öğrencilerin snava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli	1.8	0.73	1.3	0.46	1.85	1.46	1.72	0.77
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.44	0.65	1.35	0.48	2.42	0.79	1.48	0.68
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlamada yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	1.9	0.84	1.8	0.93	2.28	0.76	1.91	0.86
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirilerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	1.68	0.8	1.7	0.78	2.85	1.35	1.75	0.87
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini	1.59	0.72	1.3	0.46	2	0	1.57	0.69
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı	1.61	0.69	1.35	0.48	2	1	1.59	0.69
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almaları	1.88	0.96	1.45	0.74	2.71	0.95	1.86	0.96

Tablo: 12'nin devamı
Okulda Yürütülen Görev Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADELER	Öğretmen		Müdür Yard.		Müdür		Genel	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımları ve onlara yararlı olabilecekleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmesi	1.56	0.68	1.3	0.46	2.14	1.35	1.55	0.72
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.57	0.7	1.3	0.46	1.71	0.49	1.54	0.66
18 Görüşüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmeli	1.77	0.82	1.55	0.74	2.57	0.98	1.78	0.84
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların uygulanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı	1.52	0.59	1.3	0.46	1.42	0.53	1.48	0.58
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli	1.48	0.56	1.4	0.49	1.28	0.49	1.46	0.55
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	2.02	1.14	2.2	1.29	3	1.29	2.1	1.19
22 Aile ilişkilerinde sorunu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.46	0.67	1.2	0.4	1.42	0.53	1.42	0.64
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.74	0.88	1.4	0.49	1.57	0.53	1.68	0.83
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.42	0.6	1.3	0.46	1.42	0.53	1.4	0.58
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.47	0.64	1.2	0.4	1.42	0.53	1.43	0.61
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli; özgüvenlerini kuvvetlendirmeli	1.64	0.87	1.35	0.73	1.85	1.07	1.61	0.87
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.62	0.78	1.35	0.48	2	0	1.6	0.74
28 Disiplin yönetmelğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	2.09	1.03	1.65	0.79	2.71	0.95	2.06	1.02
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapmalı	1.65	0.65	1.7	0.9	1.28	0.49	1.64	0.7
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.61	0.63	1.35	0.48	1.57	0.53	1.57	0.61

Tablo: 12'nin devamı
Okulda Yürütülen Görev Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Öğretmen		Müdür Yard.		Müdür		Genel	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.64	0.82	1.45	0.74	1.71	0.49	1.61	0.8
32Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.75	0.77	1.5	0.74	2.28	0.76	1.74	0.78
33 Sınavlarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilinçlendirecek seminerler düzenlenmeli	1.86	1	1.55	0.92	2.71	0.95	1.86	1.01
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.71	0.82	1.5	0.81	2.14	1.35	1.7	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.56	0.75	1.45	0.8	1.42	0.53	1.54	0.75
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.92	0.99	2	1.22	1.71	1.11	1.92	1.04
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.67	0.85	1.3	0.56	2.14	1.07	1.64	0.84
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı	1.67	0.72	1.45	0.8	1.85	0.38	1.65	0.73
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.54	0.68	1.4	0.58	2	1	1.54	0.7
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.55	0.71	1.45	0.59	1.57	0.53	1.54	0.69
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	1.83	0.83	1.55	0.74	2.14	0.9	1.8	0.83
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.86	0.88	1.5	0.81	3.14	1.21	1.87	0.95
43 Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı	1.57	0.59	1.35	0.57	1.85	0.38	1.55	0.59
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.6	0.62	1.45	0.67	2	1	1.6	0.66
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiği verileri ve kamuya gösterebilmeli	1.63	0.76	1.55	0.67	1.85	1.07	1.63	0.76

Tablo: 12'nin devamı
Okulda Yürütülen Görev Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Öğretmen		Müdür Yard.		Müdür		Genel	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	1.74	0.87	2.4	1.32	2.42	1.27	1.88	1.01
47 Öğretmen kaynakları okul başarısızlığının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli	1.61	0.76	1.65	0.96	2.57	1.4	1.67	0.86
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.52	0.66	1.2	0.51	1.85	1.21	1.49	0.69
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinclendirecek programlar uygulamalı	1.37	0.5	1.25	0.7	1.14	0.38	1.34	0.54
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	1.5	0.54	1.35	0.48	1.71	0.49	1.49	0.53
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırmalı	1.55	0.73	1.3	0.46	2.14	0.9	1.54	0.72
52 Günümüz Türkiye'sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencilerin bilgisine sunmalı	1.41	0.66	1.35	0.73	2.14	0.9	1.44	0.71
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı	1.67	0.68	1.6	0.97	2.28	0.76	1.69	0.75
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlamalı	1.49	0.71	1.7	0.95	1.42	0.53	1.52	0.75
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitici ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.48	0.66	1.25	0.54	2	1.15	1.47	0.69
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.42	0.51	1.3	0.46	1.42	0.53	1.4	0.51
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alan bulmasında yardımcı olarak çalışmalar düzenlenmeli	1.54	0.7	1.3	0.56	1.42	0.53	1.5	0.68
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.66	0.75	1.35	0.57	1.85	0.69	1.62	0.73
59 Çeşitli idari işlerde okul müdürü ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı	1.8	0.86	1.5	0.67	1.85	0.69	1.76	0.83
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlerini olduğu kadar zayıf yönlerini de tanımının önemi konusunda bilinclendirmeli	1.59	0.75	1.35	0.57	2.14	1.07	1.58	0.76
GENEL	1.60	0.72	1.43	0.64	1.98	0.79	1.60	0.73

Tablo: 13
Branş Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Sosyal		Sanat		Matematik		Fen Bil.		Edebiyat		Dil		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.33	0.49	1.4	0.55	1.38	0.48	1.09	0.29	1.14	0.35	1.34	0.48	1.27	0.44
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapmalı	1	0	1.6	0.55	1.38	0.48	1.13	0.34	1.14	0.35	1.34	0.48	1.24	0.43
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı	1.33	0.49	1.2	0.45	1.42	0.57	1.17	0.39	1.14	0.35	1.54	0.89	1.34	0.62
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup çalışmalarını kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1.28	0.46	1.8	0.45	1.58	0.49	1.57	0.51	1.18	0.39	1.4	0.65	1.43	0.54
5 Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1.5	0.99	1.8	1.3	1.17	0.37	1.22	0.46	1.18	0.39	1.31	0.53	1.29	0.61
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.33	0.49	1.4	0.55	1.67	0.47	1.3	0.47	1.32	0.48	1.63	0.77	1.47	0.59
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	1.83	0.92	1.8	1.3	1.46	0.76	1.48	0.51	1.32	0.48	1.43	0.56	1.5	0.69
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	1.39	0.78	2.2	1.1	1.42	0.49	1.43	0.51	1.41	0.73	1.57	0.81	1.49	0.71
9 Öğrencilerin sınıva ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevşeme) egzersizleri öğretilmeli	1.61	0.5	2.2	1.1	1.71	0.54	1.74	0.75	1.55	0.6	1.83	1.04	1.72	0.77
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirilmeleri için onlara özel programları	1.33	0.49	1.6	0.55	1.54	0.87	1.09	0.29	1.68	0.72	1.63	0.69	1.48	0.68
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	1.72	0.75	2	1.22	1.96	0.79	1.83	0.98	1.91	0.97	2	0.77	1.91	0.86
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirilerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	1.72	0.96	2.2	0.84	1.63	0.56	1.7	0.82	1.41	0.5	2.03	1.12	1.75	0.87
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak	1.56	0.62	1.8	0.45	1.58	0.57	1.52	0.79	1.41	0.73	1.66	0.73	1.57	0.69
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalı	1.5	0.79	2.4	1.14	1.5	0.5	1.74	0.75	1.5	0.74	1.54	0.56	1.59	0.69
15 Zaman zaman boş derslerine girerek öğretmenlerin yerlerini almaları	1.72	0.96	2.2	1.3	1.96	0.84	1.74	0.96	1.91	1.15	1.86	0.9	1.86	0.96

Tablo: 13'ün devamı
Branş Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADELER	Sosyal		Sanat		Matematik		Fen Bil.		Edebiyat		Dil		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yararlı olabilmeleri için öğretmenlere avdnlaticı bilgiler verilmesi	1.61	0.5	1.2	0.45	1.25	0.52	1.43	0.51	1.59	0.73	1.83	0.95	1.55	0.72
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.56	0.78	1.8	1.3	1.33	0.47	1.7	0.7	1.59	0.73	1.49	0.51	1.54	0.66
18 Görüşüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmesi	1.83	0.79	1.2	0.45	1.83	0.69	1.87	0.87	1.59	0.73	1.86	1.03	1.78	0.84
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve	1.56	0.7	1.6	0.55	1.46	0.5	1.48	0.51	1.5	0.74	1.43	0.5	1.48	0.58
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirmeli	1.28	0.46	2.2	1.1	1.54	0.5	1.52	0.51	1.41	0.5	1.37	0.49	1.46	0.55
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	2	1.24	1.6	0.55	2.08	1.04	2.09	1.24	1.82	1.14	2.43	1.31	2.1	1.19
22 Aile ilişkilerinde sorumlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.39	0.5	2	0	1.38	0.48	1.35	0.78	1.64	0.9	1.29	0.46	1.42	0.64
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.61	1.04	2.2	1.1	1.67	0.75	1.57	0.51	1.77	0.87	1.66	0.87	1.68	0.83
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.17	0.51	2.2	1.1	1.5	0.58	1.35	0.49	1.45	0.6	1.34	0.48	1.4	0.58
25 Öğrencilere konular sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.44	0.51	2	0.71	1.42	0.57	1.35	0.49	1.59	0.91	1.29	0.46	1.43	0.61
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (Yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme,	1.5	0.79	1.6	0.89	1.33	0.55	1.91	1.04	1.86	1.17	1.49	0.66	1.61	0.87
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.5	0.71	1.8	0.45	1.67	0.85	1.78	0.85	1.68	0.84	1.4	0.5	1.6	0.74
28 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	1.78	1.06	3.2	1.1	2.13	1.05	2.09	0.9	1.86	1.04	2.09	0.95	2.06	1.02
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerin bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği	1.5	0.51	1.8	0.45	1.38	0.56	1.83	0.78	1.5	0.74	1.83	0.75	1.64	0.7
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.67	0.84	1.6	0.55	1.42	0.49	1.52	0.51	1.45	0.51	1.71	0.67	1.57	0.61

Tablo: 13'ün devamı
Branş Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADELER	Sosyal		Sanat		Matematik		Fen Bil.		Edebiyat		Dil		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.61	0.85	2.2	1.1	1.5	0.71	1.57	0.73	1.5	0.74	1.71	0.86	1.61
32 Derslerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.83	0.99	2	0	1.71	0.68	1.57	0.79	1.68	0.78	1.83	0.79	1.74	0.78
33 Sınıflarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilgilendirecek seminerler düzenlenmeli	1.72	1.02	2.2	1.1	2.04	1.14	1.57	0.51	1.73	1.08	2.03	1.1	1.86	1.01
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.83	0.92	1.4	0.55	1.63	0.86	1.65	0.71	1.59	0.73	1.83	1.01	1.7	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.39	0.61	1	0	1.67	0.69	1.74	1.01	1.59	0.91	1.43	0.56	1.54	0.75
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.78	0.94	1.4	0.55	2.25	1.13	1.87	1.06	2.09	1.02	1.77	1.03	1.92	1.04
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.44	0.78	2.6	1.34	1.46	0.58	1.7	0.76	1.45	0.51	1.8	1.05	1.64	0.84
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve	1.44	0.51	1.6	0.55	1.71	0.68	1.65	0.65	1.64	0.9	1.71	0.83	1.65	0.73
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.5	0.86	1.8	0.45	1.58	0.57	1.52	0.73	1.45	0.51	1.57	0.81	1.54	0.7
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.67	0.84	1.6	0.55	1.54	0.5	1.61	0.72	1.55	0.74	1.4	0.69	1.54	0.69
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	1.72	0.89	2.2	1.1	1.79	0.71	1.83	0.65	1.64	0.73	1.89	0.99	1.8	0.83
42 Okulun haftalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	2.17	0.99	2.4	1.14	1.63	0.75	1.48	0.95	1.91	0.87	2.06	1	1.87	0.95
43 Öğrencilerin kendilerini tanımlama, anlamları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapılmalı	1.39	0.5	2.2	0.45	1.38	0.48	1.57	0.79	1.59	0.5	1.63	0.55	1.55	0.59
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.72	0.75	1.6	0.55	1.54	0.64	1.74	0.62	1.45	0.51	1.57	0.74	1.6	0.66
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini verilere ve kamuya gösterebilmeli	1.72	0.96	2	0.71	1.58	0.91	1.57	0.73	1.59	0.8	1.63	0.55	1.63	0.76

Tablo: 13'ün devamı
Branş Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Sosyal		Sanat		Matematik		Fen Bil.		Edebiyat		Dil		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	1.89	1.08	1.8	1.3	1.88	0.88	1.78	0.95	1.64	0.73	2.11	1.21	1.88	1.01
47 Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlığının önlenmesi için öğretilenle birlikte çalışabilmeli	2	1.03	1.4	0.55	1.5	0.58	1.35	0.49	1.55	0.74	1.94	1.11	1.67	0.86
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.72	0.83	2	1.22	1.38	0.56	1.39	0.5	1.45	0.51	1.46	0.78	1.49	0.69
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	1.28	0.46	1.8	0.45	1.25	0.52	1.26	0.45	1.32	0.48	1.43	0.65	1.34	0.54
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar	1.44	0.51	1.8	0.45	1.42	0.49	1.57	0.66	1.45	0.51	1.49	0.51	1.49	0.53
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırmalı	1.83	0.92	1.8	0.45	1.29	0.54	1.35	0.49	1.68	0.89	1.57	0.7	1.54	0.72
52 Günümüz Türkiye'inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere gereksinim duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine	1.28	0.46	1.2	0.45	1.38	0.75	1.3	0.47	1.45	0.51	1.69	0.96	1.44	0.71
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı	1.78	0.73	1.6	0.55	1.58	0.7	1.65	0.83	1.73	0.55	1.74	0.89	1.69	0.75
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlemeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına	1.61	0.85	1	0	1.46	0.58	1.48	0.59	1.59	0.91	1.57	0.85	1.52	0.75
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitimsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.22	0.55	2.4	0.89	1.25	0.43	1.39	0.5	1.41	0.5	1.71	0.89	1.47	0.69
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.39	0.5	1.8	0.45	1.38	0.48	1.3	0.47	1.36	0.49	1.46	0.56	1.4	0.51
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alana	1.72	1.07	1.6	0.55	1.54	0.58	1.39	0.5	1.36	0.49	1.49	0.7	1.5	0.68
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.67	0.91	2	0	1.46	0.58	1.7	0.76	1.55	0.51	1.66	0.87	1.62	0.73
59 Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeve hazır olmalı	1.61	0.5	1.8	0.45	1.63	0.9	1.87	0.63	1.45	0.6	2.03	1.1	1.76	0.83
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlendirme olduğu kadar zavıf yönlendirme de tanımının önemi konusunda bilgilendirmeli	1.28	0.46	1.8	0.45	1.75	1.09	1.57	0.51	1.41	0.5	1.71	0.86	1.58	0.76
GENEL	1.57	0.73	1.83	0.7	1.56	0.65	1.56	0.66	1.54	0.69	1.66	0.78	1.60	0.73

Tablo: 14
Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Eğitim Fak.		Fen-Edeb. Fak.		İlahiyat Fak.		Konservatuar.		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı; bireysel ya da grup danışmanlığı yapılmalı	1.26	0.44	1.24	0.43	1.29	0.47	2	0	1.27
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için sonuçları önuna paylaşılmalı	1.13	0.34	1.22	0.42	1.5	0.52	2	0	1.24	0.43
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirmeler yapılmalı; sonuçları önuna paylaşılmalı	1.34	0.48	1.29	0.66	1.57	0.85	1.33	0.58	1.34	0.62
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı	1.45	0.5	1.37	0.49	1.57	0.85	1.67	0.58	1.43	0.54
5 Öğrencilerin kendilerini tanımaları için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olma	1.36	0.82	1.21	0.42	1.43	0.51	1.33	0.58	1.29	0.61
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.43	0.5	1.4	0.49	1.86	1.03	2	0	1.47	0.59
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılmasını için öğretmenlere yardımcı olmalı	1.6	0.74	1.35	0.57	1.5	0.52	3	1	1.5	0.69
8 Okulun düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	1.45	0.69	1.4	0.61	1.79	0.89	2.67	1.15	1.49	0.71
9 Öğrencilerin snava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevseme) egzersizleri öğretilmeli	1.62	0.53	1.76	0.8	1.71	1.07	2.67	1.53	1.72	0.77
10 Sosyal davranışları nedemiyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.51	0.72	1.38	0.58	1.86	0.86	1.33	0.58	1.48	0.68
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlarında yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	1.7	0.78	1.94	0.88	2.29	0.73	2.67	1.53	1.91	0.86
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirilerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	1.72	0.83	1.6	0.83	2.21	0.97	3	0	1.75	0.87
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı taşıyan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini	1.55	0.62	1.51	0.76	1.71	0.47	2.33	0.58	1.57	0.69
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmesine katkıda bulunulmalı	1.55	0.75	1.57	0.69	1.64	0.5	2.33	0.58	1.59	0.69
15 Zaman zaman boş derslerine giderek öğretmenlerin yerlerini almaları	1.85	0.91	1.79	0.97	1.93	1.04	3	1	1.86	0.96

Tablo: 14'ün devamı
Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Eğitim Fak.		Fen-Edeb. Fak.		İlahiyat Fak.		Konservatuar.		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımaları ve onlara yaratıcı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmesi	1.49	0.66	1.51	0.67	1.86	1.03	2	1	1.55	0.72
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.43	0.62	1.62	0.66	1.36	0.5	2.33	1.53	1.54	0.66
18 Görüştüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmesi	1.74	0.82	1.73	0.81	2.14	1.1	1.67	0.58	1.78	0.84
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı	1.53	0.58	1.48	0.59	1.36	0.5	1.33	0.58	1.48	0.58
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli	1.4	0.5	1.43	0.5	1.5	0.52	2.67	1.15	1.46	0.55
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	2	1.16	2.19	1.22	2.14	1.35	1.67	0.58	2.1	1.19
22 Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile işbirliği girmeli	1.4	0.5	1.38	0.68	1.5	0.85	2	0	1.42	0.64
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.64	0.76	1.67	0.88	1.57	0.51	3	1	1.68	0.83
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.36	0.57	1.37	0.49	1.43	0.51	2.67	1.53	1.4	0.58
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.43	0.5	1.4	0.66	1.36	0.5	2.33	1.15	1.43	0.61
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (vazeli, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli;	1.4	0.65	1.75	0.97	1.5	0.85	2.33	1.15	1.61	0.87
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırma yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.53	0.69	1.63	0.83	1.57	0.51	2	0	1.6	0.74
28 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	1.96	1.04	2.06	1	2	0.88	3.67	0.58	2.06	1.02
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapılmalı	1.6	0.74	1.62	0.68	1.79	0.58	2	1	1.64	0.7
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.51	0.66	1.62	0.61	1.64	0.5	1	0	1.57	0.61

Tablo: 14'ün devamı
Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Eğitim Fak.		Fen-Edeb. Fak.		İlahiyat Fak.		Konservatuar.		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.55	0.69	1.59	0.84	1.57	0.51	3.33	1.15	1.61
32 Derlerde çıkabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.7	0.75	1.68	0.78	2.07	0.92	2	0	1.74	0.78
33 Sınıflarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilgilendirecek seminerler düzenlenmeli	1.7	0.95	1.86	1.01	2.21	1.12	2.67	1.15	1.86	1.01
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlarla nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.72	0.88	1.6	0.75	2.14	1.17	1.33	0.58	1.7	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.47	0.65	1.6	0.85	1.57	0.65	1	0	1.54	0.75
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.83	0.99	2	1.06	2.07	1.14	1	0	1.92	1.04
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmeliğini öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.51	0.69	1.6	0.81	1.79	0.97	3.67	0.58	1.64	0.84
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyguların olumsuz sonuçları hakkında bilgilendirilmeli ve tartışılmalı	1.49	0.51	1.7	0.78	1.71	0.91	2.67	1.15	1.65	0.73
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.53	0.75	1.51	0.67	1.57	0.65	2.33	0.58	1.54	0.7
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırması ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1.47	0.65	1.59	0.73	1.43	0.65	2	0	1.54	0.69
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	1.55	0.69	1.89	0.83	2	0.96	3	1	1.8	0.83
42 Okulun hafiflik çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	1.91	0.86	1.65	0.86	2.43	1.22	3.33	0.58	1.87	0.95
43 Öğrencilerin kendilerini tanımlama, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapılmalı	1.38	0.49	1.6	0.61	1.79	0.58	2	1	1.55	0.59
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.62	0.61	1.49	0.59	1.93	0.92	2	1	1.6	0.66
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini verilere ve kamuya gösterebilmesi	1.55	0.75	1.65	0.81	1.71	0.61	2	1	1.63	0.76

Tablo: 14'ün devamı
Mezun Olunan Kurum Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	Eğitim Fak.		Fen-Edeb. Fak.		İlahiyat Fak.		Konservatuar.		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	1.83	1.03	1.7	0.82	2.79	1.25	2.33	1.53	1.88	1.01
47 Öğretmenden kaynaklanan okul başarısızlığının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli	1.62	0.87	1.51	0.62	2.5	1.34	2	0	1.67	0.86
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.49	0.69	1.38	0.52	1.71	0.99	2.67	1.15	1.49	0.69
49 Hatalı üniversite dalı veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciyeye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilinclendirecek programlar uygulamalı	1.23	0.43	1.38	0.52	1.43	0.85	1.67	0.58	1.34	0.54
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	1.47	0.5	1.46	0.56	1.71	0.47	1.33	0.58	1.49	0.53
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırmalı	1.62	0.82	1.48	0.69	1.64	0.5	1.33	0.58	1.54	0.72
52 Günümüz Türkiye'inde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere gerekisinin duyulduğunu araştırmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	1.36	0.64	1.41	0.66	1.86	1.03	1.33	0.58	1.44	0.71
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı	1.57	0.71	1.81	0.76	1.64	0.84	1.33	0.58	1.69	0.75
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlenmeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlanmalı	1.45	0.72	1.54	0.76	1.71	0.91	1.33	0.58	1.52	0.75
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitimsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.38	0.57	1.4	0.61	1.86	0.95	2.67	1.15	1.47	0.69
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1.4	0.5	1.38	0.52	1.5	0.52	1.33	0.58	1.4	0.51
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alanı bulmasında yardımcı olarak çalışmalar düzenlenmeli	1.51	0.78	1.48	0.62	1.5	0.65	1.67	0.58	1.5	0.68
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.6	0.74	1.6	0.75	1.71	0.73	2	0	1.62	0.73
59 Çeşitli idari işlerde okul müdür ya da yardımcılara talep edilen hizmeti vermeye hazır olmalı	1.53	0.58	1.94	0.97	1.57	0.76	2.33	0.58	1.76	0.83
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlere kadar zayıf yönlere de tanınmanın önemi konusunda bilinclendirmeli	1.4	0.65	1.63	0.79	1.71	0.73	2.67	1.15	1.58	0.76
GENEL	1.54	0.69	1.58	0.72	1.76	0.79	2.14	0.69	1.60	0.73

Tablo: 15 Mesleki Kadem Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	1-5 YIL		6-10 YIL		11-15 YIL		16 VE + YIL		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
1 Öğrencilerin okul başarısını olumsuz yönde etkileyen alışkanlıkları saptamalı	1.13	0.35	1.33	0.49	1.24	0.44	1.28	0.45	1.27	0.44
2 Okulda öğretmenleriyle, okul dışında ailesi ve arkadaşları ile iletişim problemi olan öğrenciler için bireysel ya da grup danışmanlığı yapılmalı	1	0	1.44	0.51	1.16	0.37	1.24	0.43	1.24	0.43
3 Öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmeleri ile ilgili psikolojik ölçme ve değerlendirme yapılmalı; sonuçları onunla paylaşılmalı	1.38	0.52	1.22	0.43	1.2	0.41	1.41	0.72	1.34	0.62
4 Öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarındaki başarılarını engelleyen kaygı ve endişe gibi olumsuz duygularını ortadan kaldırmak ya da hafifletmek için grup danışmanlığı yapılmalı	1.25	0.46	1.5	0.51	1.36	0.49	1.45	0.57	1.43	0.54
5 Öğrencilerin kendilerini tanımlama için onlarla yakından çalışmalı ve gelecekte kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yardımcı olmalı	1.38	0.74	1.39	0.8	1.32	0.69	1.25	0.52	1.29	0.61
6 Okul kurallarına uymayan ve/veya disiplin cezası alan öğrencilerle sürekli görüşmeler yapmak suretiyle onları denetlemeli ve gelişmelerini yakından izlemeli	1.38	0.52	1.39	0.5	1.6	0.87	1.46	0.5	1.47	0.59
7 Öğrenciler hakkında toplanan bilgilerin sınıf içi öğretim çalışmalarında etkili bir biçimde kullanılması için öğretmenlere yardımcı olmalı	1.75	0.71	1.78	1	1.36	0.49	1.45	0.64	1.5	0.69
8 Okulum düzenli işleyişini sağlamada yöneticilere yardımcı olmak	1.38	0.74	1.67	0.84	1.4	0.58	1.49	0.72	1.49	0.71
9 Öğrencilerin snava ilişkin gerginliklerini ve kendilerini ve kaygılarını hafifletmek için onlara rahatlatma (gevseme) egzersizleri öğretmeli	1.88	1.13	1.78	0.81	1.8	0.82	1.67	0.72	1.72	0.77
10 Sosyal davranışları nedeniyle sorun yaratan öğrencilerin bu davranışlarını değiştirebilmeleri ve uyum becerileri geliştirebilmeleri için onlara özel programları uygulamalı	1.25	0.46	1.39	0.5	1.52	0.77	1.51	0.7	1.48	0.68
11 Okula yeni başlayan öğrenciler için çevreyi tanımlamada yardımcı olacak programlar düzenlenmeli	2.13	0.83	2	0.97	1.64	0.57	1.95	0.91	1.91	0.86
12 Sınıf içi düzen ve işleyişini kolaylaştıracak yöntemler geliştirilerek öğretmenlere bu konuda yardımcı olmalı	1.63	1.06	1.78	0.81	1.76	0.93	1.75	0.87	1.75	0.87
13 Kalabalık bir ortamda heyecanlanan, toplum önünde konuşmaktan kaçınan, sosyal durumlarda yüksek kaygı yaşayan öğrencilerle grup çalışmaları yaparak onların kendilerini daha rahat ifade etmelerini	1.63	0.92	1.56	0.62	1.56	0.71	1.57	0.68	1.57	0.69
14 Öğrencileri okulun kuralları konusunda bilgilendirerek okul yaşamının düzenli ve uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmesine katkıda bulunulmalı	1.5	0.76	1.83	0.79	1.56	0.71	1.55	0.66	1.59	0.69
15 Zaman zaman boş derslerine gerek öğretmenlerin yerlerini almalı	1.5	0.76	1.78	1.06	2.04	1.1	1.86	0.91	1.86	0.96

Tablo: 15'in devamı
Mesleki Kıdem Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADELER	1-5 YIL		6-10 YIL		11-15 YIL		16 VE + YIL		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
16 Özel yetenekleri ve özel sorunları olan öğrencileri tanımları ve onlara yaratıcı olabilmeleri için öğretmenlere aydınlatıcı bilgiler verilmesi	1.5	0.76	1.5	1.04	1.52	0.51	1.58	0.7	1.55	0.72
17 Öğrencilerin yetenekleri düzeyinde başarılı olup olmadıklarını araştırmalı	1.63	0.52	1.56	0.78	1.52	0.51	1.53	0.7	1.54	0.66
18 Görüşüğü öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgili olarak gerektiğinde disiplin kurulu üyelerine bilgi verilmesi	1.75	1.04	1.72	1.13	1.72	0.74	1.82	0.8	1.78	0.84
19 Öğrencilerin eğitim ve meslek seçiminde katkıda bulunacak sosyal etkinlikleri belirlemeli ve bunların programlanmasında ve uygulanmasında öğretmenlere ve yönetime yardımcı olmalı	1.38	0.52	1.5	0.51	1.52	0.77	1.47	0.53	1.48	0.58
20 Başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını incelemeli ve aksayan yönlerini düzeltmek için özel programlar geliştirilmeli	1.25	0.46	1.67	0.77	1.48	0.51	1.42	0.5	1.46	0.55
21 Çalışmak isteyen öğrencilerin iş bulmalarına yardım etmek	2.25	1.16	2.06	1.16	2.12	1.17	2.09	1.23	2.1	1.19
22 Aile ilişkilerinde sorunlu olan ve bunları çözmekte zorlanan öğrencilerle bireysel danışma yapmalı; gerektiğinde aile ile ilişkiye girmeli	1.38	0.52	1.5	0.51	1.44	0.51	1.39	0.71	1.42	0.64
23 Akademik alanda problemi olan öğrencilerle görüşmeler yaparak onların okul dışı zamanlarını nasıl kullanacaklarını birlikte planlamalı	1.88	0.83	1.89	0.96	1.84	0.99	1.55	0.72	1.68	0.83
24 Disiplin cezası alan veya alabilecek öğrencilerin aileleriyle görüşmeli onlarla işbirliği içinde soruna çözüm getirebilmeli	1.25	0.46	1.61	0.85	1.48	0.59	1.34	0.5	1.4	0.58
25 Öğrencilere konuları sorunları soğukkanlılıkla ve mantıksal yaklaşımla ele almalarının yollarını öğretmeli	1.63	0.52	1.56	0.7	1.36	0.49	1.39	0.63	1.43	0.61
26 Öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı sürdürebilmeleri için, onlarda kaygı yaratan olaylar karşısında (yazılı, sözlü sınav, öğretmen ve yöneticiden çekinme, korkma, vb.) nasıl güçlü olabileceklerini öğretmeli;	2.13	1.25	1.33	0.69	1.48	0.71	1.66	0.89	1.61	0.87
27 Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenler üzerinde araştırmayı yapmalı ve onları bu konuda bilgilendirmeli	1.63	0.52	1.89	0.9	1.4	0.58	1.59	0.75	1.6	0.74
28 Disiplin yönetmeliğinde yer alan maddelerin doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetlemeli	1.88	0.83	2.61	1.24	1.8	0.91	2.03	0.98	2.06	1.02
29 Öfke, korku, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguların ve bunlardan doğan tepkilerden bireyin hem kendisinin hem diğerlerinin nasıl zarar görebileceği hakkında grup danışmanlığı yapılmalı	1.5	0.53	1.61	0.61	1.56	0.51	1.68	0.79	1.64	0.7
30 Öğrencilerle toplantılar yaparak mesleklerle ilgili bilgilerin tartışılması sağlanmalı	1.5	0.53	1.5	0.51	1.68	0.69	1.55	0.62	1.57	0.61

Tablo: 15'in devamı
Mesleki Kıdem Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	1-5 YIL		6-10 YIL		11-15 YIL		16 VE + YIL		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
	31 Öğrencilerin verimli ders çalışma becerilerini geliştirmek suretiyle okul başarısızlığını önlemeli	1.5	0.76	1.67	0.97	1.64	0.86	1.61	0.75	1.61
32 Derslerde çikabilecek sorunlarda öğretmen tutumunun önemi ve olası etkileri üzerinde seminerler düzenlenmeli	1.63	0.92	1.56	0.51	1.6	0.5	1.84	0.88	1.74	0.78
33 Sınıflarda kopya çekmenin ve benzeri davranışların kişisel ve sosyal zararları hakkında öğrencileri bilgilendirecek seminerler düzenlenmeli	2.38	1.51	2.06	1.06	1.64	0.7	1.83	1.02	1.86	1.01
34 Öğrencilerin ders çalışma davranışını olumsuz yönde etkileyen çevresel durumlara nasıl baş edileceğini bireysel danışma yoluyla öğretmeli	1.88	1.25	1.33	0.49	1.8	1.08	1.74	0.79	1.7	0.86
35 Zararlı (sigara, içki, madde) alışkanlıkların kişi ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini ele alan seminerler ve grup çalışmaları düzenlenmeli	1.25	0.46	1.22	0.43	1.52	0.51	1.64	0.87	1.54	0.75
36 Öğrencilerin gelecekte çalışabilecekleri iş yerlerine onlarla birlikte geziler düzenlenmeli	1.75	1.16	1.83	1.04	1.96	0.98	1.95	1.06	1.92	1.04
37 Sınıf geçme ve sınıf yönetmelikli öğrencilere anlatmalı ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunları onlarla tartışmalı	1.5	1.07	2.11	1.08	1.52	0.71	1.58	0.77	1.64	0.84
38 Öğretmen, aile ve yöneticilere, kaygı, endişe, korku gibi öğrencinin direncini kıran ve moralini bozan duyuğuların olumsuz sonuçları hakkında bilgi vermeli ve tartışmasını yapmalı	1.38	0.52	1.67	0.77	1.56	0.51	1.7	0.8	1.65	0.73
39 Meslekleri ve bu konuda eğitim gören kurumları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere tanıtmalı	1.63	1.06	1.5	0.62	1.56	0.51	1.54	0.74	1.54	0.7
40 Başarısız öğrencilerle grup çalışması yaparak başarısızlığının altında yatan nedenleri araştırmalı ve onların çözüm yollarını geliştirmeli	1	0	1.61	0.5	1.44	0.71	1.61	0.73	1.54	0.69
41 Okul-aile birliği toplantılarına katılarak yönetimin beklentileri doğrultusundaki kararların alınmasını kolaylaştırmalı	1.25	0.46	1.94	0.94	2	1.04	1.76	0.73	1.8	0.83
42 Okulun bahtalık çalışma programı ile derslerin işleyişini izlemeli, aksaklıkları ve stres yaratan durumları yönetime bildirmeli	2.25	1.04	1.83	0.92	1.96	0.89	1.82	0.98	1.87	0.95
43 Öğrencilerin kendilerini tanımaları, anlamaları ve kendilerini olduğu gibi kabul etmeleri için onlarla bireysel veya grup çalışmaları yapmalı	1.38	0.52	1.56	0.62	1.6	0.5	1.55	0.62	1.55	0.59
44 Okulda kaygı yaratan etmenlerin ortadan kaldırılması için projeler geliştirmeli	1.5	0.53	1.61	0.61	1.52	0.71	1.63	0.67	1.6	0.66
45 Rehberlik hizmetlerinin etkin düzeyde olmasıyla okulun nitelikli ve sağlıklı bir eğitim verdiğini verilere ve kamuya gösterebilmeli	1.38	0.52	1.61	0.85	1.6	0.87	1.67	0.74	1.63	0.76

Tablo: 15'in devamı
Mesleki Kıdem Değişkeni Açısından Eğitimcilerin Rehberlik Servisinden Beklentileri

MADDELER	1-5 YIL		6-10 YIL		11-15 YIL		16 VE + YIL		GENEL	
	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS	Ort	SS
46 Disiplin kurulu toplantılarına danışman sıfatıyla katılmalı	1.25	0.46	1.72	0.89	1.96	1.06	1.96	1.05	1.88	1.01
47 Öğretmen kaynaklı okul başarısızlığının önlenmesi için öğretmenle birlikte çalışabilmeli	1.75	1.16	1.39	0.78	1.64	0.91	1.74	0.84	1.67	0.86
48 Sınıf öğretmenlerine rehberlik saatinde uygulayacakları rehberlik programını hazırlamalarında onlara gereken bilgi ve deneyim kaynaklarını sağlamalı	1.38	0.52	1.56	0.86	1.44	0.51	1.5	0.72	1.49	0.69
49 Hatalı üniversite dah veya bir meslek seçimi yapmasını önlemek için öğrenciyeye kendi yetenek, ilgi ve beklentileri hakkında bilgilendirecek programlar uygulamalı	1.13	0.35	1.39	0.5	1.44	0.51	1.32	0.57	1.34	0.54
50 Okul kuralları hakkında öğrencileri bilgilendirmeli ve onlara kurallara uymanın önemi hakkında soru sorma ve tartışma olanaklarını sağlayan toplantılar düzenlenmeli	1.38	0.52	1.5	0.51	1.52	0.51	1.49	0.55	1.49	0.53
51 Öğrencilerin yetenek düzeyinde başarılı olup olmadıkları araştırılmalı	2.13	1.36	1.5	0.51	1.48	0.51	1.51	0.72	1.54	0.72
52 Günümüz Türkiye' sinde hangi meslek alanlarına toplumsal ve ekonomik yönlere gerekisinin duyulduğunu araştırılmalı ve bunları öğrencinin bilgisine sunmalı	1.13	0.35	1.22	0.43	1.56	0.71	1.49	0.77	1.44	0.71
53 Yeni gelen öğrencilere okulun fiziksel olanaklarını, okul yönetimi ve kurallarını ders programlarını ve ders dışı etkinliklerini tanıtmalı	1.63	1.06	1.78	0.81	1.72	0.46	1.67	0.79	1.69	0.75
54 Çeşitli mesleklerden uzman kişileri okula davet ederek konferanslar ve seminerler düzenlenmeli; böylece öğrencilerin meslekler hakkında soru sormalarına ve yanıt almalarına olanak sağlanmalı	1.13	0.35	1.22	0.55	1.6	0.71	1.61	0.82	1.52	0.75
55 Bireyin kendine olan güvenini sağlayıcı eğitimsel ve psikolojik programlar geliştirmeli ve bunları etkin bir düzeyde uygulayabilmeli	1.38	0.52	1.67	0.84	1.52	0.71	1.42	0.66	1.47	0.69
56 Disiplin sorunu olan öğrencileri yakından izlemeli	1	0	1.44	0.51	1.4	0.5	1.43	0.52	1.4	0.51
57 Üniversite giriş sınavlarında başarısız olan öğrencilere ya sınavlara daha iyi hazırlanmasında ya da alan seçimlerini gözden geçirerek daha uygun bir alan bulmasında yardımcı olarak çalışmalar düzenlenmeli	1.38	1.06	1.61	0.5	1.48	0.59	1.49	0.7	1.5	0.68
58 Toplumsal ve bireysel ilişkilerde uyulması gereken kurallar hakkında grup çalışmaları düzenlenmeli	1.25	0.46	1.61	0.61	1.52	0.71	1.7	0.78	1.62	0.73
59 Çeşitli idari işlerde okul müdürü ya da yardımcılara talep edilen hizmet vermeye hazır olmalı	1.38	0.52	1.78	0.88	1.76	0.83	1.79	0.85	1.76	0.83
60 Öğrencileri doğru bir meslek seçimi yapabilmeleri için güçlü yönlere kadar zayıf yönlere de tanınan önemi konusunda bilgilendirmeli	1.25	0.46	1.72	0.83	1.6	0.71	1.58	0.79	1.58	0.76
GENEL	1.51	0.69	1.63	0.74	1.58	0.69	1.6	0.74	1.60	0.73

EK: IV

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İZİN YAZISI

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.42.00.07.311/
KONU : Anket Uygulaması.

26.04.99- 11880

MERAM KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Kasım TATLILIOĞLU'nun, ekli listede belirtilen ilçeniz Ortadereceli Okullarındaki İdareci ve Öğretmenlere "Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisinden Beklentiler Üzerine Araştırma" konusundaki tez çalışması için anket uygulaması ile ilgili Müdürlük yazısı ve anket formu ekte gönderilmiştir.

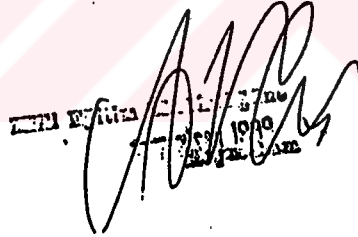
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Mustafa ÖZLÜK
Vali

İl Millî Eğitim Müdürü V.

EKİ : 2 Yazı ve Anket Formu.

DAĞITIM :
Karatay ve Meram
Kaymakamlıklarına.

Mustafa ÖZLÜK
Vali

EK V

İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İZİN YAZISI

T. C.
KONYA VALİLİĞİ
Meram İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.42.02.07.311/4663
Konu : Anket Uygulaması.

27 NİSAN 1999

.....MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ : İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün;26.04.1999 Tarih ve 11880 Sayılı Yazısı

İlgi yazınız ekinde alınan,S.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi,Kasım TATLILIOĞLU'nun Okulumuzdaki idareci ve Öğretmenlere yönelik"Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık servisinde beklenenler üzerine araştırma" Konusundaki tez çalışmasına esas olmak üzere anket uygulamasına dair Enstitü Müdürlüğü'nün yazısı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

EKİ1-Yazı (1 Adet)
DAĞITIMKonya İktisadi ve Anadolu Liseleri Müdürlüklerine,

Ahmet KILAHLI
Müdür a.
Şube Müdürü

Anket uygulaması için
sorumlu teslim edildi.
13.5.1999
K.Ş. Arslanbey
HN

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ